ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\F\FLOS František_Flos František - Z pralesů Konga.pdb

PDB Name: zdroj
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 16.8.1973
Modification Date: 16.8.1973
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

František FLOS

Z pralesů Konga

Albatros 1971
Edice KARAVANA

1. KAPITOLA
ve které se seznamují účastníci výpravy do nitra Afriky

Po širokých pískovcových schodech stoupajících k hlavnímu vchodu ústřední dvoupatrové budovy čile seskakoval jakýsi mužík. Podle obleku to mohl být sluha. Hlasitě si opakoval podivná slova:

"Tydlitát, tytát, tydlát," a zas znova, "tydlitát, tytát, tydlát..."

Když se ten zvláštní človíček, octl na rozlehlém a černém nádvoří uzavřeném mnohapatrovými budovami, bezradně pohlédl na vysoká okna v prvním poschodí. Potom si ukazováčkem levé ruky zdvihl dlouhý nos a znova si opakoval:

"Tydlitát, tytát, tydlát..."

Byl zjevně zmaten a rozčilen. Nakonec se však přece rozhodl a rozběhl se k protější, budově, jejíž průčelí zdobil veliký nápis:

TECHNICKÉ KANCELÁŘE STÁTNÍCH DOLŮ V HUY*)'

Čilý mužík nesl do budovy vzkaz. Avšak když vstoupil do kanceláře, kde několik úředníků psalo nebo počítalo u žlutých stolků srovnaných do polokruhu, zaboha si zrovna

*) Belgické město poblíž Lutycha V okolí Lutychu jsou četné doly na uhlí a železnou rudu, které podporují znamenitý železářský průmysl.

nemohl vzpomenout na jméno toho, jemuž měl vzkaz vyřídit. Rozpačitě si vjel pravicí do vlasů a potom zoufale plácl oběma rukama na žluté nankinové nohavice.

Úředníci pilně pracovali a sluhy si nevšímali. A tak by byl mohl zas nepozorovaně odejít. Avšak než v něm tento blahodárný úmysl uzrál, vešel do kanceláře vysoký štíhlý pán, který nejspíše sluhu znal, protože se ho ihned zeptal:

"Nesete nějaký vzkaz od ředitele?"

"Ach ano, jistě, pane inženýre," odpověděl sluha radostně, "to jsem opravdu rád, že jsem se setkal právě s vámi. Velmi vážený pan ředitel Tellenbourg si přeje, aby do jeho kanceláře ihned přišel kterýsi údržbář. Ale na mou duši, račte odpustit, pane inženýre, já jsem to jeho zpropadené jméno zapomněl. Pořád jsem si je po cestě opakoval a teď, račte prominout, teď si ne a ne na ně vzpomenout."

Inženýr se usmíval. Zřejmě se bavil sluhovými rozpaky, neboť řekl vlídně:

"Jen si vzpomínejte, Jeane, já počkám."

Zapomnětlivý sluha si opět podepřel ukazováčkem nos a potom vítězně vykřikl: "Už to mám. Tydlát I"

Inženýr se hlasitě zasmál a pravil:

"Máte znamenitou paměť, Jeane. Oznamte panu řediteli, že k němu ihned pošlu údržbáře Tydlitáta, jakmile vyjede ze

šachty. Je patrně jako obyčejně v nejnižším patře. Zatelefonuji mu."

Sluha chvilku postál. Zahleděl se na své žluté střevíce a v zamyšlení si opakoval:

"Tydlitát, Tydlitát. ..," potom se ale náhle rozesmál a vykřiknuv: uMerci-děkujij" vyběhl z kanceláře.

Uplynulo asi čtvrt hodiny, když po širokých pískovcových schodech vedoucích ke vchodu do ústřední budovy vystupoval jiný muž.

Byl oblečen v pracovní plášť a na jeho hubeném obličeji se černalo několik šmouh. Neměl kdy, aby se umyl. Dobře věděl, že když volá ředitel Tellenbourg, že musí jít ihned. Než však muž vystoupil do prvního patra, přece si aspoň nakroutil řídký knír a pohladil kozí bradku. Tento bezděčný pohyb jeho pravice byl projevem odhodlanosti, protože Tydlitát se nebál ani rohatého a nemínil se zaleknout ani přísného ředitele. Stejně ho volá v nepravou chvíli. Zrovna měl plné ruce práce s odvedením pramene, který se neočekávaně objevil ve třetím patře dolu a ohrožoval horníky.

.' Tydlitátův ukazováček zajel také za límec košile, avšak' hned potom rázně zaklepal na vysoké bílé dveře.

Na hlučné vyzvání, jež vybuchlo z pokoje jako granát, Tydlitát vešel a strhl čepici s hlavy, již zdobily krásně ryšavé, rozcuchané vlasy.

Ve vysoké, světlé a rozsáhlé místnosti stálo jen málo nábytku: dvě veliké skříně plné knih, ohromný americký psací stůl, tři nebo čtyři kožená křesla, pohovka, květinový stolek a dost.

U psacího stolu seděl asi čtyřicetiletý muž s černými, pečlivě uhlazenými vlasy. Rovné obočí mu jako přímka oddělovalo široké a bílé čelo od osmahlého nosu a vyholených lící. Pevná, sevřená ústa a široká brada prozrazovaly muže rázné a nepoddajné povahy, avšak jeho velké oči nepopíraly, že pod tím bílým čelem se rodí myšlenky dobré a vznešené.

"Čekám na vás," pravil ředitel Tellenbourg, zároveň děkuje úklonem hlavy a rukou na pozdrav. "Přistupte blíž a sedněte si. Rád bych si s vámi pohovořil o důležité věci."

Ředitel pokynul na sedadlo a položil ruce na psací stůl.

Tydlitát se nedal dvakrát pobízet. Mrkl vpravo, pak vlevo, a když uznal, že klubovka u okna je nejdál a že je dost pohodlná, usadil se v ní a položil si čepici na koleno.

"Byl jste na šachtě?" řekl ředitel bezmyšlenkovitě, neboť bylo zřejmé, že myslí na něco docela jiného.

"Ano, pane řediteli. Ve třetím patře se objevil pramen," odpověděl Tydlitát a v jeho chytrých očích šlehl posměšek: Uhodl, že ředitelova mysl bloudí kdesi jinde.

"Nechme pramen pramenem," prohodil ředitel a vytrhl se ze zamyšlení, protože z vedlejšího pokoje se ozvaly mužské hlasy. "Jde o mnohem důležitější věc. Tydlitáte, vy jste starý světoběžník a já bych vás mohl potřebovat - velmi potřebovat. Co byste řekl cestě do Afriky?"

"Co bych říkal, pane řediteli. Nic bych neříkal, vždyť jsem tam jakživ nebyl," odpověděl Tydlitát lhostejně.

"Já se tam však vydám a přál bych si, abyste jel se mnoUi" pravil ředitel a poposedl.

"Já si zas myslím, pane řediteli, že je to daleko," řekl s rozmyslem Tydlitát, "ale když vy, pane řediteli, máte kuráž, proč bych ji neměl mít já? Ale jak ráčíte, pane řediteli, vědět, mám třináctiletého kluka, Pepíka, a ten by musel se mnou. Milý Pánbůh nás tu nechal jen dva a my jsme tak spřežení, že každý sám nemůžeme táhnout. Tak já se tedy Pepíka zeptám, a jestli bude chtít, tak jedem."

Přísný ředitel se nemohl ubránit úsměvu:

"Tydlitáte, vy jste podivný člověk, ani se nezeptáte na

obtíže cesty, ani na plat a na různá nebezpečí, ale myslíte jen na to, co tomu řekne Pepík."

"Pane řediteli, odpusťte, však taky Pepík je mé všecko, a to ostatní, pša! Všude je chleba o dvou kůrkách, a když pojedete vy, pojedeme1 taky; krásný vzhled je na ten boží svět!"

"Dobrá," souhlasil ředitel Tellenbourg, "váš Pepík pojede tedy s námi."

"No, my tři se ve světě neztratíme, pane řediteli, a ujišťuji vás, že se o vaše pohodlí s Pepíkem postaráme."

"Nepojedeni jen tři, ale pojede nás pět," prohlásil ředitel Tellenbourg a vstal: "Mladý inženýr Jules Loraine a pan profesor doktor Octave Brunner nás budou provázet. Zavolám je, abyste je mohl pozdravit."

Ředitel Tellenbourg přistoupil ke dveřím místnosti, z níž se ozývaly hlasy, otevřel dokořán a zval hosty zdvořile:

"Prosím, pánové, račte vstoupit, abych vám mohl představit účastníka naší výpravy, který se bude se svým synem starat o naše potřeby a pohodlí."

Do kanceláře vešli dva muži. Tydlitát, který vstal á ustoupil ke zdi, spatřil mladého, sotva třicetiletého pohledného člověka, vysoké a štíhlé postavy, tmavých vlasů i očí, a uhodl, že je to jistě inženýr Loraine.

Potom obrátil pazornost na inženýrova společníka, na profesora doktora Brunnera, jehož plný, usměvavý obličej, vyhlížející z rozcuchaných plavých vlasů jako tvář obrýlené sovy, se mu hned zalíbil. Ostatně profesor Brunner se musel zalíbit každému; jeho úsměv a modré oči si každého podmaňovaly.

Profesorova malá postava, kulaté bříško, dva laloky pod růžovou bradou a buclaté ruce - to všecko prozrazovalo dobráka, který rád hoduje a chce s celým světem žít v míru a pokoji. A což teprv jeho ohromná dýmka porcelánka na půlmetrovém višňovém troubeli a kožený pytlík na tabák zavěšený na šňůře a objímající jeho otylý krk! Nevěstily snad, že pan profesor je dobrák?

Tydlitát se při představování klaněl, a když učený profesor třikrát vyprskl a vybuchl, než jednou vyslovil jméno Tydlitát, pospíšil k němu příští spolucestovatel, a podávaje mu vážně neposedný knoflík, který odletěl z natřásající se vesty, uctivě pravil:

"Zdá se, pane profesore, že vaše knoflíky už pospíchají."

Všichni se tomu zasmáli, ale nejhlučněji profesor Brunner. Plácal Tydlitáta po plecích a hlaholil:

"Výborně, Mannekene-mužíčku, výborně, my dva si brzy porozumíme."

Ředitel Tellenbourg neměl kdy na žerty. A tak když vložil listiny do aktovky, pravil:

"Tedy ujednáno, pánové. Dvacátého dubna zdvihne Ni-nove v Antverpách kotvy. Teď ale odjíždím do Bruselu, abych dojednal s ministrem podrobnosti. Na shledanou 1"

Pozorný Tydlitát podal řediteli klobouk a hůl a Tellenbourg, ukloniv se pánům, rychle odešel.

"To je spěchu, to je spěchu!" vykřikoval tlustý profesor. "Za týden se má našinec připravit na cestu do Konga*), jako kdyby jel na výlet do Oostende."

"Tak tedy do Konga se podíváme?" zeptal se Tydlitáť s podivením. "A je tam daleko, pánové?"

Mladý inženýr Loraine se usmál, a přistoupiv k nástěnné mapě, řekl:

"Huy leží na 50° 30' severní šířky a Banana v Africe asi na sedmapadesáté minutě pod rovníkem. Celkový rozdíl je tedy asi jedenapadesát a půl stupně. Vzdušnou čárou to je téměř šest tisíc kilometrů. Protože však poplujeme velikým oblouicem vypjatým k západu, protáhne se naše cesta jistě o polovičku."

"Uctivě děkuji," pravil Tydlitát, "ostatní si už dovedu spočítat. Jestli tedy ta kocábka Ninove urazí osm set kilometrů za noc a den, přejede tu velkou vodu za nějakých deset dní. To je jako nic."

•) Je třeba mít na paměti, že V době, kdy se odehrává děj této knihy, byla obě Konga pod koloniální správou. Dnešní samostatný stát Kongo (Brazzaville) ovládali Francouzi a dnešní svobodné Kongo (Kinshasa, dříve zvaná Léopoldville) Belgičané.

Oba muži se opět zasmáli a poklepali lehkomyslnému a veselému Tydlitátovi po ramenou. Pak s ním vyšli z ústřední budovy na prostranné nádvoří. Sirény zrovna oznamovaly dělníkům, že je poledne.

2. KAPITOLA

ve které se vypravuje, jak parník Ninove šťastně vyplul z antverpského přístavu a v níž Tydlitát vysvětluje profesoru Brunnerovi, jak se octl v belgických dolech

Dva skromní lidé uctivě ustupovali davu nosičů, cestujících a jejich přátel, kteří se ve spěchu hrnuli po můstku na dolní palubu velikého parníku Ninove. Však už píšťaly; a sirény oznamovaly brzký odjezd.

Ve starším, asi čtyřicetiletém menším muži poznáváme Tydlitáta, třebas je dnes vyšňořen; a pak ten mladší, vytáhlý, asi třináctiletý chlapec nemůže být nikdo jiný než Pepík. I jeho hlava září právě tak šafránově jako neposlušné vlasy otcovy.

Pepík je hezký hoch s dívčí pletí, ba sluší mu i tuceť pih rozsypaných u kořene rovného nosu. Modré oči bystře pozorují okolí a rty malých úst jsou sevřeny. Hoch se bojí o jakýsi velký poklad uschovaný ve vaku z voskovaného plátna. Rovněž Tydlitát chrání vlastním tělem ještě větší vak před nárazem.

Pánové Tellenbourg, Loraine a Brunner vstoupili na parník již před půlhodinou a také všecky jejich vaky, bedny, koše a kufry byly již naloženy. Jen Tydlitát s Pepíkem se opozdili, protože si chtěli prohlédnout Antverpy. Chvilku postáli na rozsáhlém náměstí a s potěšením se dívali na krásnou renesanční radnici, na staré kupecké domy a potom na čilý ruch v přístavu. A tak se stalo, že přišli na loď málem pozdě.

Varovné pískání a houkání je popohnalo k můstku. Však byli mezi posledními, kdo vešli na parník.

Jejich pánové je teď nepotřebovali, a proto mohl otec synkovi ukazovat ohromné, velmi rozšířené a dlouhé hrdlo řeky Šeldy, jež tu vytvořilo uzavřený a bezpečný přístav, který se vyrovná přístavu hamburskému na Labi.

Tři ostrovy - Zuid Beveland, Walcheren a Nord Beve-land - chrání zemi proti útokům vln Severního moře. Proto vody Šeldy, rozrážející se o Zuid Beveland, se vlévají do moře dvěma průlivy: východním a západním.

Ninove si zvolila západní průliv, á když minula lázeňské pobřežní město Vlissingen, narazila její obrněná hruď na mocné a nepokojné vlny Severního moře.

Nyní měli Tydlitat s Pepíkem dost času, aby si upravili kajutu druhé třídy podle svého vkusu. Jejich pánové si najali kajuty první třídy a budou vyžadovat Tydlitátových služeb jen zřídka. A tak oba červenohlávci budou mít příležitost prohlédnout si parník od strojovny až po horní palubu.

Svědomitý Tydlitat se po půlhodině běžel poptat pánů, jestli přece jenom něco nepotřebují. A když se po chvíli vracel k Pepíkovi, doprovázel ho profesor Brunner, který se přišel podívat, kde Manneken a Červená karkulka*)

- jak z rozmaru začal Pepíkovi říkat pro jeho rusou hlavu

- bydlí. V ruce nesl ovšem nezbytnou dýmku porcelánku a na bříšku se mu houpal pytlík plný výborného holandského tabáku.

Ninove se blížila k Doverské úžině, takže cestující spatřili nízký anglický břeh. Profesor Brunner se neopomenul zmínit o plánovaném podmořském tunelu a také o tom, jak se lidstvo tohoto plánu vzdává a opět se k němu vrací. Potom pochválil oba Tydlitáty za uspořádání kajuty. A když spatřil v koutě hranaté vaky z voskovaného plátna, zvědavě se vyptával, co je v nich ukryto.

Pepík ochotně upokojil profesorovu zvědavost. Profesor Brunner se upřímně rozesmál, když v menším vaku spatřil kytaru a ve větším harfu.

"Ach Mannekene!" vykřikoval a bříško se mu otřásalo smíchem, "to je vaše? Proč jste nevzali s sebou také basu a turecký buben? Hahahaha! Kdyby to byla tahací harmonika, ale harfu vláčet do Afriky!"

*) Říkal Pepíkovi vlastně RotkSpchen, protože jako rodilý Vlátrí mluvil raději vlámsky než francouzsky. V Belgii žijí dvojí obyvatelé: Vlámové, kteří mluví vlámsky, a Valoni, kteří mluví francouzsky. Obě řeči jsou v zemi rovnoprávné. Ředitel Tellenbourg byl Valon, inženýr Loraine Francouz od hranic.

Tydlitat se nesmál, ale jen se nevinně zeptal:

"Cožpak není harf3 královský nástroj, pane profesore?, Á nečteme snad v Píšmě, že král David hrál na harfu, a ne na

harmoniku, a že poskakoval před Hospodinem?"

"Pravda, pravda, Mennekene!" odpověděl profesor Tyd-litátovi, "ale před kým budete vy dva poskakovat v Africe ?"-

"To se teprv pozná, pane profesore, třeba před černochy nebo před slonem. Tyhle nástroje jsou naše rodinné poklady," odpověděl Tydlitat a něžně pohladil starou kytaru. "Živily nás po mnoho let v cizině. Na kytaru hrávala' má dobrá nebožka žena a hrávala tuze pěkně."

Pepík se odvrátil, aby ukryl slzy, které mu vyskočily z modrých očí na svěží tváře.

Pan profesor se již nesmál. Rozpačitě udusal kovovým tlačítkem tabák v porcelánce, usedl na rákosovou židli a vlídně řekl:

"Odpusťte, Mannekene, jestli jsem se nešetrně dotkl 'Strun, které smutně brnkají. Prosím vás, vypravujte; vypravujte o svých cestách. Nic tak rád neposlouchám jako historky světoběžníků. Jste jistě Němec, že?"

"Ba ne, jsem Čech z Československa, pane profesore," odpověděl Tydlitat.

"Čech?" zvolal profesor Brunner se zjevným překvapením. "Vy, který mluvíte německy lip než já?"

"Oba jsme Češi, Pepík i já, ačkoli Pepík se narodil v Německu a dosud nespatřil naši vlast," odpověděl Tydlitát.

Profesor se opět usmál a vesele řekl:

"Znám Čechy, ba znám v Praze na universitě dva milé druhy, které jsem již navštívil, a tak jsem viděl vaše krásné hlavní město."

"Těší mě, pane profesore, že znáte Prahu," vyhrkl Tydlitát dojatě, "naši stověžatou matičku."

"Kterou jste tak lehkomyslně opustil," podotkl profesor s lehkým posměchem.

"Nebylo v tom mnoho lehkomyslnosti," povzdechl si Tydlitát. "Poprvé jsem odešel z domova jako voják do války. Po válce jsem jako bývalý válečný zajatec dobrovolně zůstal v Německu a v Berlíně jsem se oženil s Češkou."

"Nechápu, jak jste se mohl jako Rakušan stát německým zajatcem," namítl profesor.

Teď se zas usmál Tydlitát:

"Byl jsem zajat na západní frontě, jako francouzský voják."

"Ach, již rozumím," pravil profesor, "jako mnoho vašich krajanů - hrdinů. Avšak kde jste se naučil hudbě?"

V Tydlitátově hubeném obličeji zahrála veselost, když ochotně odpovídal:

"U nás v Čechách máme takový zvláštní zvyk: Když se narodí nemluvně, hodí je kmotři na střechu chalupy. Uvázne-li nemluvně na střeše, bude sadařem, skulí-li se však' dolů, bude potulným muzikantem; a já jsem se patrně skulil."

Pan profesor musel vyndat špičku dýmky z úst, aby se mohl po chuti zasmát. A pytlík s tabákem mu opět poskakoval po vypouklém bříšku:

"O Mannekene, ó Eulenspiegele! To musím vypravovat panu řediteli Tellenbourgovi."

"Pan ředitel Tellenbourg už většinu příhod z mého života zná," řekl Tydlitát. "V zajetí jsem měl štěstí, že jsem nebyl zavřen do vojenského zajateckého tábora, ale zařazen do pracovních skupin. Pracoval jsem v zelinářských zahradách v Marienfeldu u Berlína, kde jsem se brzy seznámil se svou příští ženou Martou. Sloužila u velkého pána, který po prohlášení míru postoupil ještě výše. Byl to dobrý člověk. Po válce pro nás vymohl povolení k pobytu v Německu a dovolení k provozování živnosti."

"Aj, aj, živnosti! Cožpak jste nejen umělec, ale i řemeslník?" tázal se profesor.

"Obojí, pane profesore," odpověděl Tydlitát hrdě. "Za manželčiny ušetřené peníze jsem koupil vozík s brusem - to bylo řemeslo - a za zbytek harfu a kytaru - a to bylo umění. Po těchto koupích nám už mnoho nezbylo, ale v německých obcích byly spousty polámaných deštníků, rozbitých hodin, tupých nožů, nůžek a břitev, porouchaných brýlí a tvrdohlavých mlýnků na kávu. Těm všem jsem napravoval hlavy a údy za dne, zatímco večery jsme Věnovali jen umění. Moje žena se brzy naučila hrát na kytaru a taky pěkně zpívala. Táhli jsme jako přelétaví ptáci od dědiny k dědině, od městečka k městečku a hudbou a zpěvem jsme obveselovali každého, koho válka zarmoutila. Bylo tenkrát v Německu mnoho žalu, jako všude na světě, a bylo proto potřebí hudby a veselého zpěvu. Žena však brzy vyhodila z vozíku ^taré deštníky a vložila tam našeho malého Pepíka, kterému se život líbil jako nám. A tenkrát nebylo šťastnějších lidí nad nás."

Pan profesor přestal kouřit a pokyvoval hlavou;

"Divný život," bručel si. "Jak málo stačí ke štěstí!"

"Ale každé štěstí trvá bohužel jen chviličku," navazoval opět Tydlitát. "Když bylo Pepíkovi šest let, moje zlatá Martička zemřela, a my dva s Pepíkem jsme byli přesvědčeni, že musíme taky umřít. Avšak milý Pánbůh mluví k lidskému rozumu a rozum k člověku. A tak v torn černém zármutku mi rozum pravil: "Nejsi přece, Tydlitáte, zajíc, abys utekl ze života. Tady je Pepík, který musí chodit do školy a bude chtít každý den jíst, proto musíš s toulkou po světě přestat a najít si jiné živobytí."

Neštěstí nás stihlo v Porúří, v krajině, kde je mnoho dolů a průmyslových závodů. A tak jsem se uchytil v dolech á Pepík chodil do školy. Po třech letech táhlo mnoho nespokojených horníků z Německa do Belgie, kde byly lepší platy, a my s Pepíkem jsme šli s houfem.

Brzy jsem našel práci ve státních dolech v Huy, kde jsem pracoval skoro tři roky a získal si přízeň pana ředitele Tellenbourga. Když shledal, že nám prospěje africký vzduch, nic jsem nenamítal. A proto se teď houpáme na parníku. Ale, holá, něco se děje. Nahoře kdosi zvoní na poplach!"

Pan profesor si znovu zapálil porcelánku, a když vstal, poplácal Tydlitáta po ramenou a přátelsky pravil:

"Děkuji vám za vaše vyprávění. Ale nebojte se, to není poplach. Zvoní k jídlu. Nezapomeňte se také přihlásit. Dobře se najíst, to je nejlepší koření života."

Když profesor vycházel z kajuty, pohladil Pepíka po rezavé kštici a vlídně se zeptal:

"Máš tatínka rád? To věřím. Je to znamenitý člověk."

3. KAPITOLA

v níž se popisuje šťastná plavba do Banany a Bomy, kde ředitel Tellenbourg náhodou získá znamenitého průvodce a tlumočníka

Podle plavebního řádu neměla Ninove na své dlouhé plavbě nikde zakotvit. Obloukem obeplula Francii i poloostrov Pyrenejský, vyhnula se Madeiře i Kanárským ostrovům, proplula mezi pevninou Afriky a ostrovy Zeleného mysu, a teprve na desáté severní rovnoběžce změnila jižní směr ve východovýchodojižní, v němž se již držela až do Banány.

Plavba byla většinou klidná, protože v těchto zeměpisných šířkách nehrozí nebezpečí srážky se zatoulanými ledovci. A plavbu parníku neohrozily ani pasáty; tyto větry přišly nejprve ze strany a potom zezadu, takže loď ne-zdržely.

Pepík bohužel poznal, co dokáže spodní vlněn! a potom i co je mořská nemoc, avšak zloba vln trvala jen osmnáct hodin a pak zase zavládl na parníku veselý a příjemný život.

Ninove vezla sice těžký náklad evropského rukodělného zboží, mnoho soli, látek, strojů a nástrojů, nábytku, knih, a proto každý mohl užívat pohodlí po libosti. V těchto končinách se linky paroplavebních společností křižují hustě jako síť, a tak cestující vídali mnoho velkých lodí pospíchajících z afrických a jihoamerických přístavů k evropským břehům.

Francouz Jules Loraine se vyznal ve vlajkách a podle nich určoval, kterému státu patří loď. Často se díval celé hodiny s Pepíkem na hejna ryb válejících se v houpavých vlnách a někdy i vyletujících z vody. Také velicí mořští ptáci vyprovázeli loď po hodiny a prudce se spouštěli do široké vodní brázdy, kterou loď vyorávala v mořské vodě šroubem.

Cestující četli, psali, hráli různé hry, ba i tančili, avšak přesto radostně vyslechli kapitánovu zprávu, že zítra v poledne spustí Ninove kotvy před Báňanou, protože kapitán nehodlal vniknout s lodí až do širokého ústí řeky Kongo.

A protože večer byl na palubě Ninove ples na rozloučenou, cestující druhý den zaspali nejen východ slunce, nýbrž i první snídani.

V přípravách k vyloděni dopoledne rychle uběhlo. Když kapitán Ninove oznámil, že se na východě objevila země, všichni cestující pospíchali, aby se podívali na nízký pruh na obzoru. Tento pruh však rychle temněl, vyrůstal z moře, až se proměnil ve skutečnou zemi se stromy, chýšemi a domy.

Všichni cestující honem pospíchali do člunů, které se vyrojily z přístavu, a jako by jim za patami hořelo, chvátali, aby se co nejdříve octli se svým majetkem na břehu cizí země, kde na ně čeká buď štěstí a úspěch, anebo trpké zklamání a smrt.

Ředitel Tellenbourg a jeho společníci nepospíchali. Trpělivě čekali, až všichni cestující vystoupí a budou vyneseny jejich koše, bedny, kufry a vaky. A dokonce na lodi ještě jednou pohodlně poobědvali, protože strojničí, kteří na spodní palubě sestavovali jejich motorový člun. potřebovali nejméně čtyři hodiny k tomu, aby součásti člunu dobře smontovali, všecky šrouby řádně utáhli a bezpečně usadili motor.

Motorový člun byl čtrnáct metrů dlouhý a přes tři metry široký. Jeho ponor byl však poměrně malý. Ředitel Tellen-bourg chtěl plout s člunem i po mělkých řekách. Dvě třetiny člunu byly pokryty střechou, zčásti plechovou a zčásti z nepromokavého plátna, aby se dala shrnovat,

Pod pevnou střechou z vlnitého tvrdého plechu se nalézaly dvě kabiny pro ředitele Tellenbourga a jeho druhy. Tam budou spát a tam také byly uloženy mapy, knihy, různé spisy, zbraně a zajisté i peníze.

Pod plátěnou střechou se podél boků člunu táhnou dlouhé a nízké truhly, v nichž jsou uloženy šaty, obuv, prádlo a látky a ve dvou bednách prach a sůl.

Na dlouhých truhlách zřídil Tydlitát pro sebe i pro Pepíka lůžka, na nichž se bude spát lépe než v dusných kabinách.

Všeuměl Tydlitát rozumí nejen motoru, nýbrž ovládá i kormidlo. A je samozřejmé, že učenlivý Pepík mu ve všem pomáhá. A pak je tu ještě mladý inženýr Loraine, který je nejen dobrým geologem, ale rozumí též dobře mechanice. Z toho je vidět, že si ředitel Tellenbourg dovedl vybrat znamenité společníky.

Ke zdaru výpravy přispěla i belgická vláda neocenitelným darem a znamenitou volbou, když jako dalšího člena posádky určila profesora Brunnera, proslulého přírodo-pisce, který byl pověřen úkolem, aby prozkoumal odlehlé konžské krajiny po stránce živočichopisné a rostlinopisné.

Ve čtyři hodiny odpoledne se ředitel Tellenbourg a jeho druzi rozloučili s kapitánem, odevzdali mu dopisy pro evropské přátele a sestoupili do svého člunu, jejž lodníci spustili na vodu.

Tydlitát poprvé vyzkoušel motor. Všechno šlo znamenitě, a tak člun, na jehož boku se skvěl nápis Belgique - Belgie, vplul do dlouhé zátoky, kterou během staletí vyryl veletok Kongo.

Do večera doplul člun do Bomy*), kde ředitel Tellenbourg vyhledal úřední budovu a belgickým úředníkům předložil ministrovy rozkazy. Ministr poroučel všem vládním úředníkům, aby přispívali radou i pomocí belgické geologické průzkumné výpravě, vedené ředitelem Tellenbourgem. Večerní hodina byla nejvhodnější dobou k vykonání návštěvy úřední budovy, protože za dne je v Kongu takové horko, že při něm nelze pracovat.

A poněvadž přednosta úřadu pozval evropské hosty k večeři i na nocleh, měl opuštěný člun Belgie první noc jen dva strážce: Tydlitáta a Pepíka. Po večeři si oba strážci člunu dopřáli zábavu. Hráli veselé i smutné písničky, ale tak tiše, aby nepřilákali zvědavé dobrodruhy, jichž je v pobřežních městech vždycky dost.

Druhého dne ráno se pánové vrátili ke člunu. Provázeli je nejen dva nejvyšší úředníci, nýbrž i jakýsi hubený člověk. Byl sice slušně oblečen, avšak celý jeho zevnějšek, veliké ruce i vyzáblý obličej prozrazovaly, že tento člověk' prožil mnoho strádání a snad i bídy.

Na kořeni tenkého nosu mu seděly brýle v ocelových obroučkách, ale jistě zbytečně, protože cizinec se příliš často díval přes ně.

Tydlitátovi se ten hubeňour hned na první pohled nelíbil. Neklidné oči a zkřivená ústa dodá valy. cizincovu vrásčitému obličeji lstivý výraz, jako vlku, jemuž chybějí přední zuby. Avšak cizinec se choval velmi uctivě. Tydlitát se domníval, že hubeňour zas odejde s úředníky, kteří právě potřásali rukama řediteli i jeho druhům. Když ale hubený cizinec vstoupil za pány do člunu, popošel mu Tydlitát bezděčně vstříc a rázně mu oznámil, že člun ihned odpluje.

Ředitel to zpozoroval a přísně řekl:

"Tydlitáte, spusťte motor, pan Herbert Berberak popluje s námi jako průvodce a tlumočník."

Po tomto sdělení si Tydlitát jen slabě hvízdl a udiveně se podíval na Pepíka. Ale proti rozkazu ředitele Tellenbourga se

*) Boma, město ležící při ústí řeky Kongo. Je vzdáleno asi tři stá kilometrů od Léopoldvillu.

neodvážil reptat.

Pánové odešli do kabin a nový cestující, vytáhnuv z kapsy knížku a cigaretu, usedl na lavici vpředu a zahloubal se do čtení

Člun plul proti proudu veletoku asi sto kilometrů k severu, avšak u městečka Mantoky se obrátil k severovýchodu a dodržoval tento směr až k ústí řeky Sankullu, tedy ještě dalších čtyři sta kilometrů. Člun nemusel zápasit s prudkým proudem, protože řečiště se snižovalo jen poznenáhlu.

Řeka Kongo je nejdůležitější dopravní tepnou této oblasti. Naši cestující spatřili na březích četné osady domorodců i městečka, jež založili a vystavěli podnikaví cizinci.

Belgické Kongo je osm desetkrát větší než Belgie a je málo lidnaté. Mezi řekami Kongo a Sankullu můžeme i na nejlepších mapách spatřit bílou plochu, která prozrazuje, že od Leopoldova jezera na východ leží neprozkoumaná oblast několika tisíc čtverečních kilometrů, která je vět- , šinou porostlá neproniknutelnými pralesy.

Jako kolonie Kongo náleží Belgii teprve od roku 1908. 'A proto neměli belgičtí učenci dosud dosti času, aby tak ohromné území důkladně prozkoumali.

Když se hubený cizinec nabažil četby, promluvil několik vlídných slov s Pepíkem, který mu ochotně odpovídal. Cizinec projevil údiv, proč se tak malý chlapec vydává do konžských pustin, ale Pepík mu hrdě odpověděl:

"My dva s tatínkem se ničeho nebojíme; a potom, malí lidé snadno proklouznou všude tam, kde velký často uvázne," a šibalsky přitom zamrkal na otce.

Herbert Berberak se patrně nudil, a tak zapřed! rozmluvu i s Tydlitátem, který stál u kormidla a opatrně řídil běh člunu. Cizinec mluvil dobře francouzsky, ačkoli jaksi tvrdě vyslovoval, ale když poznal, že Tydlitát hovoří také německy, pozdravil ho jako krajana.

"Jsem sice Belgičan," pravil na vysvětlenou, "avšak do svého dvacátého roku jsem mluvil jen německy."

"A teď nás povedete asi hodně daleko?" vyzvídal Tydlitát.

"Nebojte se," odpověděl Berberak s úsměvem, "do oblastí Katangy musíme sice vykonat cestu dlouhou dva tisíce kilometrů, ale na konci světa to zas není."

"Ale to je opravdu škoda," litoval šibal Tydlitát, "protože já jsem si vždycky přál vidět, co je na konci světa. Představuji si zemi jako veliký lívanec nebo jako škraloup, který plave na moři."

"Hm, hm, vidím, že vaše školní vzdělání bylo zanedbáno, příteli," pravil pohrdavě Herbert Berberak, "měl byste snad vědět, že na kouli není začátku ani konce."

Berberak by byl jistě poučil nevědomého Tydlitáta, který významně mrkal na Pepíka, kdyby právě nevyšli z kabin ostatní členové posádky. Inženýr Loraine nesl z kabiny stůl a rozložil na něj velikou mapu.

Ředitel Tellenbourg pozval ke stolu i Herberta Berbe-raka a potom se všichni sklonili nad mapou, důkladně ji prohlíželi a pak cosi měřili a počítali. Vyrušil je až Tydlitát oznámením, že už Tydlitát podával teplá jídla. Vpředu člunu měl polní plotnu a v zásobárně maso, mouku, konzervy a různá koření.

Po obědě nalil Pepík všem kávu. Když si potom profesor Brunner důkladně nacpal porcelánku, zašel na záď k Tyd-litátovi na besedu.

"Abych vám, Mannekene, řekl pravdu," pravil tiše pro-: fesor, "mně se ten náš nový průvodce Berberak moc nelíbí."

"Mně taky ne, pane profesore," odpověděl Tydlitát, "už jenom proto, že má ve svém jménu třikrát ‚ber'. Kdybyste uměl česky, pochopil byste, co to znamená."

"Řekněte mi to německy a porozumím tomu."

,"Ber' znamená německy .nimrn' a on to má ve jménu dokonce třikrát. A přitom by stačilo, kdyby to měl jenom jednou. I tak bychom si na něj museli dát dobrý pozor."

Profesor Brunner se hlučně zasmál a sliboval, že musí tento vtip vypravovat i ostatním. Avšak Tydlitát radil k opatrnosti:

"Povězte pánům, co je vám libo, ale prosím vás, abyste mě všichni před panem Berberakem považovali za hlupáka. Má hloupost bude můj štít a obrana."

Profesor slíbil, že splní Tydlitátovo přání. Potom mu Tydlitát musel vypravovat různé příhody ze svého putování po Německu.

Ačkoli motor dobře pracoval, dospěl člun k osadě Má-kinbungu až kvečeru. Po večeři vyplul na tmavou oblohu měsíc, a proto se ředitel Tellenbourg rozhodl, že poplují i v noci. Herbert Berberak tvrdil, že člun v ranních hodinách bezpečně zakotví v Léopoldvillu. Tam se řeka Kongo rozlévá v jezero s četnými ostrůvky.

"V Léopoldvillu žije asi osmnáct tisíc obyvatel*)," prohlásil Berberak, "a město vám, pánové, poskytne nejen veškeré pohodlí, ale nabídne taky ke koupi ty věci, které snad budete na své dlouhé cestě potřebovat."

"Znáte to tu dobře, pane Berberaku?" tázal se inženýr Loraine.

Herbert Berberak se zdvořile usmál:
"Znám celé poříčí Konga i řeky Sankullu, žil jsem na severu i na jihu této požehnané země."
"Ale řekl bych, že tě všude špatně krmili," mínil česky Tydlitát, hledě na Pepíka.
"Znám krajinu na východě, kde, jak je známo, se dobývá zlato," vychloubal se Berberak, "a znám krajinu Kasai, kde jsou naleziště diamantů; i oblast Katangu znám jako své boty."
"To je opravdu úžasné," zvolal vznětlivý profesor, "po-myslíme-li si, že ty krajiny jsou od sebe vzdálené na sta i tisíce kilometrů."
Herbert Berberak se shovívavě usmál:
"Je to docela přirozené u člověka, který marně honí štěstí. Ve východních krajích jsem lovil zvěř, v Kasai jsem byl dozorčím úředníkem při hledání diamantů a v Katanze jsem se bezvýsledně pokoušel o udržení vlastní farmy; nakonec jsem musel ustoupit proklatým mouchám tse-tse."
Všichni posluchači se zájmem pohlíželi na hubeného Her-berta Berberaka a jistě si každý z nich pomyslil, jaká dobrodruh-ství asi zažil tento tulák.
Podle Berberakovy předpovědi doplula Belgie k Léopold-villu v sedm hodin ráno. Všichni cestující si v noci odpočinuli, protože inženýr Loraine vystřídal o půlnoci Tydli-táta, aby se také vyspal. .

•) Dnes má Kinshasa téměř půl miliónu obyvatel.
je poledne a že bude prostírat.

Ředitel Tellenbourg a profesor byli důkladně poučeni o všech obtížích a nebezpečích, která je na cestách tropickými krajinami očekávají, a proto nezapomněli ani na sítě proti krvelačným moskytům, ani na kukly a rukavice, ani na výborné zbraně proti divokým zvířatům.
Jakmile člun dospěl k městu, ředitel Tellenbourg odešel, aby sám navštívil vládní úředníky. A zatímco Tydlitát chystal pro ostatní snídani, ukazoval profesor Pepíkovi na mapě, že v bezprostřední blízkosti Léopoldvillu se prostírá město Kinshasa*) a za řekou Brazzaville**), odkud vede železnice až k moři do města Pointe Noire.
"Ale kde je Katanga, cíl naší cesty, pane profesore ?" zeptal se Pepík.
"Až hluboko na jihovýchodě," odpověděl inženýr Loraine, který přistoupil k mapě. "Kdybychom vpluli do řeky Kasai, jež se vlévá do Konga u města Kwamouthu, a pluli proti proudu až do městečka Ilebo, mohli bychom potom zcela pohodlně cestovat vlakem až do Elisabethvillu***),' hlavního města Katangy. Vykonali bychom tak po železnici cestu dlouhou asi patnáct set kilometrů."
"Já si myslím, že cesta vlakem by byla sice pohodlná, ale i trochu nudná," mínil Pepík.
"Neměj strach z nudy, hochu," odpověděl inženýr Loraine, "nepojedeni vlakem, protože naším cílem není Alžbětino město-Elisabethville. My peplujeme proti proudu Sankuru a jejího přítoku Luembe. Také pohoří Mitumba, které se prostírá východně od Ussambi. přitahuje naši pozornost."
Inženýr Loraine ani Pepík si nevšímali Herberta Berberaka, jenž se opíral o zábradlí a zdánlivě netečně hleděl do vody. Zato Tydlitát se několikrát očitě přesvědčil, jak hubený muž bedlivě poslouchá, co inženýr chlapci vykládá.
"Jsme na výzkumné výpravě, milý hochu," končil inženýr

*) Po zbavení se belgické koloniální nadvlády v roce 1960 Kongo (dříve zvané Belgické) spojilo Léopoldville (doslova: Leopoldovo město - pojmenované podle belgického krále Leopolda II.) s Kinshasou, která dala hlavnímu městu republiky nový název.
••) Dnešní hlavní město druhého Konga (bývalé francouzské kolonie).
***) Dnešní Lubumbashi.

Loraine svůj výklad, odstupuje od mapy, "a proto nás nemohou odradit vzdálenosti ani různá nebezpečí. Jen odvážným mužům se podařilo najít v horách nerostné poklady, na stepích a v pralesích užitečné rostliny a pozoruhodná zvířata. Nuže, a my hledáme dosud skryté rudy a vzácné kameny a pan profesor vzácné rostliny a živočichy. Co se ti víc líbí, hochu?"
"Práce pana profesora," zvolal Pepík bez rozmýšlení.
"Bravo, Karkulko, bravo," vykřikl hřmotně profesor Brunner, "a protože jsi dal přednost mé práci, povyšuji tě na svého učně a pomocníka."
Profesor Brunner spokojeně kouřil jako parník a bylo zřejmé, že si Pepíka velmi oblíbil. Ale po chlapcově povýšení se veselý profesor hned také sháněl po snídani.

4. KAPITOLA

která skončí přesvědčením, že nocleh na řece Sankuru není tak klidný jako v hotelu

Člun Belgie byl připoután k přístavní hrázi. Stálo na ní nejen skladiště, mnoho dřevěných bud a otevřených kůlen, nýbrž válelo se tam mnoho sudů, stočených lan a řetězů a vršily se kupy beden a plných pytlů. V tom bohapustém nepořádku se proplétali a pospíchali různí lidé, polonazí černoši i běloši v pláštích či kaftanech.
"Ti v pláštích, to jsou Arabové," poučoval Pepíka inženýr Loraine, "a ti v kaftanech zas Židé, které najdeme všude na zeměkouli, kde je obchod."
Pepík se díval na ten shon, ruch a nepořádek, avšak největší jeho zájem získal pes, obyčejný, silný pes, jaké vídal

Pepík v Německu i v Belgii.

Pes byl patrně hladový, protože pobíhal mezi nakupeným zbožím a všechno očichával. Jeho schlíplé uši, vyplazený jazyk a chvějící se boky prozrazovaly únavu 3 hlad.

Profesor Brunner odsunul od sebe talíře, když dobře posnídal, a sáhl po své věrné porcelánce. Na talíři zbyly kosti a kus chleba. Pepík, odnášeje talíře, se znova podíval na psa, v jehož očích se jevila žádostivost a prosba tak zřejmá, že mu Pepík vyhodil všecky zbytky od snídaně na hráz. Pes se na ně vrhl a rychle je zhltal.

"Ach pejsku," řekl Pepík soustrastně, "tys měl jistě veliký hlad. Počkej, ještě tu něco pro tebe najdu," a pospíšil k plotně. Tam zdvihl košík se zlomky sucharů a kůrek, jež zbyly od včerejší večeře, a vysypal vše na hráz.

Průvodce Berberak k tomu posměšně dodal:

"Jen ho krmte, tuláka, a nezbavíte se ho. Zřejmě nemá pána, jinak by se tu nepotuloval."

Vtom se již ke člunu vracel ředitel Tellenbourg a poroučel Tydlitátovi, aby odpoutal člun, vyplul a přidržoval se levého břehu.

"Všecko jsem dobře vyřídil, pánové," dodával ředitel, obraceje se na profesora Brunnera a inženýra Loraina, "a není důvodu, proč bychom se v Leopoldvillu měli déle zdržovat."

Pepík na psa zapomněl, avšak pes nezapomněl na chlapce. Jakmile člun odrazil od hráze, skočil pes do vody a plul za člunem, vyráženje žalostné zvuky.

Všichni cestující na člunu viděli psovo úsilí. Ředitel Tellenbourg se zeptal, ohlížeje se po ostatních:

"Čí je to pes? Proč za námi plave?"

Herbert Beberak si pospíšil s odpovědí:

"Je to patrně tulák. Varoval jsem chlapce, aby ho nekrmil, že se ho pak nezbaví."

"Plave tedy za tebou, Pepíku?" zeptal se ředitel vlídně a dodal: "Nemá-li pána a chceš-li ho vzít s sebou...?"

Pepík byl skokem u tatínka a prosil ho, aby zastavil motor. Avšak hned se zas vrátil, aby počkal na psa a pomohl mu při šplhání do člunu. Ale stal se div, neboť i pan profesor odložil porcelánku a také psovi pomáhal.

Když se pes octl ve člunu, nejdříve se prudce oklepal,
takže všecky postříkal, potom se však vrhl na Pepíka
a dvakrát mu olízl obličej. Pepík ho popadl něžně za uši
a vyčítal mu:

"Ty jeden mokrý medvěde, podívej se, jak jsi mě zmáčel!"

Všichni se smáli, ale to už člun zas uháněl. Pepík hladil sedícího psa a vděčně řekl:

"Děkuji vám, pane řediteli. Slibuji vám za Tygra, že bude hodný a potravu si zaslouží."

"Cože, tys už psa dokonce pokřtil ?" zeptal se vlídně ředitel.

"Měli jsme v Německu Tygra, který tahal vozík," odpověděl chlapec, "á tenhle je mu podobný."

"A bude jen tvůj, Pepíku. Těší mě, žes našel v Africe prvního přítele," pravil ředitel a odešel do kabiny.

Motorový člun plul rychle kolem Kinshasy, avšak po půlhodině musel zmírnit rychlost, aby se bezpečně propletl mezi ostrůvky. Mapa ukazovala jen dvě stě osmdesát metrů nadmořské výšky a proud byl sotva znatelný. Teprve po dvou stech kilometrech vystoupí řečiště o dvacet metrů. Těchto dvě stě kilometrů musí člun urazit, aby dospěl k ústí řeky Sankullu, po níž vnikne do srdce Konga. Ačkoli veletok Kongo protéká v této krajině ohromnými pralesy i travnatými savanami, přece tu není pravá divočina, protože je tady dosti osad.

Výprava na motorovém člunu do nitra Konga byla odvážná. Ředitel Tellenbourg se netajil obavami, že na dlouhé pouti se člunu postaví do cesty skoro nepřekonatelné překážky, že často bude nutno člun rozebrat a přenést jeho součásti kolem slapů, že bude třeba obstarat domorodé nosiče a bránit se divoké zvěři na souši i na vodě. Avšak s tím vším členové výpravy počítali. Vždyť jejich vědecký výzkum měl obohatit vědomosti o veliké zemi, která dosud skrývá mnoho tajemství. Bez odvahy a vytrvalosti nebylo dosud nic velkého vykonáno.

Kdo by byl při těchto rozmluvách pozoroval Herberta Berberaka, byl by postřehl jeho skryté úsměvy, neboť chytrý průvodce již uhodl pravý cíl a účel výpravy. A nemusel ani mnoho hádat, protože ti, kdo ho o výpravě bezděčně poučili, mu dost napověděli. A tak si Berberak v duchu řekl:

Ředitel Tellenbourg si nevyjel na obyčejnou výzkumnou cestu do Afriky; je to vládní jednatel, který pluje na zvědy do Elisabethvillu, aby jako báňský odborník odhadl množství vytěžené mědi z katanžských dolů, které si pronajaly anglické společnosti, a aby provedl tajnou inspekci o tamějších pracovních poměrech.

Herbert Berberak byl lstivý chlapík a blahořečil chvíli, kdy byl v Bomě přijat jako průvodce a tlumočník výpravy pošetilých Belgičanů, kteří se mu teď snaží něco namluvit. Věděl velmi dobře, že anglická společnost má v Katanze pronajaty státní belgické doly na měď a že vyváží kov dráhou přímo do Kapského Města, až do jižního cípu Afriky.

Anglická společnost tak získává úžasné bohatství, neboť doly v Katanze vítězně soupeří s doly japonskými i americkými a užitek z nich plyne do anglických kapes. Proto ten nesmírný zájem belgické vlády a proto Tellenbourg podniká svou výpravu, aby se očitě přesvědčil a podal belgické vládě své názory, důkazy a návrhy.

Ředitel Tellenbourg si naoko přibral profesora Brunne-ra, aby zastřel pravý úmysl a cíl výpravy a tvrdí, že chce prozkoumat horstvo v Ussambi a pohoří Mitumba, protože se domnívá, že najde v tamějších křemenčitých vrstvách zlato. Ale Herberta Berberaka neoklame ani tím zlatem, ani mědí; Herbert Berberak má již svůj plán! Dá si dobře zaplatit jako průvodce a tlumočník, protože zná řeči domorodců, avšak v pravou chvíli zmizí, aby upozornil anglickou společnost na neočekávanou návštěvu. Za to pak shrábne náležitou odměnu.

A tak snad nikdo na člunu netušil, že s nimi pluje vy-zvědač a zrádce, ba naopak, všichni s ním jednali a mluvili upřímně a bez uskoků.

Ve dvě hodiny odpoledne se člun Belgie zastavil v poslední osadě na veletoku Kwamouthu a po nákupu různých drobností a po doplnění zásob benzínu vplul do velikého přítoku Sankuru, změniv tak směr severní na jihovýchodní, v

němž setrvá, než se po devíti stech kilometrech obrátí přímo na jih.

Do večera minul člun Belgie ústí řeky Mfisi, která se dotkla jižního cípu jezera Leopoldova a přišla ze severovýchodu, a veliké řeky Kwango, jež přinášela spousty vod z jihu.

Večer, který v této části Afriky nastává brzy po šesté hodině, zastihl Belgii v pustině.

Nebyl tu prales, avšak kam oko při západu slunce dohlédlo, se rozkládala krajina porostlá keři, tvrdou trávou a ojedinělými obrovskými stromy.

Protože se již před večerem zatáhla obloha těžkými mraky, nemohli se cestující spolehnout na měsíční světlo, a tak ředitel Tellenbourg rozkázal, aby Tydlitát vplul s člunem do zátoky, kde voda, jak se zdálo, skoro stála.

Z opatrnosti se člun nepřiblížil ke břehu, nýbrž zůstal na dostřel na řece. Po večeři rozdělil ředitel stráže na celou noc. Jak si teď všichni libovali, že na člunu je pes, s nímž bude stráži veseleji a který zvětří nebezpečí dříve, než by je postřehl člověk.

Tygr byl patrně v novém domově spokojen, avšak ani na krok neopouštěl Pepíka, a kdykoli na něj chlapec promluvil anebo ho pohladil, projevoval radost hrdelními zvuky a vrtěl krátkým ocasem.

V devět hodin se cestující rozešli na lůžka až na pro
fesora, který měl hlídat do jedenácti, kdy ho vystřídá in
ženýr Loraine.

V deset usnul i Pepík. Avšak zdálo se mu, že spal snad
jenom pět minut, když se náhle probudil ohlušujícím třes
kem. Ležel totiž na lavici, na níž seděl i strážce. Dvě rány
z- těžké pušky houkly nad Pepíkovou hlavou a probudily
všecky spáče na člunu.

"Co se stalo? Co se děje?" volali pánové Loraine a Tellenbourg, když-vyběhli z kabin.

"Nic zvláštního," odpověděl profesor, i když dosud pozorně pohlížel na břeh. "Asi před deseti minutami projevoval Tygr nepokoj. Nemohl jsem vypátrat proč. Avšak když se protrhly mraky, spatřil jsem na břehu velké kočkovité zvíře, které se_ krčilo a chtělo patrně zaútočit na člun. Tygr je také viděl, ale jeho štěkot šelmu nezaplašil, naopak skočila do vody a plavala ke člunu. To jsem ovšem nemoh! dopustit, a proto jsem jí poslal dvě kule na uvítanou."

"Lev?" vydechl Tydlitát.

"To snad ne," odpověděl proíesor, "lev nemiluje vodu.
Spíše to byl levhart, kterého Tygr popudil. Levhart se vody nebojí a dobře plave."

"Domníváte se, že jste šelmu trefil?" ptal se inženýr Lóraine.

"Nevím, ale po střelbě zmizela," odpověděl profesor, a protože tnu zatím vyhasla porcelánka, znovu si zapaloval.

"Pánové," pravil ředitel, "sami poznáváte, jak obezřelý musí být strážce, proto pozor!"

"Teď už bude klid," ozval se Herbert Berberak, "střelné rány zaplašily šelmy z širokého okolí.".

Muži opět odešli, avšak Pepíka přešla ospalost. Proto usedl k nohám profesora a poslouchal jeho výklad o levhartech.

"Milý hochu," začal vyprávět profesor Brunner, "levhartů je ve střední Africe' tolik, že se s nimi ještě často shledáme. Tato

šelma je mnohdy horší než lev, protože vraždí bez příčiny, i když není hladová. Je dokázáno, že levhart zahubil za noc třicet kusů dobytka. Je tak drzý, že vejde i za dne do osady, aby uchvátil kořist, ba vloudí Se i do lidského příbytku. Loupí kozy, antilopy, ovce i psy, avšak také ženy a děti. Proto domorodci levharta nenávidí, a jakmile se objeví u vsi, jdou po něm, aby ho zahubili. Není však nad něj lstivějšího, krutějšího a odvážnějšího lupiče. Byl-li vyrušen z hodů anebo ze spánku, vrhá se zběsile i na člověka a běda lovci, chybí-li. Levhartí kožišina je pestrá, samý pruh a skvrna, ale zdejší země je také pestrá, a tak se někdy stává, že lovec míjí šelmu, skrytou ve vzdálenosti jen několika kroků. Levhart chodí sice pomalu, avšak úžasně skáče, ba šplhá i po stromech, takže se člověk před ním nezachrání ani šplháním."

Tygr zdvihl hlavu a větřil. Po chvilce se opět ztišil. Vy rušili ho velicí letouni, kteří se dnes vraceli z opožděného lovu, protože zvečera byla příliš hustá tma.

Když v jedenáct hodin vystřídal inženýr Loraine pro-' fésora, Pepík už spal. Hlavu měl opřenu o Tygrovu plec. Za inženýrovy a potom Tydlitátovy hlídky se nepřihodilo nic zvláštního. Voda řeky se ovšem tu a tam rozvířila, přeletěl noční pták, ozvaly se výkřiky z rákosí u břehu, avšak ke člunu se větší živočich už neodvážil.

Před svítáním došlo na ředitele Tellenbourga, aby si také odbyl svou stráž. Když tak seděl s puškou položenou přes kolena a pozoroval, jak obloha bledne, náhle pocítil záchvěv zemětřesení, či spíše "vodotřesení".

Než si však uvědomil, co se děje, naklonil se a upadl přes lavici, neboť, ó hrůzo hrůzoucí, veliký člun se vpředu tak povážlivě zdvihl, že se div nepřekotil!

Sotva člun dopadl opět na vodu, zdvihl se na zádi, ovšem již ne tak nebezpečně, protože jej drželo kotevní lano. Přesto se ale skácel stůl a Tydlidát spadl s truhly.

Tygr zběsile štěkal, inženýr, profesor a Berberak zdě
šeně vyběhli, chytajíce se sloupků i stěn člunu. Nikdo
nechápal, co se děje. Jen Herbert Berberak se nahnul přes
okraj a pálil z revolveru do vody ránu za ranou. Teprve
potom se člun uklidnil. i:
. "Kdyby nebyl člun ták dlouhý á nebyl upoután kotvou,
byli bychom se všichni vykoupali," prohlásil průvodce
výpravy, odkládaje revolver na stůl, který už Tydlitát
zas postavil na nohy. . .

"Co to proboha bylo?" tázal se Tellenbourg.

"Jen malý žert pána vod," odvětil Berberak nyní již vesele. "V afrických vodách jsou takoví staří chlapíci, kteří s oblibou převrhují čluny."

"Jakže? Cožpak tu žije tak veliké zvíře a tak silné ?"-ptal se mladý inženýr.

"Až uvidíte vzrostlého hrocha, chlapíka, který váží víc než deset centů, pak pochopíte, že na takový žert stačí," odpověděl Berberak. "Domnívám se, že ho některá má kulka přece píchla a že dá teď pokoj."

Na spaní jež nebylo ani pomyšlení, a ředitel Tellenbourg mínil, že bude tedy nejlepší, vydají-li se hned na další cestu. Avšak profesor a inženýr Loraine odporovali a žádali o prodlení.

"Ať Karkulka uvaří snídani," navrhoval profesor. "Než posnídáme, nastane jasný den, a já se pak podívám na břeh. Jsem přesvědčen, že jsem v noci šelmu nechybil."

A protože inženýr Loraine vyslovil totéž přání, svolil ředitel Tellenbourg, avšak vyžádal si slib, že se nikdo nevzdálí daleko od člunu.

Po snídani přistál člun u břehu, a když profesor s inženýrem vystupovali na břeh s puškami v rukou, Pepík' prosil, aby směl jít s nimi.

"Tak pojď," pravil profesor, "a vezmi také Tygra. Ale nesmíš se ode mne hnout ani na krok, to ti povídám. To není procházka parkem."

Pepík a Tygr se nedali dvakrát pobízet a radostně vyskočili na břeh porostlý sítím a křovinami.

Profesor se brzy přesvědčil, jak dobře učinil, že dovolil Pepíkovi a Tygrovi vystoupit taky na břeh. Po padesáti krocích se totiž Tygr zastavil před houštinou a hlasitě zaštěkal.

Oba muži zdvihli pušky a opatrně kráčeli k houštině.

Jejich opatrnost byla ale zbytečná, protože již na kraji houštiny ležel mrtvý levhart.

Nelze ani dost dobře vylíčit profesorovu radost. Odhodil porcelánku i pušku, a přikleknuv k levhartovi, odtáhl jeho pracku. Šťastný střelec hledal ránu po smrtící kuli. Jednu našel na krku a druhou na hrudi. Jak tuhý život měla šelma, když se po zásahu ještě mohla vrátit na břeh a odplížit se až k houštině. Ať je levhart ničemný a krvežíznivý lupič, přece mu nelze upřít, že je krásný. Páchl ovšem nepříjemně, ale profesor toho nedbal.

"Je to můj první levhart," řekl, "a proto si vezmu jeho kožišinu na památku. Musíte mi pomoci. Sám ho neodvleču, a kdybych ho tu pár hodin ponechal, sežrali by mi ho mravenci."

Tak zlé to ovšem nebylo, ale mravenců a různých hrobaříků, much a komárů se již hemžilo kolem a kousaví červení mravenci vnikali levhartovi do očí i do tlamy.

Všichni tři táhli šelmu ke člunu, ba i Tydlitát musel přijít na pomoc.

Nikdo nedbal na vyděšené stádo opic. Když spatřily mrtvou šelmu, vyrážely úzkostlivé skřeky, neboť poznaly svého úhlavního nepřítele. A protože jejich křik neustával, rozběhl se Tygr proti nim a řekl jim své mínění. Ale se zlou se potázal. Opice mu také vynadaly. Teď, když strach z šelmy pominul, projevovaly odvahu i nejbázlivější. Proto se moudrý Tygr raději rozběhl za jakousi dlouhonohou kočkou nebo kunou. Dohnal ji až u řeky. Než ji silně stiskl, dvakrát ji vyhodil do výše. Pak přinášel úlovek Pepíkovi a radostně přitom vrtěl ocasem.

"Fuj, Tygře, zahoď to," křičel Pepík, "tos přinesl pěknou voňavku!"

Naštěstí si profesor Tygrova úlovku všiml a velmi psa pochválil:

"Vidíš, hodný pejsku, chytils čtyřprstou hrabačku suri-katu. To bude něco do sbírky!"

Hlava surikaty byla protažena v rypák a její dlouhé nohy, srstnatý ohon i šedohnědý kožíšek s příčnými pruhy na zádech trochu připomínaly kunu. Surikata prý snadno zkrotne a je velmi milá v domácnosti. Ráda mlsá mléko a při jídle panáčkuje.

Všecko by bylo dobré, kdyby jen pan profesor nebyl zapomněl u houštiny, kde našli mrtvého levharta, pušku a porcelánku. A tak musel Pepík s Tygrem zpátky, aby zapomenuté věci našli a přinesli.

5. KAPITOLA

v níž se líčí boj ve vodních hlubinách a setkání členů výpravy s domorodci, od nichž získají vzácné lahůdky

Během další plavby cestující pozorovali, že se břehy zvyšují. Řeku svíraly tak, že nabyla veliké hloubky. Prales přistupoval až k vodě a Belgie teď plula často pod mohutnými korunami stromů nahnutých nad vodou.

Za horkých denních hodin, kdy slunce nemilosrdně pražilo, jevil se prales jako nádherný chrám bez kněží i bez věřících. Ani hlásek se neozval, ani ptáček nepřeletěl. Všichni tvorové si vyhledali blahodárný stín. Africké pra lesy nejsou tak krásné a veselé jako světlé pralesy jihoamerické. Hustý a vysoký podrost překáží při pochodu, ba na mnohých místech, kde rostou trnité citlivkovité. keře, nelze vůbec projít. Velicí dravci, četné opice a papoušci sedí vysoko v hustých korunách a spí, zatímco velké šelmy kočkovité a kunovité leží ve svých peleších. Pod kořeny se skrývají hadi a mnohoprstá zvířata se válejí v bažinách. Avšak přece tu není naprosté ticho, protože neúnavný hmyz, zvláště mnoho včel, si zpívá při práci i za denního horka.

Také na člunu je ticho. Cestující odpočívají pod lehkou střechou a zaujatě čtou. Náhle však všichni vyskočí. To Pepík je vyrušil. Chlapec nemůže nasytit své zraky pohledem na prales, na ty přerozmanité tvary kmenů, větví a korun, na ty podivuhodné listy a květy. Někdy vábí jeho zraky spleti lián, jež visí jako obrovské sítě z korun stromů anebo tvoří lehounké mosty ze stromu na strom, jindy upoutá Pepíkovu pozornost vražedný fíkus, který doslova uškrtil mohutný strom, jejž opletl od paty až ke koruně svými přilnavými lany, a opět jinde vyvolávají chlapcův hlasitý podiv kvetoucí orchideje usazené na větvích stromů. Africké pralesy nejsou sice tak bohaté na různé druhy orchidejí, avšak druh lissochilus je tu velmi četně zastoupen.

Proč ale teď Pepík volá a křičí? Protože na písčině vidí ohromné zvíře. Všichni muži až na Tydlitáta vědí, že je to hroch a že tento ohromný obojživelník se čtyřhrannou hlavou a úžasnou hubou vylezl ? vody, aby se na horkém písku zbavil pijavic a různého vodního hmyzu. Hroší oblé tělo se podobalo nafouklému měchu modravě narudlé barvy. Hroch má

poměrně krátké nohy, takže nesnadno nosí ohromnou tíži těla a hlavy.
Obrovité zvíře bylo vyrušeno; malýma ospalýma očima se podívalo na člun a potom se dokolébalo do vody a potopilo tak rychle a tiše jako kámen.
"Dlouho tam nevydrží," mínil Pepík, avšak profesor se smál a tvrdil, že hroch dokáže uzavřít nozdry, oči a uši a že pak tento neobratný a nafouklý vak běhá rychle po dně řeky. Živí se trávou a vodními rostlinami, jichž denně spotřebuje veliké množství.

"Jeho kamarád nám chtěl na úsvitě převrhnout člun, a tak by měl aspoň tenhle za něj dostat něco na pamětnou," navrhoval Herbert Berberak.
S tím nikdo nesouhlasil. Za každý zlý skutek má být potrestán jen viník sám. Ředitel Tellenbourg použil této příhody k prohlášení, že si nepřeje, aby kterýkoli člen výpravy zbytečně zabíjel zvířata.
"Kdyby bylo třeba, abychom doplnili zásoby potravin, pak budiž," připouštěl ředitel Tellenbourg, "zabijte zvíře, ale nedopouštějte se barbarství a nezabíjejte z pouhé svévole nebo z lovecké vášně! Žádný citlivý člověk nezastřelí nebo jinak nezahubí zvíře, když nás neohrožuje."-
Profesor Brunner souhlasil, avšak žádal výjimku pro sebe, jakožto přírodopisce, který chce obohatit své sbírky a tím prospět lidským vědomostem. Vypravoval, jak belgická vláda přísně zakázala hubit například gorily a jak" vymezila národní park ve východní části Konga, kde se nesmí vůbec lovit.
""Ale lvy, levharty, jedovaté hady a jiné potměšilce je přece třeba hubit," mínil Tydlitát.
"Obrana není lov, milý Tydlitáte. Zdá se, že máte před velkými kočkami a jedovatými hady strach, a tak vám nepřeji, abyste se jim musel bránit."
Sotva to ředitel dořekl, rozvířila se v nedaleké zátočině prudce voda. Jistě tam zápasila veliká zvířata. Když Tyd-lität na ředitelův rozkaz zamířil s člunem do zátočiny, spatřili cestující úžasné divadlo. Dvě veliké ryby s dlouhými zubatými čelistmi napadly krokodýla, zuřivě ho kousaly a rvaly. Krokodýl je na souši zdánlivě" nemotorný, zato ve vodě teď rejdil jako štika, prohýbal se, tloukl ocasem a snažil se uchvátit ryby drápy. Jeho útok i obrana byly ale marné. Velké ryby po čtvrthodině zvítězily a ohyzdného ještěra zahnaly do hlubiny.
Zápas s ještěrem byl krutý a nevídaný. Cestující byli tak ohromeni, že nikdo z nich nebyl schopen slova. Výdech úlevy po zápasu zvířat prozradil, jak je to podivné divadlo velice zaujalo.
"Byly to bingy," prohlásil profesor, "a kdyby se nám podařilo je ulovit, přesvědčili byste se, pánové, že jsou nejen statečné, ale i chutné."
"Jak pozoruhodné a jak strašné," pravil inženýr Lo-raine. "Nikde na světě není snad místo, kde by nezuřil boj. Ve vzduchu bojují dravci, na zemi vraždí šelmy a i ve vodních hlubinách zápasí tvorové na život a na smrt."Jak se pak můžeme divit, že i lidé ...," inženýr Loraine nedokončil, ale všichni věděli, co chtěl říci.
V poledne, ačkoli Tydlitát předložil strávníkům velmi dobrý oběd, nikdo přece nejedl s chutí. Bylo příliš velké teplo a každý spíš toužil po nápoji a po ovoci než po
teplém pokrmu.
"Dnes přistaneme o hodinu dříve," rozhodl ředitel Tel-lenbourg, "a pokusíme se najít nějaké ovoce."
"A my opatříme zvěřinu do kuchyně," prohodil profesor k Lorainovi, "už mám těch konzerv až po krk."
Později pošeptal Pepík profesoru Brunnerovi:
"Vezmete mě s sebou, pane profesore?"
"Kdybys unesl pušku, Pepíku, a kdybys dovedl střílet,
vzal bych tě s sebou."
"Tu krátkou karabinu snadno unesu a střílet už trochu taky umím. Už jsem si třikrát vystřelil z velké pušky, když mi ji tatínek jen trochu podržel."
"Aj, ají No, uvidíme, ale raději ti místo karabiny půjčím pěknou dvacítku. Je to má stará pipperka, ale střílí dosud znamenitě."
Když člun vyjel z pralesa, otevřel se cestujícím vpravo i vlevo daleký rozhled po travnaté krajině. Tuhá tráva byla tu a tam prostoupena skupinami keřů a vysokých stromů, Náhle se na levém břehu objevila osada; podle mapy to mohlo být Bangalu.
Ředitel rozkázal Tydlitátovi, aby přistál u břehu, po němž pobíhaly nahé černošské děti.
Jakmile člun přistál, daly se děti s křikem na útěk. Z hnědých kuželovitých chýší však už vycházeli vysocí a pěkně urostlí muži a bez bázně kráčeli k řece. Bylo zřejmé, že tihle domorodci se již setkali s bělochy a že je nepřekvapil ani veliký člun.
Styk s bělochy dokazovalo i jejich oblečení. Měli toho na sobě sice málo, avšak co měli, znamenitě jim slušelo. Pepík a Tydlitát se smíchy až ohýbali. Jak by se taky nesmáli, když spatřili ctihodného náčelníka, obrovského chlapíka, oděného ve vysloužilý vojenský kabát bez límce a bez knoflíků a v kalhoty, jež mu sahaly jen po kolena! Ctihodný vládce kmene chodil sice bos a neměl košili, zato mu na kučeravé hlavě trůnil tvrdý kulatý klobouk s peřím. Ostatní domorodí hodnostáři se honosili jen spodními kalhotami anebo jen zástěrami, avšak na hlavách se jim skvěly buď čepice, barety, anebo jenom obyčejné punčochy nasazené hluboko do čela.
Když průvodce Berberak jim v jakési hrdelní a koktavé řeči sdělil, že by si běloši přáli vejce, mléko a ovoce, objevily se i černé dámy, které se zatím znamenitě vyšňořily. Kolem kyčlí si uvázaly zástěrky nebo sukénky z bavlněných, křiklavě zbarvených látek a na šíje i předloktí si navlékly náhrdelníky a náramky ze skleněných perel a korálků. Černé, lesklé vlasy měly buď jen stočeny, anebo spleteny tak, že jim tuhé copy stály na hlavě jako rohy či těžce visely přes prsa.
Černoši znali cenu peněz a věděli, co jsou franky a cen-timy. Přinesli v lýkových koších vejce a v hliněných nádobách

kozí mléko. Ženy, jež přivlekly koš banánů, žádaly místo peněz kotoučky mosazného drátu.

Zatímco dospělí obchodovali, přilákal k sobě Pepík hejno břichatých černých naháčků. Způsobil mezi nimi hotový poplach, když nafoukl gumový balónek zakončený trubičkou, která vydává mečivý zvuk, jakmile z míčku uniká stlačený vzduch. To bylo něco úžasného! Vždyť ta červená koule mečela jako kůzlátko!

A když Pepík daroval balónek jednomu z černoušků, který nejdřív pochopil, jaE se míček" nafukuje, hnalo se pak za obdarovaným celé hejno až k osadě.

Na rozloučenou si běloši s domorodci potřásli rukama. Pak vstoupili na člun, kde Tydlitát zatím držel Tygra, který na černochy nevraživě vrčel. Profesor z toho usoudil, že také Tygr je teprve nedávno v Africe.

Čerstvé, ovšem trochu páchnoucí mléko, velmi rychle zmizelo. Také z banánů za chvilku nezbylo nic. Však chuí a vůni měly znamenitou. Jen vejce Tydlitát uklidil jako poklad, protože je potřeboval na omelety a na křehké pečivo.

"Až najdeme pštrosí vejce," žertoval profesor, "stačí vám, Mannekene, jedno na tucet omelet."

"Škoda že nemáme vodní sklo," litoval Tydlitát jako starostlivá hospodyně, "naložil bych si těch pštrosích va- . jec kopu do zásoby."

"Bojím se, že v celém Kongu by se nenašel tak veliký sud, aby se do něho vešla kopa pštrosích vajec," ochladil profesor Tydlitátovo nadšení.

Člun plul rychle a po čtvrthodině zmizela osada domorodců z dohledu bělochů.

6. KAPITOLA

v níž se Hčí první lovecká výprava a v níž Pepík prožije strašné okamžiky tváří v tvář hroznému živočichu, který však nakonec poskytne všem znamenitou večeři

Profesor Brunner a inženýr Loraine nezapomněli na slíbenou výpravu na břeh. A tak teď domlouvali Tydlitátovi, aby již před pátou hodinou vyhledal na řece zátočinu, kde by Belgie našla klidnou vodu a kde by lovci mohli vystoupit na břeh.

Vysoké traviny, keře a skupiny stromů slibovaly, že tu bude hojnost zvěře. Snad se za dne dost vyspala a kve-čeru půjde na pastvu nebo na lov.

Profesor nezapomněl také na slib a půjčil Pepíkovi lehkou brokovnici.

Ředitel Tellenbourg sice doporučoval, aby se lovci rovněž poohlédli po ovoci, avšak ti si ředitelovo přání nebrali příliš k srdci a hojně se zásobovali především nábojnicemi.

Bylo podivné, že Berberak vůbec nejevil zájem o lov, ačkoli jednou vypravoval, že se živil lovem ve východních oblastech. Dnes však musel také vystoupit z člunu, protože se pochlubil, že zná jedlé ovoce stromů i keřů.

Naštěstí nemusel jít daleko. Brzy našel ledvinovité a šťavnaté peckovice mango a natrhal jich plný košík. Pak se vrátil na člun, zatímco lovci pospíchali za Tygrem, který pobíhal mezi keři a dorážel na členy výpravy štěkotem, když jeho čich zachytil pach zvířete.

Podél řeky byla větší či menší jezírka, tak jak voda zůstala po záplavách v prohlubeninách. U jednoho takového většího jezírka zanechal profesor Pepíka a sliboval mladému lovci, že se tam dočká vodního ptacta nebo zvířete, které se přijde napít. Ve skutečnosti se však o chlapce bál, aby snad ve vysoké trávě a v porostu nezabloudil.

Tygr zklamal. Jako lovecký pes se neosvědčil. Vrhal se sice do křovin a štěkal, ale zvěř tím spíš zahnal než vypátral.

Poslušný Pepík se opřel o tlustý peň stromu, který rostl blízko jezírka. Tygr se posadil vedle mladého lovce a oba čekali, až přiletí pták nebo až se k vodě připlíží čtyřnohé zvíře. Dlouho však čekali marně. Teprve po chvíli sebou oba trhli, když kdesi daleko zahlaholily rány z pušek. Profesor s inženýrem měli tedy víc štěstí a lovnou zvěř našli.

Uplynulo již půl hodiny a slunce pospíchalo k západu. Pepík dosud marně čekal. Viděl a slyšel sice mnoho ptáčků, štěbetajících a vrzajících jako naši rákosníci, a slyšel nad korunou stromu třepot křídel, avšak o pořádnou kořist nezavadil. Vrátí se asi bez úlovku, protože za chvilku se už rychle setmí.

Tygr náhle zavrčel a statečně se schoval za Pepíka. Á nebylo divu, neboť když Pepík pohlédl přes jezírko na travnatou lysinku, leknutím vykřikl a div pušku nepustil! Pod čelem mu proletěla myšlenka, že by snad v koruně stromu bylo bezpečněji než na zemi. Ale hned nato se statečný Pepík zastyděl. Zůstal na zemi a vyjeveně hleděl na strašné zvíře.

Zvíře nebylo sice příliš veliké, něco nad půl metru vysoké, avšak hrozné. Mělo rohy, obrovskou štětinatou tlamu, na temeni a na krku rozježenou hřívu a teď, když se sehnulo k zemi, vyrylo v měkké zemi tlamou brázdu jako pluhem. Naštěstí se z člunu ozvalo volání a to dodalo Pepíkovi zoufalé odvahy. Zalícil na ryjící zvíře a bums!

Pepík si po ráně bezděčně sedl. Zato Tygr se hnal se zuřivým štěkotem kolem jezírka na zvíře, které se po výstřelu svalilo zrovna tak jako Pepík u stromu.

Tydlidáť, který se nemohl lovců dočkat, přiběhl právě včas. Neviděl synovu porážku, protože Pepík už vstal, jen Tygrovu bojovnost, s níž rval mrtvé zvíře.

Otec a syn pospíchali, aby zachránili úlovek před Tygrovou zuřivostí. Když si kořist bedlivě prohlédli, zdálo se jim, že se zvíře - až na strašnou hlavu - velmi podobá vepříkovi. Proto se Tydlitát rozhodl, že úlovek odnese do člunu.

Asi po čtvrthodině se vrátili profesor s inženýrem a přinesli krásné zvíře. Podobalo se srnci, avšak jeho hlavu zdobily rohy bez rozsoch. Profesor pravil, že je to antilopa jelenovitá a poukazoval na její lysý čenich a na dlouhý ocas.

"Je to sameček," prohlásil, "protože samička nemá rohy."

"A co je tohle?" tázal se Tydlitát, který již pověsil Pepíkův úlovek na vodorovnou tyč.

Profesor se hlasitě zasmál:

"To jsi ulovil ty, Karkulko? Výborně, Pepíku! Tvůj úlovek se jmenuje prase bradavičnaté a poskytne nám výbornou pečínku, po níž se mi už dávno stýská. Předpokládám, že tě ten chlapík asi důkladně postrašil."

Pepík se zarděl a zrozpačitěl. A protože se také Tygr prve třásl strachy, mlčeli oba.

"Já jsem si taky myslel, že je to prase," prohlásil Tyd-lidát. "Škoda že nemám necky, abych ho vypařil a nadělal jitrnice."

"Teď máme čerstvého masa až nazbyt," pravil ředitel Tellenbourg, který právě vyšel z kabiny, "a tak jsem přesvědčen, že již dáte zvěři pokoj!"

Toho večera předložil Tydlitát k večeři - ovšem poz dější než ot-iyčejně - lahůdky, za něž sklidil velikou po chvalu. Však také každý večer nemohl nabídnout mozeček s vajíčky, vepřové ledvinky na kmíne a jazýčky s hořčicí jako dnes. ^ ,

V noci Pepík, jemuž nebyly určovány stráže, a který nemusel proto bdít, špatně spal. Zdálo se mu o obrovském praseti, které ho chtělo rozsápat.

Kdoví, nesetká-li se kdesi v pustinách skutečně s horším nebezpečím než tam u jezírka, kde zakusil rozčilení po prvním loveckém dobrodružství.

7. KAPITOLA

v níž je popsán lov v savaně a v níž Tydlitát provede několik akrobatických přemetů a Pepík uloví zvěř, kterou netrefil

Ód osady Bangalu plula Belgie rychle na jihovýchod. Proud řeky byl mírný a přímý až do Ngingu. kde se do Sankullu vlévá řeka Luangue přicházející od jihu z Angoly. Po dalších padesáti kilometrech na východ přijímá Sankullu od jihu tak veliký přítok, Kasai, že na některých mapách si i soutok řek podržuje toto jméno. Řeka Kasai - podle níž je taky nazvaná celá oblast - tvoří v horním toku hranici mezi Kongem a Angolou a protéká oblastmi, v nichž se nalézají diamantová pole. Od vtoku Kasai do Sankullu mění řeka jméno na Sankuru, jíž v horním toku také říkají Lubilash.

Ředitel Tellenbourg a inženýr Lorainé vystoupili s tlumočníkem z člunu a navštívili osady Basongo a Brabantu, avšak za dvě hodiny se vrátili na člun, který pak zamířil proti proudu do Sankuru.

Tydlitát a Pepík prohlíželi s profesorem mapu. Poučili se z ní, jak blízko se octli u Ileba, odkud mohli jet dále vlakem nejen až do Elisabethvillu, nýbrž až do jižního cípu Afriky. Nikdo z nich však po takové cestě netoužil. Mnohem víc se jim líbilo cestování po řece - až na ty prokleté komáry! - už jenom proto, že tady mohli spíš prožít nějaká dobrodružství.

"Nad stanicí Bukama se opět setkáme s železnicí a proplujeme pod železničním mostem," sliboval profesor.

Motorový .člun měl plout tři sta padesát kilometrů k východu krajinou Bassongo-Mino. Pak změní směr k jihu.

Plavba až k přítoku Labudi, přicházejícímu od jihovýchodu, uplynula klidně. Břehy se sice nesnížily, ale kdykoli na ně lovci vystoupili, spatřili rovinu porostlou pralesy nebo travinami. Travinaté roviny zde byly mnohdy tak rozlehlé, že cestovatel by je nepřešel ani za tři dny.

Roste na nich v trsech tuhá, přes metr vysoká tráva. Nepokrývá zem souvisle jako tráva našich luk, nýbrž její trsy stojí vždy na několik kroků od sebe a ponechávají mezi sebou dosti místa cibulovitým rostlinám, jež jsou v Africe velmi hojné.

Po deštivém období vyrůstá nová tráva a cibulovité rostliny rychle vyhánějí pevné stvoly, na nichž se objevují nádherné květy, podobné květům lilií a tulipánů.

Také mnohé keře rostoucí mezi trsy trav se odívají šarlatově červenými nebo sněhobílými květy. A milióny hmyzu bzučí, třepetají se, mlsají a radují se na savaně, která slaví svátek.

Avšak po čase tráva zhrubne a zhnědne, květy opadají a savana vyprahne pod palčivými slunečními paprsky. Zvěř i ptactvo se potom odstěhují k řekám a jezerům a nad ohromnými africkými oblastmi zavládne nevyslovitelný smutek, vyjádřený africkými cestovateli: "Psi v Kongu neštěkají, kachny nekáchají a ovce nemají vlnu."

Toto rčení se stalo příslovím.

V době sucha všechen život se odstěhuje k vodám.

Naši přátelé zastihli savany brzy po období dešťů, a proto je spatřili v největší slávě.

Když Tydlitát oznámil, že nemá pro kuchyni maso, Svolil ředitel, aby lovci vystoupili na břeh a opatřili zvěřinu. Pepík směl jít s nimi a Tydlitát se nabídl, že půjde taky a že ponese zastřelenou zvěř.

Lovci se vydali do savany za ranního chladu. Před odchodem slíbili, že se vrátí, dříve než nastanou horké polední hodiny.

Tygr směl jít také, avšak dočkal se veliké hanby, neboť Tydlitát ho vedl na dlouhém provaze, aby pes zbytečně neplašil zvěř.

Lovci odcházeli zvesela. Nepochybovali, že najdou hojnost zvěře. Profesor a inženýr se spoléhali na své pušky, jejich? pravé hlavně byly přizpůsobeny na broky a levé-na kulky. Při otevření pušky vyskočily nábojnice samočinně, takže bylo možné pušky po ráně rychle nabíjet.

Pepíkova pipperka prokázala již svou spolehlivost při ulovení prasete bradavičnatého, a chlapec si urtniňoval, že se již nedá porazit. Co by tomu také řekl tatínek!

Tydlitát zatím neříkal nic, potrhoval jenom provazem a vesele si hvízdal, pobízeje Tygra:

"Hledej, pejsku, tak hledej!"

A pejsek hledal. Vrhl se do houštiny trnitých akácií, a když s křikem vyrazilo z křoví hejno perliček, Tygr vytrhl z Tydlitátovy ruky provaz a hnal se za ptáky. Věděl, že perličky daleko nedoletí a že brzy zapadnou do travin.

Třeskly dvě rány. To inženýr Loraine a Pepík vystřelili na perličky, a jeden z prchajících ptáků se třepetal v trávě.

Pepík běžel pro úlovek a po chvilce přinášel krásného kropenatého ptáka. Lišil se od naší perličky jen tím. že hlavu a krk měl lysé a že na temeni mu seděla ehocholka. Profesor Brunner prohlásil, že se tato perlička jmenuje kropenatá a že v horách najdou perličky supí s nápadnými modrými pery.

Hejno perliček se rozběhlo tak, že ani Tygr je nemohl najít, a proto se zahanbeně vrátil.

"Teď už mi neutečeš," sliboval Tydlitát psovi a uvázal si provaz k pasu. Potom svázal perličce tvrdé nožky motouzem a přehodil si ji přes rameno.

Profesor a inženýr odešli zatím dosti daleko a kývali na Tydlitáta a Pepíka, aby zůstali, kde jsou. Patrně spatřili zvěř, ke které se chtěli připlížit.

Pepíkovu pozornost zaujali krásní motýli. Kolébali se nad kvetoucím keřem jako drahokamy. Někteří byli kovově lesklí, jiní červení a oranžoví, nebo jen bílí, avšak' jejich křídla byla ozdobena černými kresbami.

Náš malý lovec odložil pušku a snažil se chytit ty poletující skvosty. Když ale skutečně srazil přílbou velmi pestrého motýla, shledal, že mu porouchal nádherná kříd la. A tak toho raději nechal, protože otec mu slíbil, že mu na motýly ušije síťku. Drátu má dost a řídkého tylu také. Možná však, že profesor má síťku kdesi uloženu.

Po chvíli se ozval ostrý hvizd. To profesor volal, aby ostatní za nimi pospíšili. Patrně se jim plížení nezdařilo.

Když Tydlitát s Pepíkem došli, dověděli se, že stádo antilop zvětřilo střelce a prchlo.

"Zas antilopy?" ptal se Tydlitát.

Profesor se smál a s chutí kouřil:

"Milý Mannekene, zde v Kongu je tolik různých antilop, že se v nich nevyzná ani skutečný lovec. Ale teď jde o to, abychom obklíčili tamhletu lučinu obstoupenou stromy. Musíme ji obejít v kruhu tak, abychom byli kryti stromy. Až hvízdnu, postoupíte všichni k lučině. Jen Tygra nepouštějte daleko od sebe!"

Tydlitát a Pepík se dali vlevo, kdežto inženýr Loraine vpravo, aby obstoupili vyhlédnuté místo ze všech stran. Pepík obešel skupinu stromů, a skrývaje se za keři, snažil se najít místo, odkud by viděl na mýtinu. To se mu podařilo asi po desíti minutách.

Přišel právě včas, neboť profesorův hvizd poroučel, aby postupoval. Jak nádherný obrázek se objevil před jeho zrakem! Páslo se tu aspoň třicet krásných čtvernožců. Dlouhými oháňkami. odháněli dotěrný hmyz, aniž tušili nebezpečí.

Náhle však vůdce stáda ucítil pach lidí a zdvihl hlavu. Pepík myslel, že je to jelen, ačkoli veliké zvíře neslo na krásné hlavě místo parohů dlouhé a mírně zahnuté rohy.

Kdesi vpravo houkla hřmotná rána, po níž se jedno z krásných zvířat vzepjalo jako kůň, zatímco ostatní se úprkem hnali skoro přímo k Pepíkovi.

Tydlitát i Pepík včas uskočili za stromy, a než se chlapec nadál, uhánělo stádo z dostřelu. Jen raněný kus nemohl stačit zdravým; přesto však běžel za nimi.

A tu se Pepík vzpamatoval, a když zvíře běželo ve vzdálenosti asi padesáti kroků kolem, vypálil na ně z levé hlavně, kde měl srnčí broky. Po ráně se zvíře svalilo, jako kdyby je podťal. Ale potom se stalo něco velmi směšného.

Když Tygr viděl zvíře klesnout, nedal se udržet. Skočil však tak prudce, že zakoukaný Tydlitát se svalil jako kuželka a ten proklatý pes ho táhl po trávě i po keřích.

Pepík přiskočil otci na pomoc a spojenými silami strhli zuřícího Tygra, aby mohli uvolnit provaz, jímž byl připoután k Tydlitátovu pasu.

Avšak již tu byl též profesor a běžel ke kořisti, aby ji Tygr nepotrhal.

"Je to přímorožec jihoafrický čili passan," pravil profesor, když Tydlitát s Pepíkem k němu doběhli.

Pepík marně čekal na pochvalu za mistrovskou ránu. Když se o tom profesor ani nezmiňoval, odvážil se Pepík k otázce, kam to krásné zvíře trefil. Jak se ale zastyděl, když mu profesor se smíchem odpověděl, že se musí zeptat Pánaboha, které okno mu vystřelil.

Avšak Tydlitát tvrdil, že zvíře padlo až po Pepíkově ráně, a utíral si krev s poškrábané tváře.

"Bylo by padlo i bez jeho rány. Podívejte se, zde vnikla 'do hrudi kule, avšak nikde jinde není ani známky po jediném broku. Když lovec netrefí zvíře přímo do srdce, velmi často se stává, že zasažená kořist běží ještě třeba několik set kroků."

Z dálky houkla ještě jedna rána. Inženýr tam patrně našel vhodnou zvěř.

A opravdu! Když inženýr přicházel ke skupině, přinášel ptáka, který velikostí a krásou si nezadal s bažantem, ba byl ještě pestřejší. Měl sametově nachové témě, tělo svrchu porostlé tmavě fialovým peřím, kdežto vespod modrozeleným. Jeho letky byly karmínově červené a na koncích tmavě fialové. Silný zobák a silné nohy svědčily, že může požírat tvrdou potravu a že dobře běhá.

"Je to banánovec," pravil profesor, "jeho spratek zachráním pro sbírky, ale maso sníme. Je výborné, jako bažantí."

Nyní vyvstal problém, jak velikého passana, jehož hlavu zdobily přes metr dlouhé rohy, donesou domů. Lovit už nemohli, protože střídavě museli všichni nést.

Tydlitát svázal zvířeti nohy, usekl tenký peň a potom prostrčiv jej mezi svázané nohy passana, položil si jeden konec přes rameno. To stačilo, aby ostatní pochopili, že někdo jiný musí zdvihnout druhý konec. Pronesli se všichni důkladně; a když došli ke člunu a složili břímě, prohlásil Tydlitát, že má nyní dost masa na několik dní.

Oběd se dnes opozdil a nebyl valný. Zato večeři sliboval Tydlitát lepší.

Pro šest osob a psa bylo perličky k večeři málo, a proto předložil Tydlitát strávníkům ještě passanův krk připravený "nadivoko s černou omáčkou". Kuchařovo umění došlo takové chvály, že se Tydlitát rozhodl upravit týmž způsobem kýtu. Druhou zas upeče, aby déle vydržela.

Po dvouhodinové rychlé plavbě vnikla Belgie mezi břehy porostlé pralesem tak rozlehlým, že neměl snad konce.

Když profesor tvrdil, že prales pokrývá v Kongu plochu sedmi set sedmdesáti tisíc kilometrů čtverečních, nedovedl si nikdo tak ohromnou rozlohu představit. Tyto ohromné pralesy se většinou prostírají kolem rovníku a v blízkosti řek, zatímco v jiných částech jsou často přerušovány savanami.

Do večera doplula výprava k osadě Ibota, kde prales opět ustoupil savaně, avšak řeka zde musela vytvořit mnohé zákruty, než si prorazila cestu kamenitou půdou.

Noc uplynula klidně a časně ráno se Belgie vydala na další plavbu, takže kolem desáté hodiny minula ústí přítoku Lubefu, a naši přátelé spatřili osadu Ilunga, ležící, právě na ohybu řeky.

Člun teď plul územím Betetela, které se rozkládá mezi Sankuru a Lubefu. Toto území je na jihu uzavřeno nevysokým pohořím s hojností zvěře.

Ředitel svolil, aby se lovci odpoledne vydali na výzvědy. Lovit však zakázal.

8. KAPITOLA
v níž se dočítáme, co všechno se může přihodit, i když lovci nemají v úmyslu lovit

Přestože ředitel Tellenbourg zakázal lov a přestože Kuchař nepotřeboval čerstvé maso, přece profesor, inženýr a Pepík se vydali do pralesa ozbrojeni. Tygr musel dnes zůstat doma u Tydlitáta, který připravoval večeři. Herbert Berberak jako obvykle odmítl vycházku a zůstal sedět ve stínu stříšky a četl.

Byly asi čtyři hodiny odpoledne, když lovci vystoupili na pravý břeh řeky a ubírali se k východu. Dnes Pepík nezapomněl na síťku, která se opravdu našla mezi profesorovými věcmi.

Jako cíl si lovci zvolili vzdálený veliký strom, který vévodil nad křovinatou a travnatou rovinou.

Sotva ušli sto kroků, naskytla se lovcům příležitost k lovu. Nedaleko nich vyskočila dvě krásná zvířata podobná jelenům. Krky zvířat byly ozdobeny hustou hřívou, avšak jejich hlavy nenesly větevnaté parohy, nýbrž rovné rohy. Zvířata rychle prchla do stepi a jen bílé pruhy na jejich zadcích a bězích se míhaly v křovinách. Profesor se domníval, že to mohly být antilopy koňské, jež mají na krku hřívu a rovné, nazad mírně zahnuté, až sedmdesát pět centimetrů dlouhé rohy.

"Kdybychom směli lovit, pověděl bych vám to určitě," pravil profesor, nacpávaje si porcelánku. Ale to už zaujal jeho pozornost zas veliký dravec, který kroužil nad savanou. Veliký pták se zvolna snášel níž a níže, až se náhle spustil jako střela mezi keře, kde chvilku tloukl křídly. Potom se vznesl na strom, kam si přinesl kořist, jakési čtyřnohé zvíře velikosti králíka.

Profesor si mohl ptáka dalekohledem dobře prohlédnout. A tak tvrdil, že je to orel kejklíř, krásný dravec s bohatým peřím skládajícím se z velkých, širokých per. Vyznačuje se silným tělem, krátkým krkem a velkou hlavou s malým vouskem. Profesor nedbal na zákaz lovu. Požádal společníky, aby zůstali na místě, a popošel ke stromu, na němž dravec hodoval.

Inženýrovi i Pepíkovi se zdálo, že profesor je již dosti blízko, a divili se, proč nestřílí, když profesor konečně vypálil. Dravec se prudce vznesl vzhůru, pustil zbytek kořisti a ... uletěl.

"Chybil jsem ho, hanebně chybil," křičel profesor na přicházející, "ale tím je vinna ta má prožluklá porcelán-ka. Hnula se mi při ráně v zubech. Jak rád bych měl orla ve své sbírce! A mimoto jsem mohl krajinu zbavit lupiče, který hubí mláďata antilop, hlodavce a stepní kury. A přitom tenhle nenasytník sám nestrpí jiného lupiče ve svém revíru."

Profesor Brunner se doopravdy hněval a vztekle kopl do keře, který zachytil ostrými ostny jeho kabát. Jen pro toto zdržení si povšiml nevelkého stromku se zpeřenými kožovitými listy. Na kůře lpěla žlutá a červená zrna, podobná zrnům pryskyřice.

"A vida," pravil profesor a loupal zrna, "náhodou jsme našli kadidlovník!"

Inženýr a Pepík také loupali zrna a vkládali je do kapes.

"Najdeme tu i trnité keře anebo stromky, jejichž ztuhlá šťáva je známa jako myrha," sliboval profesor.

Veliký strom, cíl lovců, jehož křivolaké větve tvořily ohromnou a řídkou korunu, byl nepochybně baobab. Lovci se o tom přesvědčili, když došli blíže. Dlanité listy baobabu byly po větvích rozsety jen řídce a plody visely na dlouhých stopkách. Dužina plodů, jež dorůstají velikosti kokosových ořechů, je velmi sladká. To věděly i vosy a mravenci, ba i krásní motýli, kteří usedali na spadlé plody a sáli z nich sladkou šťávu. Tady si mohl Pepík snadno nachytat motýlů, kolik chtěl. Profesor mu je i všechny latinsky pojmenoval, ale chlapec za chvilku všechna ta podivná jména zapomněl. Náhle však profesor vytrhl Pepíkovi síťku z ruky a prudce ji přiklopil na zeni.

"Mám ho, mám ho pod síťkou," volal profesor radostně. "Karkulko, podrž tu síťku, než vytáhnu z kapsy krabici."

Také inženýr Loraine přispěchal na pomoc a přidržoval síťku k zemi. Zajatec, asi decimetr velký, bíle pruhovaný brouk, se snažil uniknout. Neubránil se však a neutekl hbité profesorově ruce, která sevřela poklad a vecpala jej do plechové krabice.

"Mám štěstí," liboval si profesor, "protože tenhle Go-liathus giganteus čili goliáš obrovský je líný jen po ránu. Za dne je velmi plachý a pokaždé ulítne, přičemž vrčí jako letadlo."

Pod baobabem bylo vskutku příjemně. Byl tu stín a profesor mohl pohodlně rozmnožovat své sbírky. Chytal malinké včely, veliké vosy, ba nedal pokoj ani mravencům a lapené házel do lahviček.

Když si lovci odpočinuli, rozhodli se, že projdou ještě křovinatým pásem a podívají se dále do krajiny. Toto rozhodnutí bylo odměněno pohledem na krásné divadlo, jež může poskytnout jen příroda, do níž dosud nevnikli hrabiví lidé.

Sotva lovci prošli křovinatým pásem, spatřili na dva dostřely stáda zvířat, jež sem přišla, aby se napásla.

Byla to snad stáda jelenů, srnců a koníků? Nikoli! Pásly se tu půvabné gazely, mezi nimiž se procházeli stepní bu-volci s protáhlými hlavami a dvakrát prohnutými rohy. Avšak nade všecka zvířata vynikaly pruhované zebry, jejichž bílé nohy se stápěly v travinách. Lovci ani nedýchali, tak byly jejich zraky zaujaty krásným divadlem.

Náhle zaduněla země pod kopyty podivných zvířat, která teprve nyní přiběhla na pastvu. Pepík se jich doopravdy lekl. Zvířata se podobala .turům, avšak měla koňské krky, dlouhé bílé ohony a rohy vzhůru a dopředu zahnuté.

"Jsou to pakoně běloocasí, teď už velmi vzácní," šeptal profesor.

A bylo podivné, že ačkoli tu bylo zvířat víc než dost, ani jeden z lovců nepomyslel na lov. Pravý lovec totiž miluje krásu a nezabíjí bez příčiny. Avšak jakási skrytá šelma nedbala na krásu a porušila svatý mír divokým skokem.

Mezi gazelami nastal divoký zmatek. Levhart skočil mezi ně a jednu z nich srazil k zemi.

Všecka ostatní zvířata se dala na zběsilý útěk. A nyní ' lovci viděli pomíchaná stáda. Zvířata spíš letěla než běžela.

Jejich štíhlé, a přesto silné nohy se sotva dotýkaly země. Inženýr Loraine popoběhl ke skupině, kde levhart trhal ubohou oběť, zastavil se na padesát kroků a "Vypálil na šelmu obě rány. Levhart byl nepochybně zasažen, avšak nedal se na útěk, naopak. Skrčil se a skočil proti lovci, který opět rychle nabil pušku.
"Klid, inženýre!" křičel profesor a pospíchal mu pomoci.
Inženýr Loraine stál pevně a čekal na další kroky zvíře-
te. Teprve ze vzdálenosti desíti kroků opět na šelmu vy
pálil. Ačkoli ji trefil do hlavy, přece zůstal ve střehu,
i když se šelma svalila. Levhart má totiž tuhý život a ještě
v posledním okamžiku může ostrými drápy rozervat člo-
věku svaly.
Lovci stáli nad zabitou šelmou a inženýr se přesvědčil, že levharta skutečně dvakrát zasáhl.
"Co teď?" tázal se profesor, "nešli jsme na lov, a přece máme úlovku víc, než uneseme."
"Nedbám o levharta," prohlásil inženýr, "ale bylo by škoda nechat zde gazelu."
"I ta bude dost těžká," mínil profesor.
"Vezmeme si jen kýty," navrhoval inženýr a jeho návrh byl přijat.
Bylo ovšem nutné stáhnout z gazely kůži. Ale v tom se profesor s inženýrem dobře vyznali. A tak než se slunce sklonilo k západu, vraceli se lovci ke člunu, kde je již ostatní očekávali.
Ředitel Tellenbourg zmírnil výčitky, když se dozvěděl, co se lovcům přihodilo.' Litoval jen levhartí kožišiny.
"Když tak toužíte po kožišině," pravil profesor, "opatřím vám ji. Však je v Kongu levhartů víc než dost. Četl jsem, že jeden mírumilovný misionář zahubil za svého života několik set těchto šelem."
Člun Belgie doplul až k osadě Inkonga, v jejíž blízkosti naši přátelé přenocovali.
Po večeři poseděli všichni účastníci výpravy ještě asi hodinu. Kouřili a vzpomínali na podrobnosti dnešního dobrodružství. Všichni byli spokojeni, ale přesto jim statečný profesor sliboval ještě vzrušenější scény.

"Až dosud," prohlásil, "jsme pluli po řece. V její blízkosti jsme všude nalézali osady. Avšak čím dále poplujeme k jihu, tím hlouběji vnikneme do pustin, v nichž volně žije mnoho velikých zvířat, ať již jsou to šelmy, plazi, dutorožci anebo veliké opice. I když je nebudeme vyhledávat, protože cíl a účel naší výpravy je jiný, přece se jim nevyhneme. Všichni víte, jak nebezpeční jsou ještěři. Za dne je plaší hluk našeho motoru, ale v noci musí strážce bedlivě dbát na to, aby včas zahnal netvora, který by nás chtěl navštívit."
Pepík, který seděl na podlaze á choval Tygrovu hlavu na klíně, psu zašeptal:
"Ty bys ho-uslyšel jistě první, viď, pejsku?" a Tygr souhlasně zavrtěl ohonem a zívl.
Nad člunem se přehnal tak nízko veliký pták, že besedníci ucítili závan větru na tvářích. Náhle bezděky vyskočili, protože z pravého břehu zazněl, strašný naříkavý křik, který se však rychle změnil v drsný štěkot á řev.
"Uklidněte se," pravil profesor a stáhl inženýra Loraina zpátky na sedadlo. "To jistě nějaká šelma znepokojila gorilu anebo šimpanze."
"To byl křik gorily," prohlásil Herbert Berberak chvějícím se hlasem, "och, znám ten štěkot a řev velmi dobře. Gorila je lovci nebezpečnější než,, lev anebo levhart."
"To říkáte ze zkušenosti, pane Berberaku?" tázal se vlídně profesor.
"Ovšem," odpověděl Berberak, "kdo potká v lese gorilu a není výborný střelec, musí se rozloučit se životem."
"Vaše tvrzení, pane Berberaku, se sice shoduje se zprávami černochů, kteří rádi zveličují nebezpečí, avšak odporuje zprávám cestovatelů a přírodopisců, kteří naopak tvrdí, že ani gorila, ani šimpanz nenapadnou člověka, nejsou-li podrážděni nebo poraněni."
"To jsou možná zkušenosti a zprávy ze zvěřinců, ale ne z pralesů," odpověděl hrubě Berberak. Potom líně vstal, zabručel něco o dobré noci a odešel spát.
Profesor se nerozhněval. Jen se- usmíval, a když se ho Pepík ptal, jestli se mohou na svých potulkách setkat s gorilou, ochotně odpověděl:
"Gorila se ráda potuluje, protože spotřebuje mnoho potravy a je dost vybíravá. Nejraději louská tvrdé ořechy a žvýká dužnaté oddenky, ale žere i trávu a lupeny. Z toho je zřejmé, že je to býložravec. Setkat se s ní můžeme jen náhodou. Bystrý sluch jí prozradí blízkost člověka a tomu se gorila raději vyhne. Není pravda, že by číhala na stromech a dlouhými pažemi uchvacovala lidi."
Nikdo se nenadal, že jim náhoda poslouží, aby se mohli očitě přesvědčit, že zjev gorily nahání strach i lidem statečným.
Časně ráno Tygr poplašil ležení zuřivým štěkotem.
"Co se děje?" volal ředitel Tellenbourg z kajuty, zatímco ostatní členové výpravy pátravě pohlíželi na břeh.
"Tygr patrně spatřil nebo ucítil veliké zvíře, kterého se bál," odpověděl profesor. "Pes neštěká ze statečnosti, ale proto, že se bojí."
"Tygr se nebojí," hájil Pepík svého přítele. "Podívejte, pane profesore, chce na břeh."
"Zůstane na člunu, na břeh se podívám sám,4' odpověděl profesor, ale když viděl Pepíkův prosebný pohled, dodal mírněji: "A ty, Karkulko, mi poneseš - dýmku."
Jak se profesor zasmál, když spatřil Pepíkovo zklamání. Dříve než profesor Tellenbourg vyšel na palubu, požádal profesor Tydlitáta, aby popohnal člun ke břehu.
"Prohlédneme si jen nejbližší okolí," omlouval se inženýru Lorainovi, kterého na vycházku nepozval.
Pepík nesl nejen profesorovu dýmku, nýbrž i svou pušku a sliboval nepokojnému Tygrovi, že se brzy vrátí. Profesor

poručil Pepíkovi, aby mu šel v patách, a sám kráčel velmi opatrně vždycky jen asi pět šest kroků. Při každém zastavení bystře naslouchal a rozhlížel se na všecky strany.

Na břehu řeky byl les nejhustší. Avšak čím dále od řeky, tím více řídl, takže rozhled byl širší a pochod snazr ší. Přesto prese všecko museli profesor i Pepík obcházet houštiny a ostnaté křoviny, než dospěli ke skupině nevysokých, ale tlustých stromů s širokými korunami.

Náhle se profesor zastavil, takže Pepík narazil na jeho široká záda. Stáli za houštinou vysokých keřů, přes něž však mohli vidět do nízkých korun stromů.

Profesor ani nemusel Pepíkovi vysvětlovat, proč se zastavil, protože veliké tmavohnědé zvíře, sedící na tlusté, skoro vodorovné větvi, ihned upoutalo Pepíkovy zraky neodolatelnou silou a mocí.

Chlapcovy údy ztuhly leknutím.a odporem. Tvor sedící na větvi a pojídající ovoce byl příšerný. Podobal se zvířeti i silnému černému muži s tmavým obličejem, malýma zapadlýma očima a širokými rameny. Byl pokryt tmavohnědou srstí a jeho zadní končetiny byly rozhodně zvířecí, třebaže končily rukama s lysými dlaněmi. Pepík . uhodl, že vidi gorilu, která dosud nepostřehla, že je pozorována lidmi, a s chutí snídala.

Profesor jistě litoval, že si místo pušky nevzal s sebou fotografický aparát. Jak vzácný by byl získal obrázek! Gorila by ovšem nezískala cenu krásy. Její černý obličej s nízkým čelem, prolomeným nosem, širokými chřípěmi a šklebící se hubou s velikými špičáky působily odpudivě. Ale bělochovi st zřídkakdy podaří podívat se v pralese na živou gorilu tak zblízka.

Hejno drobných ptáků se sneslo do korun stromů.' Ale ani jejich štěbetání, ani jejich krátké přelety nevyrušily gorilu od snídaně. Až teprve když dojedla a sáhla po jiném ovoci, zahlédla snad jen náhodou dvě bílé přilby za houštinou keřů.

Jistě ani profesor, ani Pepík neslyšeli v životě takový řev! Vpadl do pralesa jako hromobití a srazil ob-a bělochy téměř k zemi. Byl to výraz překvapení, nadávka anebo zuřivá výzva pána lesů, který řval a bil se pěstmi do prsou?

I statečný profesor strnul a zapomněl na pušku. Ale po hrozném skřeku gorila zmizela v podrostu a profesor marně očekával její útok. Přestože zavládlo v pralese opět ticho, stáli profesor i Pepík nehnutě po delší dobu, až teprve vzdálený štěkot Tygra je vytrhl ze strnuti.

"Uprchlá," promluvil po chvíli profesor, ale jeho hlas se chvěl, i když se pokusil o žert, a dodal, "jsem jí však vděčný i za tuto krátkou audienci. Už se nedivím, proč se Tygr bál, jestliže ji spatřil na břehu."

"Já jsem se taky bál," přiznával se Pepík. "Proč ale skočila na zem místo na nás anebo proč se nevyšplhala do koruny?"

"Protože gorila se raději pohybuje po zemi," odpověděl profesor, "a na stromy šplhá jen tenkrát, zachce-li se jí ovoce. Podle stop je dokázáno, že gorila chodí po čtyřech a jen při útoku se postaví na zadní končetiny a klátivě se vrhá na protivníka. Pak běda tomu, s kým se dostane do křížku."

"Usvědčíme pana Berberaka," řekl Pepík, který klusal za profesorem, "že gorilu jakživ neviděl, ale pan Loraine bude zarmoucen, že zůstal na člunu."~

"Haló, haló!" ozývalo se z dálky, potom opět štěkal Tygr, takže bylo zřejmé, že se něco na břehu děje.

"Hledají nás," usoudil profesor, "musíme se proto ozvat. Vystřel, Pepíku, ze své pušky, to stačí, abychom jim naznačili, kudy jdeme."

Pepík vypálil dvě rány do vzduchu a hned nato se ozval výstřel mnohem blíže.

Po pěti minutách se v pralese sešli všichni účastníci kromě průvodce Berberaka.

Řev gorily poplašil posádku na člunu tou měrou, že ředitel Tellenbourg poručil, aby se všichni vydali na pomoc profesorovi a Pepíkovi, ba sám se ujal vedení. Tydlitát pobízel Tygra, aby hledal stopy ranních lovců.

Všeobecná radost ze shledání dokazovala, jak pevné přátelství poutá tyto odvážné muže. Neplýtvali sice slovy, ale tiskli si ruce tak pevně a hleděli si vzájemně do očí tak upřímně a tak se vítali, jak jen bratr bratra vítá, když unikl nebezpečí.

9. KAPITOLA

v níž jsou líčeny obtíže při obcházení vodopádů a v níž cestující poznávají různé živočichy a uctivě se poroučejí mrzutému pabuvolovi

Téměř celý den plul člun po snídani přímo k východu. Na pravém břehu minul osadu Lusambo a na levém Moambu; pospíchal však k osadě Batempa, protože tam se člunu postavila překážka, kterou bylo nutno obejít. Člun musel být rozebrán a po částech přenesen po suchu, fteka tu prorážela horstvo a vytvořila nejen prahy a slapy, nýbrž i takzvané Wolfovy vodopády a její řečiště bylo tak křivolaké, že se žádné plavidlo nesmělo odvážit do čeřící se vody.

Všichni cestující se zúčastnili těžké práce. Ředitel Tellenbourg pak najal v osadě sto nosičů, kteří měli břemena přenést. Budou muset ujít dvacet pět kilometrů, a ředitel Tellenbourg se obával, že líní černoši nebudou chtít vykonat za jediný den tak dlouhý pochod. Jeho obavy se splnily.

Cestující ztratili dokonce čtyři dny, než mohli spustit Belgii opět na vodu. Avšak tím nebyly všecky překážky odstraněny, protože je podobná práce čekala ještě jednou.

Ředitel Tellenbourg již nedovolil, aby se člun zastavil.

avšak klikatý tok řeky přesto zdržoval rychlou plavbu.

Po dvou dnech doplula Belgie k vodopádům Čala, a ředitel Tellenbourg se musel s Tydlitátem vydat pěšky do osady Čaby pro nosiče.

Ředitel i inženýr Loraine věděli o těchto překážkách již dříve, než se vypravili z Belgie do Konga, avšak skutečnost předstihla jejich obavy.

Úžasné horko, nespolehlivost nosičů, neschůdné cesty, obtížný hmyz a mnohé jiné nesnáze by zdrtily odvahu mnohých statečných mužů. Ale ředitel Tellenbourg slíbil ministrovi, že vykoná svěřený mu úkol děj se co děj, a

spoléhal se, že také jeho společníci a pomocníci se mohou prokázat nejkrásnějšími vlastnostmi mužů: pracovitostí, vytrvalostí a statečností.

Ani Pepík, ačkoli nebyl dosud mužem, nezklamal jeho důvěru. Provázen na každém kroku Tygrem, bedlivě dával pozor, aby se při "stěhování" nic neztratilo, a zvláště dbal na to, aby bedny, v nichž byly uloženy vzácné přístroje, potřebné k vědeckým výzkumům, neutrpěly úhony.

Nejmenší zájem o osud výpravy projevoval Herbert Berberak. Našel v Čabě několik známých. Tím potvrdil své vypravování, že kdysi zde byl zaměstnán.

V okolí Čaby a Lukulenge jsou naleziště drobných diamantů, jichž se užívá v průmyslu, kdežto větší diamanty, jež po vybroušení nabývají veliké ceny, se nacházejí na západě v krajině Kasai.

Ředitel Tellenbourg chtěl nahradit ztracený čas, a tak minul osadu Bilango bez zastávky. Člun pospíchal k jihu a zanechal za sebou pohoří, v němž nejvyšší vrch Mona Tenda, dosahující výšky sedmi set třiceti metrů, vévodil krajině.

V poledne člun změnil jižní směr v jihovýchodní a vplul do Lubilashe čili do Horního Sankuru. Ačkoli tu řeka do sahovala šířky našeho Labe po spojení s Vltavou, přece se znamenitě osvědčilo ploché dno člunu, protože rozsáhlé písčiny způsobily v řece mělčiny nebezpečné pro plavidlo s hlubokým ponorem.

Prales často sevřel řeku v délce mnoha a mnoha kilometrů, avšak opět od řeky ustupoval a na přirozených světlinách se objevovaly osady černochů. Někdy se břehy tak sblížily, že se zdálo, jako kdyby liány a jiné úponko-vité rostliny přeskočily z vrcholů stromů z jednoho břehu na břeh protější. Herbert Berberak poučil nezkušené, že jsou to liánové mosty vyrobené lidskýma rukama. V některých krajinách stavějí domorodci takové mosty přes řeky, ale jejich stavby* protože nemají pilíře, nejsou schůdné pro bělochy. Jednak nemají zábradlí a jednak se velmi povážlivě houpají. Kromě toho v pletivu jsou tak veliké díry, že při chybném kroku by jimi chodec propadl do řeky. Proto Tydlitát prohlásil, že je to dílo opic, určené jen pro opice.

Kdekoli se v řece objevil jesep anebo zátočina s mělkou vodou, spatřili cestující vždycky hojnost ptactva a vyhřívajících se ještěrů.

Profesor "udivoval svými přírodopisnými vědomostmi. Znal všecky ptáky, ačkoli navštívil Kongo poprvé a nikdo nepochyboval o jeho tvrzení, že ti štíhlí tmaví ptáci jsou ibisi, že ti růžoví se jmenují plameňáci, že chlapík s čer veným tlustým zobákem je čáp sedlatý a ten s výrůstkem na hlavě že se jmenuje kladivouš takatra.

Pepík se od učeného profesora nehnul. Jeho bystré zraky objevovaly i skryté nebo velmi plaché ptáky.

Tak objevil například člunozobce velkého, ptáka hřmot -ného těla, tlustého krku a vysokých nohou. Byl všecek po-pelavě šedý, a když vzletěl, natáhl krk i nohy právě jako četné volavky černokrké a bílé.

Někdy musel ředitel Tellenbourg přece dovolit, aby profesor nebo inženýr Loraine opatřili čerstvé maso do kuchyně. Nebylo ovšem třeba, aby vycházeli na břeh, protože v bažinatých zátočinách cestující často překvapovali husy nilské a kachnice bělohlavé. Také chřástal nejmenší, pták svrchu tmavě hnědý s černým skvrněním, s pruhovanými boky a se žlutavýma nohama, poskytl výbornou pečínku.

Nejvíce se však Pepíkovi líbil černý pták, jehož peří se kovově zeleně lesklo. Byl to chlapík velký jako bažant, avšak velmi nepokojný. Seděl na stromě a díval se do vody. Náhle vymrštil úzký a dlouhý hadovitý krk. Pan profesor pravil, že se tenhle pták jmenuje anhinga rezavá a že se umí též znamenitě potápět.

Když člun zakotvil a Tydlitát připravoval večeři, zaznívaly z pralesa rozmanité zvuky. Děje se tak vždycky, než nastane noc. Šelmy se za dne vyspaly a teď vycházejí na lup, než nastane úplná tma. Ptáci se svolávají, opice odbývají večerní sněmování vádou a křikem, žáby obstarávají večerní klekání a noční hrrtyz naladí mnohem hlubší tóny než hmyz denní a provází je bručením.

Pepík a inženýr Loraine seděli na lávce a naslouchali profesorovu vypravování. Líčil jim život kočkodanů, nejdružnějších a nejveselejších opic, a povídal o tom, jak se škádlí, jak si hrají, avšak jak také poslouchají vůdce. Mladé opičky se drží starých, které je* nosí v náručí jako děti, neboť je velmi milují. Ačkoli se kočkodani bojí hadů, jsou přece tak zvědaví, že přemáhají bázeň a přikradou se až k plazovi, aby se podívali na strašného nepřítele. Jedí plody, ale nepohrdnou ani vejci v hnízdě, ani bezbranným pískletem.

"Ošklivímlsouni!" odsoudil je Pepík, avšak když ucítil profesorovu ruku na své hlavě, ztichl a zíral na břeh.

Z pralesa vystoupilo zvíře veliké jako hříbě. Jeho srst byla rudohnědá, jen skloněná hlava, neboť právě zvíře pilo, svítila bělí. Na hlavě mu vyrůstaly nepatrné rohové násadce.

Vtom zarachotil Tydlitát pokličkou a to stačilo, aby zvíře skokem zmizelo v pralese.

"Byla to okapia pruhovaná," prohlásil profesor, "zvíře velmi vzácné. Viděl jsem je vycpané v Anglii a četl jsem, že jediná živá okapia byla přivezena do Antverp, ale nezastihl jsem zvíře naživu. Dnes byla má touha splněna - ovšem jen na chvilku."

Pepík se ještě dlouho díval na tmavé již břehy a podle šplíchotu vody se dohadoval, že přišla ještě jiná zvířata uhasit žízeň. Nemohl je však vidět, protože hvězdy byly ponořeny hluboko v tmavé obloze. Zhlížely se sice v řece, ale jejich svit nestačil n3 osvětlení hluboké tůně.

Za horkých dnů toužili všichni cestující po koupeli.-Některá mělká místa u jesepů přímo vybízela, aby sé po nořili do vody, avšak profesor je vždycky varoval nejen před krokodýly - což o to, ti se dali křikem zahnat -, nýbrž především před písečnými blechami. Vnikaly pod nehty a musely být potom jehlou nebo pinzetou vytrženy, protože postižená

místa nesnesitelně pálila. Také nebylo radno se svlékat, aby některý hmyz nebodl člověka do nahého těla.

Profesor varoval všecky společníky zejména před mouchami tse-tse a před komáry Anopheles, kteří zamořili některé krajiny tak, že z nich uprchlí nejen lidé, nýbrž i zvířata.

"Známý vědec doktor Monchet," vypravoval profesor, "rozděluje mouchy tse-tse - jméno dostaly podle zvuku, který vydávají - na dva druhy: na druh větší, který bodnutím přenáší spavou nemoc na lidi, a na druh menší - asi jako naše moucha domácí -, který napadá zvířata. Černoši podléhají spavé nemoci častěji než běloši."

"A není proti tomu zlu pomoci?" tázal se Pepík starostlivě.

"Ano," odpověděl profesor, "běloši se dávají očkovat, mimoto- poměrně dobře chrání člověka užívání chininu. Tento lék pomáhá i proti malárii, již může způsobit štípnutí komára Anopheles. Ovšem každé štípnutí ještě neznamená, že člověk onemocní. Nakažen může být jen tehdy, když kraj je zamořen původci těchto nemocí. Mouchy a komáři tato onemocnění jenom roznášejí."

Inženýr Loraine byl také náruživý rybář, a proto často potěšil dobrým úlovkem nejen Tydlitáta, nýbrž i všechny spolucestující. Ale naši přátelé stejně nejvíc toužili po zelenině a ovoci.

Profesor sice ukazoval svým druhům divoké datlovníky, avšak zároveň je zarmoutil tvrzením, že jejich plody nejsou jedlé. Také palma lontar je mnoho nepotěšila, protože její ořechy nebyly dosud zralé a na vyškrabování sága a na kvašení' šťávy z naříznutých květnatých palic neměli kdy.

Jak se proto všichni zaradovali, když jednou po ránu se s člunem přiblížili ke břehu a spatřili, že je poset velkými červenými jahodami. Vůně jahod podráždila čich i i chuť.

Profesor radil, aby Tydlitát a Pepík nejdřív prošlehali trávu kolem dokola, než se dají do sbírání lahodných plodů. Ale protože se sám nemohl dočkat, až mu přinesou tu pochoutku, odložil nezbytnou porcelánku a dal se také do sbírání.

Prales již dávno odstoupil od řeky a pravý břeh se jevil jako pastvina porostlá tvrdou trávou v chomáčích a prostoupená skupinami keřů a nízkých stromků. Tmavší pás, vzdálený asi sto kroků od řeky, prozrazoval, že je tam dlouhé, vlhké údolí, v němž roste vysoká tráva a husté keře.

Všichni cestující sbírali jahody tak horlivě a hned si na nich pochutnávali, že si ani nevšímali okolí. Náhle se však tlustý profesor narovnal, protože nemohl být dlouho sehnut, rozhlédl se kolem a výstražně zvolal:

"Všichni do člunu, ale honem!"

Sám nemeškal a první se brodil ke člunu.

Ostatní nečekali na vysvětlování a běželi za ním. Ale přece jen se ohlédli, aby viděli nebezpečí, před nímž je profesor varoval. Spatřili velikého býka. Patrně se hněval, protože dupal předními nohama a bradou se div nedotýkal země.

"Je to sice jenom hloupý buvol, vlastně se správně jmenuje pabuvol africký kaferský," vysvětloval profesor, "avšak právě ve své hlouposti by mohl některého z nás nabrat na rohy. Je to sice býložravec, ale zároveň i umíněný tvrdohlavec, který se mnohdy slepě vrhá vpřed a každého má za nepřítele. Jindy je to zas neškodný dobrák' a brání se, jen když byl napaden."

"Je podobný mnoha lidem," mínil Tydlitát, a ačkoli nevysvětlil, jak to myslí, všichni se zasmáli. Ze zkušenosti věděli, jak,krutá bývá hloupá umíněnost.

Naši přátelé se již nezdržovali, aby domlouvali pabu-volovi napomínáním k rozvaze, a osvěženi jahodami pluli vesele proti proudu.

Pabuvol se již uklidnil, došel až k řece a netečně se díval za člunem.

10. KAPITOLA

ve které se vypravuje, jak se Herbert Berberak ztratil a jak se za něho našel náhradník

Řeka Lubilash zahýbala velikým obloukem k východu. Na cestě nebylo překážek, a proto ředitel Tellenbourg tvrdil, že brzy odpoledne se na jihu objeví hráz a železniční most. Podle mapy tu železnice přetínala řeku Lubilash. Nejbližší stanice Bukama leží jižněji, směrem k Eli-sabethvillu.

Herbert Berberak byl netečný jako vždycky. Mlčky kouřil cigarety a nedopalky odhazoval do řeky. Nikdo netušil, že se průvodce míní poroučet bez rozloučení. A když se opravdu ve dvě hodiny odpoledne objevil na jihu železniční most, všichni cestující na Berberaka zapomněli.

Však se také nelze divit, že všichni členové výpravy byli tolik vzrušeni. Po tolika dnech strávených v pustině spatřili zas dílo lidských rukou, jež jim připomnělo Evropu!

Ředitel Tellenbourg upozornil Tydlitáta, aby přistál u břehu v blízkosti mostu:

"Bude třeba," pravil, "dát do pořádku motor, který byl při dvojím přenášení člunu trochu poškozen."

Tydlitát sice žádnou poruchu nezpozoroval, avšak uposlechl rozkazu a přistál u břehu zarostlém rákosím a křo-vinami. * Nebyl tu v blízkosti prales, jen vysoká tráva a nízké vějířovité palmy a ostnaté keře vytvářely široko daleko houštiny, v nichž se divoká zvěř zdržuje nejraději.

Nad řekou se vysoko vznášel řetězový železný most. Patrně proto, že v dobách dešťů vystupovala voda z břehů a zaplavovala okolní nízkou krajinu.

Všichni cestující s radostí uvítali delší zastávku na pevné zemi. A tak honem vynášeli nejen lenošky, nýbrž i zbraně, ba pečlivý Tydlitát vynesl na břeh i svou polní kuchyni.

Profesor 9 inženýr chtěli prozkoumat okolní krajinu a zřejmě již dříve slíbili Pepíkovi a Tygrovi, že bez nich neodejdou, neboť chlapec i pes byli připraveni k odchodu první.

Nabídka Herberta Berberaka, že půjde také s lovci, všecky překvapila. Až dosud neprojevil průvodce zájem o lov.

Ředitel Tellenbourg upozornil lovce, aby si nezapomněli vzít s sebou kompas, a napomínal je, aby se nerozptylovali a zbytečně nezabíjeli zvířata.

Po odchodu lovců ředitel Tellenbourg kupodivu nevěnoval péči strojům. S dalekohledem u očí se rozhlížel po okolí. Patrně byl zklamán, když nikde nespatřil, koho zde s jistotou očekával.

Lovci už zřejmě zašli dost daleko, jak prozrazovaly vzdálené rány z pušek, když se náhle vysoko na hrázi objevil muž. Podle obleku to byl také lovec, protože nesl přes prsa zavěšenou pušku a jeho nohy vězely ve vysokých botách. Byl to jistě běloch. Hlavu mu pokrývala bílá tropická přílba.

Ředitel Tellenbourg zamával přílbou, což cizinec zajisté spatřil. Odpověděl na pozdrav a rozběhl se po svahu hráze.
"Pan ředitel Tellenbourg ?" ptal se, zdvihaje přílbu.
"Pan Alphonse Chevalier?" otázal se ředitel Tellenbourg.

Oba muži se vzájemně uklonili, a když ředitel Tellenbourg podal mladému cizinci ruku, Alphonse Chevalier mu ji vřele stiskl a pravil:

"Čekám tu již tři dny, před hodinou jsem spatřil váš člun."

"Již před hodinou?" tázal se ředitel Tellenbourg s lehkou výčitkou, "a já jsem se již obával, že vás zdržely nepředvídané překážky."
Mladý cizinec vycítil výčitku, avšak usmál se a pravili

"Viděl jsem vaše druhy, jak se chystají k vycházce do okolí, a protože jsem se domníval, že bude lepší, promlu-víme-li si beze svědků, počkal jsem na příhodnější dobu."

Ředitel Tellenbourg se nyní také usmál, a podávaje znovu ruku Chevalierovi, vlídně odpověděl:

"Jste sice mladý, pane Chevaliere, ale jste moudrý a opatrný. Tydlitáte," zvolal potom, "prostřete na člunu a předložte, co máte nejlepšího. A nezapomeňte na chladný nápoj!"

Tydlitát pospíchal, aby vykonal ředitelovy rozkazy. Nedivil se cizincovu příchodu, neboť již uhodl, že Tellenbourg zde někoho očekával. Tydlitát se však snažil vypátrat, jaký tento cizinec je.

Podle štíhlé a pružné postavy by se Alphonse Chevalier musel líbit každému; byl to patrně voják, avšak Tydlitát se víc spoléhal na výraz obličeje a očí. Obojí Tydlitáta díky, bohu uspokojilo. Cizincův obličej, ač skoro snědý, byl velmi příjemný, a slabý černý knírek prozrazoval, že se jím mladý lovec ještě mnoho let nehonosí. A do cizincových očí se Tydlitát podívá, až host zasedne ke stolu.

Avšak sotva muži usedli k prostřenému stolu, na němž očekávala hosta studená pečeně, chléb a konzervované ryby, poručil ředitel Tellenbourg Tydlitátovi, aby vystoupil na břeh a pečlivě dbal o to, aby nebyli vyrušováni.

Jakmile Alphonse Chevalier ukojil hlad a zapálil si cigaretu, promluvil ředitel Tellenbourg ihned o věci, která oba muže nejvíce zajímala.

"Až dosud," pravil ředitel Tellenbourg, "jsme překonali všecky překážky a moji přátelé a druzi se těší dobrému zdraví. Taky naše styky s domorodci byly až dosud přátelské."
"Mluvíte svahilsky?" tázal se Alphonse Chevalier.

"Dostatečně; také inženýr Loraine se s domorodci domluví. Máme však s sebou dobrého tlumočníka, který se za dlouhého pobytu v Kongu naučil mnohým nářečím."

"Tlumočníka, který žil dlouho v Kongu?" tázal se Alphonse Chevalier se zřejmým podivením, "smím vědět, jak" se jmenuje?"

"Herbert Berberak. Byl nám doporučen vládním komisařem v Leopold ..,," nestačil doříci Tellenbourg, když Alphonse Chevalier zvolal:

"Herbert Berberak! Doufám, že jste nevěnoval tomu p&J novi svou důvěru?"

"Naopak! Proč bych měl před ním tajit, že přicházíme
z Belgie na rozkaz vlády, abychom se přesvědčili o množ
ství získané mědi v dolech a o způsobu života tamních děl
níků, o jejich mzdách a zdraví ?" '

Alphonse Chevalier se usmál, a přimhouřiv pravé ořó, pravil:
"Ach, tak! Rozumím."

"Nyní však prosím o vaše zprávy, pane kapitáne," řekl ředitel Tell&nbourg a přisedl k mladému hostu, který ochotně začal vyprávět:

"Lituji, že mé zprávy nejsou dobré a přiznávám se, že jsem očekával vyslance vlády velmi netrpělivě. Ohlášení vaší návštěvy, pane řediteli, opět vzpružilo mé ochabující síly. Krajiny severní Uruu, Maringu a horské kme'hy v pohoří Mitumba jsou klidné. Zato náčelník velmi mocného kmene a panovník nad velikou oblastí zvanou Lund je zjevný spojenec Angličanů. Čeká jen na povel, aby se dopustil zrady a odtrhl se i s Katangou od nás, Dosud ho zdržuje obava před naším věrným spojencem, náčelníkem a panovníkem v krajině Ussambi, avšak anglická kořalka, zbraně, nástroje a tkaniny vykonávají divy a mohly by zviklat i věrnost našeho spojence Buboka."

Ředitel Tellenbourg bedlivě naslouchal. Potom odešel pro mapu a Alphonse Chevalier mu ukazoval, kde leží území obou náčelníků, o nichž mluvil.

"Jak vidíte, pane řediteli, Lund je většinou krajina rovinatá, protékaná mnohými řekami. Tyto četné řeky, vesměs tekoucí k severu, bažiny a hluboké pralesy zabraňují pronikání cizinců do Lundu a domorodci, většinou lovci, jsou lidé stateční a nezkrotní a dovedou vetřelce zahnat. Jejich panovník, který se sám nazval fumu Simba-král lev, sice prohlašuje, že nemiluje m'sungu-bělochy, avšak stále vyhledává příležitost, aby je využil. Král sám je velký bwana-pán a tvrdí, že m'sungu přijeli po veliké vodě jen proto, aby vykrádali zemi černých lidí. Jeho bibi-žena je patrně ještě chytřejší diplomatka než ctihodný pan manžel, protože sama často vyjednává s anglickými agenty. Zato fumu Bubok je starý dobrák a úžasný jedlík. Jeho první a poslední slovo je nyama-maso. Dává se příliš ovládat stařešinami, a není proto dosti spolehlivým spojencem. Z toho všeho vidíte, že pod zdánlivě klidnou hladinou se skrývají horké proudy, které mohou zaplavit celý kraj a způsobit naší vládě velmi trpké a drahé překvapení."

Ředitel Tellenbourg zavřel atlas a na chvíli se tak hluboce zamyslil, že ani nepostřehl Tydlitátův příchod. Lodník ohlašoval, že se lovci vracejí a že už je slyšet veselý štěkot Tygra.

Ředitel Tellenbourg pokynul Tydlitátovi, aby opět odešel, a potom řekl Chevalierovi:

"Vaše zprávy, pane kapitáne, jsou velmi důležité, musím se však o všem přesvědčit na vlastní oči, abych mohl ministrovi poreferovat o vlastních zkušenostech. Poplujeme po řece proti proudu, jak daleko to bude možné a navštívíme nejprve fumu Buboka."

Hlasitý hovor na břehu a Tygrův štěkot přerušily rozmluvu ředitele Tellenbourga s Alphonsem Chevalierem. Oba muži vyšli z člunu a tázali se, proč jsou lovci tak rozčileni.

Malá gazela a půl tuctu ptáků, patrně jeřábků, dosvědčovaly, že se lovcům dařilo dobře. Proč se tedy ohlížejí a Tydlitátovi cosi podivného vypravují?

Jen Pepík byl klidný, neboť nesl v náručí mladinkou opičku a pospíchal s ní na člun.
Tygr ovšem za ním.

Jakmile profesor spatřil Tellenbourga a cizince, oba stručně pozdravil. Avšak ihned prudce dodal:
"Ztratili jsme Berberaka!"

"Ztratili?" zvolal ředitel Tellenbourg. "Jak je možné ztratit dospělého muže a zkušeného vůdce?"

."Zmizel nám v houštinách," vypravoval klidněji inženýr Loraine, "ovšem při zvláštní příležitosti. A přestože jsme ho volali a hledali v širokém okolí, nenašli jsme po něm ani stopy. Dovolíte-li, odvážím se vyslovit domněnku, že pan Berberak nás opustil úmyslně."

Pánové Tellenbourg a Chevalier se na sebe podívali a kupodivu nikdo z nich se nesnažil, aby inženýrovu domněnku vyvrátil.

Ředitel Tellenbourg představil cizince všem svým druhům jako kapitána lehkého dělostřelectva, jemuž bylo svěřeno zvláštní poslání v Katanze. Alphonse Chevalier stiskl potom pravice profesora Brunnera a inženýra Lo-raina, ba uklonil se s úsměvem i Tydlitátovi, který se natáhl jako struna a pozdravil po vojensku.

"Nevrátí-li se Berberak do večera ke člunu, musíme se přiklonit k domněnce pana inženýra, že náš průvodce odešel dobrovolně," pravil ředitel Tellenbourg a usedl se společností ke stolu postavenému do stínu pěkných landolfií, jež tu rostly obklopeny hustým podrostem bambusů.

Pepík už jistě opatřil pro svou opičku obydlí, protože se vrátil, aby otci pomohl odnést gazelu a ptáky. Tydlitát se rozhodl, že je připraví k večeři. A tak tu bylo práce plné ruce, neboť kdo musel jednou škubat ptáky, ví, jak bolí prsty, než se jeden opeřenec oškubá!

Zatímco se pánové ochlazovali nápojem, cpal si pan profesor dýmku. Přitom sliboval, že věrně vylíčí příčiny, proč nikdo nezpozoroval odchod Herberta Berberaka.

11. KAPITOLA

v níž profesor Bruner líčí zápas šimpanzů s leopardem a zmizení tlumočníka Berberaka

"Jakmile jsme opustili zdejší ležení," začal vyprávět profesor Brunner a silně zabafal, "zvolili jsme směr západní, od něhož se neměl nikdo uchýlit.

Zdejší travnatý a křovinatý kraj, v němž jsou řídce roztroušeny vysoké stromy, sliboval nám myslivcům hojnou příležitost k lovu, a proto jsme zvěř nehledali a spoléhali se, že nám přispěje náhoda. A opravdu. Po krátké době Tygr vyplašil nejen četná čtvernohá zvířata, ale i různé ptáky. Nechtěli jsme zbytečně střílet, protože jsme chtěli proniknout dosti daleko. Byli jsme si jisti, že opatříme Tydlitátovi do kuchyně dost zvěře pernaté i kožešinaté, až se budeme vracet.

Proto jsme se spíš toulali a radovali se z pozorování krásných keřů, stromů a ptactva. Spatřili jsme nejen hejno šedých trpasličích papoušků, ale i lesklé drozdy, a když jsme došli ke kvetoucímu keři, nechtělo se nám od něho ani odejít. Kolem se třepotali kovově fialově lesklí strdimilové a vznášeli se nad květy jako nádherní motýli. Stále štěbetali a dlouhá ocasní pírka za nimi vlála jako stuhy.

Teprve nízký strom melounový, který nám nabízel chutné papaje, nás odlákal od kvetoucího keře. Zrovna jsme si pochutnávali na ovoci, když se náhle nedaleko nás ozval ze skupiny vysokých stromů strašný řev, křik, vrčení a nářek.

Chvilku jsme stáli překvapeni, neboť zvuky vycházející z houštiny nám přímo rvaly uši.

Chápali jsme, že se tu nedaleko od nás děje něco hrozného, a nepochybovali jsme, že je to zápas zvířat.

Připravili jsme si pušky k výstřelu a pospíchali ke skupině stromů. Museli jsme se však prodírat houštím, než jsme na malé mýtině spatřili děsný zápas. Viděli jsme vlastně již jen jeho vyvrcholení. Na bojišti už ležel jeden mrtvý a druhý dokonával. Avšak zuřivý vítěz dobíjel i těžce raněného a dostal za to dvě kule do hlavy. Jednu mu poslal pan inženýr a druhou já.

Statný leopard se z neznámé příčiny nepohodl s tlupou šimpanzů, jimž chtěl patrně ukrást mládě. Stateční rodiče mládě bránili, odvážili se na zem a svou lásku k dítěti zaplatili svými životy. Nebo je také možné, že leopard překvapil samici s mládětem na zemi a že samec jí přispěchal na pomoc. Ostatní členové tlupy se zachránili na stromech. Při zápase řvali a házeli větve na útočníka. Ale leopard se nedá křikem zahnat. Po našich výstřelech tlupa šimpanzů uprchlá, a když jsme prohlíželi bojiště, našel Pepík v náručí matky mládě, které dosud dýchalo. Vzal si je s sebou a domnívám se, že už je někde měkce uložil.

Zápas, křik a náš zásah do boje natolik zaujaly naši pozornost, že jsme nezpozorovali odchod toho výtečníka Berberaka."

"Nermuťte se proto příliš," pravil kapitán Chevalier. "Jméno toho pána mi není neznámé, a řeknu-li, že v této době pan Berberak pospíchá podél železniční trati k Bu-kamě, neuchýlím se jistě příliš od pravdy."

"To je však podivné, ba podezřelé jednání," vybuchl profesor, "a měli bychom toho nevěrníka stíhat."

"To snad není nutné," řekl ředitel Tellenbourg. "Že nás Berberak opustil, proto se nemusíme rmoutit. Snad nám jeho

útěk víc prospěje než uškodí."

Pepík skončil uloženou práci a vrátil se do člunu k opičce, kterou Tygr zatím hlídal. Pepík si ze srdce přál udržet malého šimpanze naživu, a proto netrpělivě čekal, až se mu naskytne příležitost, aby mohl požádat pana profesora o radu.

Ředitel Tellenbourg se rozhodl, že se výprava vydá na další cestu člunem až ráno. A tak se pánové procházeli po břehu a vypravovali kapitánovi novinky ze vzdálené vlasti. Často se však ohlédli, neboť líbezná vůně, vycházející z Tydlitátovy kuchyně, příjemně dráždila jejich čich. Nebylo taky divu, neboť každý znalec ví, že jeřábci, kteří už při pečení výborně voní, jsou na talíři ještě znamenitější.

Malý šimpanz dostal rozředěné mléko a Pepík, zavíraje plechovou krabici, těšil ubohého sirotečka, že mu zítra k snídani uvaří sladkou krupicovou kašičku. Myslel to vážně, neboť koneckonců není mladá opička také děťátko?

Ranní odjezd člunu Belgie se velmi zpozdil. Kapitán, který večer dlouho rozmlouval s ředitelem Tellenbourgem a inženýrem Lorainem v soukromí, musel vykonat několik úkolů.

Profesor Brunner odmítl účast při konferenci pánů:

"Vy, pánové," pravil, "se staráte o politiku a té já nerozumím. Byl jsem poslán do Konga, abych zde studoval přírodu a tento úkol chci poctivě vykonat. Ale nic jiného."

Pak si profesor znovu nacpal porcelánku a usedl vedle Pepíka. Chlapec hýčkal v náruči opičku, které se jistě stýskalo po mamince.

"Vychováš-li, Pepíku, tohoto malého šimpanze, dočkáš se na něm velkých radostí. Šimpanzové jsou totiž velmi přítulní, učenliví a roztomilí. Nesmíš však být příliš netrpělivý a přísný učitel, opička se musí učit z lásky, a ne ze strachu."

To bylo včera, avšak hned ráno přispěchal profesor k Pepíkovi, zrovna když chlapec krmil svého milého svěřence opravdovou kašičkou. Tygr sice trochu žárlil, avšak jako rozumný pes nakonec uznal, že opička je tuze malinká a že potřebuje péči. A proto jen vrčel, ale nehněval se.

Kapitán Chevalier odešel časně ráno a odnášel dopis pro vládního jednatele v Bukamě a zvláštní rozkaz pro přednostu stanice.

Již večer oznámil kapitán řediteli Tellenbourgovi, že jeho dva průvodci čekají na rozkazy ve strážním domku vzdáleném asi tři kilometry. Tito průvodci odnesou dopisy do Bukamy a potom pospíší do Kaniemby, sídla náčelníka Buboka. kde se opět setkají s kapitánem.

Než se kapitán Chevalier vrátil, projel tudy vlak přijíždějící z Luluabourgu směrem k Bukamě. Lokomotiva táhla jen sedm vagónů, a i když z jejich oken vyhlížely jen černé kudrnaté hlavy, přesto se naši přátelé dívali za uhánějícím vlakem s podivnými pocity. " "Měl-li Berberak jen trochu štěstí," pravil inženýr Loraine, "chytí vlak v Bukamě."

"Ať si jen jede!" mínil profesor, "mne se ten pán stejně nikdy nelíbil a našemu Tydlitátovi také ne, viďte, Man-nekene?"

"To už tak Pánbůh dobře dělá, že napíše šibalovi lotrovství do obličeje," odpověděl Tydlitát znalecky, "poznal jsem, co v něm je, jak vstoupil na člun."

Kapitán Chevalier se vrátil teprve okolo desáté hodiny dopoledne a patrně" přinesl dobré zprávy, protože mu ředitel Tellenbourg potřásl rukou a usmíval se.

Ředitel Tellenbourg již prozkoumal mapu a přesvědčil se, že po Lubilashi by člun Belgie pronikl hluboko na jih, že však sídlo fumu Buboka - Kaniemba - leží na řece Lulua, která teče rovnoběžně s Lubilashem, ale několik desítek kilometrů východněji. A tak projevil mínění, že by snad bylo lepší, kdyby člun Belgie plul proti proudu této řeky.

Kapitán Chevalier však radil, aby člun zůstal na Lubilashi.

"Africké řeky jsou velmi rozmarné," pravil. "Nejenom tím, že se v době dešťů rozlévají po krajině, nýbrž zejména proto, že i v dobách sucha vystupují po náhlých bouřích-z břehů, f když za málo dní potom jejich řečiště zas vysychá."

"Zkušenosti jsou nejlepší vědomosti," odpověděl ředitel Tellenbourg a poručil Tydlitátovi, aby nastartoval motor.

Belgie musela nyní přemáhat silnější proud. Přece však do večera dorazila k osadě Muene Kabaio, kde kapitán za prázdné láhve a za hrudku soli získal od domorodců brambory. Sůl, sirky a láhve jsou pro domorodce velmi vzácné věci, a proto je rádi smění za všelijaké bidia-jídlo a šťavnaté ovoce.

Pepík, jemuž Tydlitát poručil, aby odnášel hlízy na člun, si pamatoval, že černoši volali na kapitána "jambo", a ten že jim také tak odpovídal. Když se pak dověděl, že to znamená "buď vítán", běžel k opičce a hladě ji říkal jí něžně:

"Jambo, Jambo! To je pěkné, budu ti tak říkat."

Opuštěné ubožátko vztáhlo po chlapci ručku, aby ho pohladilo. Byl to první projev důvěry a přátelství, který Pepíka tak dojal, že chytil opičku do náručí a poskakuje prozpěvoval:

"Jambo, můj milý, drahý Jambo!"

A tak dostal malý šimpanz náhodou a bezděčně jméno, které mu již zůstalo.

Příštího dne míjel člun v poledne osadu Pamba, jež leží čtyři kilometry východně od řeky. Zde však sevřely řeku vysoké břehy. Kapitán Chevalier ale tvrdil, že pochod po zemi nebude obtížný, protože krajina Ussambi je vlastně rozlehlá náhorní rovina.

Ve čtyři hodiny zakotvila Belgie v zákrutu řeky, nad níž stupňovitě vystupoval břeh.

Oba břehy byly porostlé vysokými stromy. Výpary z řeky jim dodávaly dostatek vláhy. Avšak kapitán tvrdil, že dál na rovině nejsou vysoké stromy, nýbrž plochá krajina, porostlá jen žlutavě zelenou trávou a houštinami keřů.

Večerní porady se zúčastnili všichni cestující "na Belgii. Bylo ujednáno, že příští den časně ráno se kapitán Che-Valier s inženýrem Lorainem vydají do sídla fumu Buboka s poselstvím a zprávou, že jeho zemi poctil návštěvou vznešený fumu z Evropy a že ve svém plovoucím domě očekává návštěvu černého panovníka a jeho stařešinů.

Kapitán Chevalier tvrdil, že je nutné, aby fumu Bubok i jeho rádcové nabyli přesvědčení, že přijel velmi veliký pán,

kterému jsou povinni úctou a poslušností. Kapitán však také nezapomněl na drobné dárky, 3by domorodce přesvědčil, že host je nejen vznešený, nýbrž i bohatý a milostivý.

Všichni se smáli. Ale kapitán poučoval bělochy, že divochův poměr k bělochovi je jako poměr dítěte k dospělému člověku, že však vedle dobrých vlastností dítěte je ovládán vášněmi člověka nevzdělaného.

"Zdejší černoch nekrade, je však všeho chtivý a je nesmírně zvědavý," vypravoval kapitán. "Je věrný přítel, ale ukrutný a úskočný nepřítel; je vytrvalý lovec, avšak líný při uložené práci. Chce často a mnoho jíst,: ale chce se také bavit; vážně oceňuje spravedlivost, avšak shovívavost považuje za slabost a je náchylný ke vzpouře.

Promiňte, pánové," skončil kapitán velmi vážně, "že já, důstojník a pověřenec belgické vlády, se musím nepříznivě vyslovit o úřadech, jimž je svěřena péče o Kongo. Nedůvěra vlády k vlastním lidem, osočování osob, ochotný sluch k pomluvám a žárlivost úředníků jsou hlavními příčinami, proč právě v jižních částech ohromné říše panuje největší nejistota. Angličané jednají právě opačně a získávají tak všude nejen poslušnost, nýbrž i oddanost. Černoch se obdivuje síle a moci, protože v těchto vlastnostech shledává záštitu a ochranu též pro sebe."

Všichni posluchači uznávali, že mladý kapitán vyslovil odvážnou pravdu, a ředitel Tellenbourg, podávaje kapitánovi ruku, řekl:

"Nepochybuji o vašem tvrzení, pane kapitáne. Chci se však o všem přesvědčit osobně, abych sám mohl přesvědčit též ministra, který se postará o nápravu."

12. KAPITOLA
ve které se popisuje Pepíkovo lovecké štěstí

Druhého dne ráno se kapitán s inženýrem vydali pěšky na cestu. Nesli jen zbraně a batohy a v nich jenom potravu na den a několik dárků. Na dlouhém pochodu se i lehké břemeno pronese.

Ředitel Tellenbourg chtěl vypracovat zprávu pro ministra a později si prohlédnout blízké břehy, a proto nic nenamítal, když se profesor chystal k vycházce vyzbrojen síťkou na motýly, plechovou krabicí na rostliny a puškou. Jak se Pepík zaradoval, když ho profesor vybídl, aby si vzal lehkou brokovnici a pás s nábojnicemi.

"Milý Karkulko," pravil laskavý přírodopisec, nacpávaje si porcelánku, "nemůžeš se pořád ohánět jen síťkou, protože v Kongu nelítají jen motýli, a konečně tvůj tatínek přece ví, že na tebe dám pozor. Na shledanou, Manne-kene, přineseme vám něco do kuchyně."

Pepík .svěřil opičku otci a vyskočil z člunu na břeh hned za Tygrem, aby si to snad laskavý profesor nakonec nerozmyslil.

Oba lovci šli chvíli podél břehu, avšak nedali se svést ke střelbě ani vodním ptactvem, ani plachými zvířátky, jež tu hbitě pobíhala a skrývala se pod keře. Profesor prohlásil, že jsou to chocholatky schovávavé a víc si jich nevšímal. Větší pozornost zato věnoval bílým krásným květům richardií a červeným květům balzamín; mimoto horlivě rýpal v měkké půdě, aby dobyl oddenky nebo cibule různých rostlin. Zvláště si liboval, když nalezl takzvané zemní orchideje, které necizopasí na stromech a které mají nevídané tvary. Avšak když si těmito poklady naplnil torbu, jal se vystupovat po vysoké stráni.

Oba lovci postupovali namáhavě. Aby se nesmekli, chytali se keřů a kmenů stromů a nic nedbali na to, že šlapou v hustém podrostu posetém krásnými modrými květy.

Když unavení lovci vystoupili na rovinu porostlou trávou a křovinami, jak ji včera vylíčil kapitán, rádi si odpočinuli pod mohutným stromem.

A protože profesor musel při vylézání do příkré stráně zastrčit porcelánku do kapsy, vytáhl ji nyní a chutě si zakouřil. Zato Tygr byl neúnavný. Dorážel na keře a plašil zvěř.

Ale ani Pepík nebyl příliš unavený a rád by byl zkusil brokovnici. Proto vstal a s brokovnicí připravenou k výstřelu opatrně postupoval ke kvetoucímu keři, na nějž Tygr dorážel.

Profesor chápal chtivost mladého lovce a jen se usmíval, avšak velmi se podivil, když spatřil Pepíka, jak se rychle vrací a jak vyměňuje pušku za síťku na motýly, kterou před odchodem položil pod strom.

"Co je? Co jsi vidět?" volal profesor, ale Pepík na jeho volání nedbal a uháněl ke kvetoucímu keři.

Po chvíli Pepíkův radostný výkřik profesorovi zvěstoval, že mladý entomolog chytil něco zvlášť pěkného.

Však už se chlapec vracel a svíral síťku, v níž se třepetal veliký motýl!

"Opatrně, o-pa-tr-ně!" zvolal profesor a pospíchal chlapci vstříc.

Obratný hmat, stisk prstů a úlovek byl zajištěn. Profesorovy ruce se chvěly, když ze síťky vysypal na zem velikého motýla. Byl tu opravdu prazvláštní motýl, spíš ptáku než hmyzu podobný.

"Karkulko, teď už půjdeme domů," pravil profesor, "nic lepšího a nic vzácnějšího již bychom nemohli ulovit."

Pepíkovi se tento návrh naprosto nelíbil. Proč by se měli vracet, když si dosud ani nevystřelil!

Profesor byl zjevně dojat a rozčileně si bručel:

"Papilio antimachus," a hledal ve všech kapsách krabici, do níž by nádherný skvost uložil.

"Je to něco tak vzácného?" zeptal se Pepík a zklamání se jevilo nejen v jeho hlase, nýbrž i v obličeji.

"To si myslím, Karkulko," odpověděl profesor, vkládaje motýla do plechové ploché krabice. "Je to největší denní africký motýl a je velice, převelice vzácný. A já ho teď mám!"

Nadšený přírodopisec si radostně poklepával na plechovou krabici.

"Třeba dále zastihneme ještě jiného motýla," lákal Pepík vědce a profesor se skutečně dal touto nadějí zlákat a šel za chlapcem.

Tygr běhal kdesi v houštinách a vrátil se teprve po přísném a dlouhém volání.
Naštěstí vyplašil hejno ptáků, skořicově hnědých, s černými hrdly a s bíle skvrnitými křídly. Ptáci vzlétli jen nakrátko a potom, jakmile dopadli na pružné nohy, rychle běželi pryč.
Pepík zalícil a střelil. Ale bylo mu to málo, a tak rychle vypálil ještě jednu ránu. Tváře mu vzrušením jen planuly, avšak co na tom, jen když se před ním třepetal zasažený pták! Pepík ho zdvihl a byl jistě na svou kořist pyšnější než profesor na svého motýla.
"Je to frankolín," prohlásil profesor, "a protože je výborný, musíme jich ulovit víc."
S tím ovšem Pepík rád souhlasil.
Sotva ušli padesát kroků, vyskočilo z křoví zvíře podobné našemu srnci a profesor Brunner je mistrovskou ranou složil. Byla to chocholatka žlutohřbetá, v křovina-tých krajinách velmi hojná.
"Tak a teď už máme dost co nést," prohlásil profesor, "a byl by hřích, abychom zastřelili víc, než můžeme spotřebovat."
Pepík, ač nerad, se musel vracet. Při sestupu po stráni došli lovci ke stromu, na němž objevili jakýsi podivný příbytek ze suchých travin a rákosí. Kolem poletovalo mnoho drobných ptáků, kteří vnikali do příbytku zespodu.
Profesor upozorňoval Pepíka:
"Prohlédni si, Karkulko, dobře osadu snovačů pospolitých. Tam nemůže vniknout nad ani loupeživý čtvernožec, protože si ptáci své obydlí zařídili velice šikovně. Podobně žijí v Africe i snovači kapští a snovači bělozobí i krásní snovači ohniví, kteří však rádi hnízdí u lidských osad."
Pepík nesl obě pušky, síťku, torbu a ptáka, zatímco profesor se prohýbal pod chocholatkou. A proto byli oba rádi, když se skulili se stráně k řece, kde si museli opět odpočinout.
Tygr však běžel napřed, aby hlučným štěkotem ohlásil Tydlitátovi šťastný návrat lovců.

Ale Tydlitát byl velmi zaměstnán, a tak nemohl běžeť lovcům naproti. Zato ředitel Tellenbourg, který už dokončil zprávu a teď se procházel a prohlížel vysoké břehjj, uslyšel Tygrův štěkat a vyšel lovcům vstříc.
"Jste nenapravitelný, pane profesore," pravil, když spatřil ptáka a chocholatku. "Tolik masa nespotřebujeme a darmo se zkazí."
"Vsak on se Tydlitát postará, aby se nezkazilo," odpověděl profesor klidně, "zbytek vyudí nebo usuší."
Profesor Brunner odpověděl proto tak smířlivě, protože v něm dosud hrála radost z úlovku, jejž skrýval v krabici. Nyní se však musel pochlubit. Ukázal řediteli Tellenbour-govi vzácného motýla, kterého si cenil nad zlato. Ředitel Tellenbourg motýla sice pochválil, avšak v duchu si říkal, že přírodopisci chytající hmyz jsou lidé pošetilí.
Mezitím přiběhl také Tydlitát a naložil si chocholatku na ramena.

13. KAPITOLA

v níž se vypráví o fumu Bubokovi, jeho dvoru, politice a - apetýtu

Inženýr Loraine se vrátil ke člunu teprve druhého dne k poledni. Přinesl velmi dobré zprávy. Během včerejšího dne vykonali oba vyslanci cestu do Kaniemby bez nehody a bez nesnází. Nic nedbali na veliké horko, jemuž v Kongu musí každý chtěj nechtěj přivyknout.
Inženýr a kapitán zastihli vznešeného fumu Buboka při plném zdraví a při obvyklé chuti k jídlu.
Fumu Bubok přijal vyslance milostivě a projevil radost nejen nad dárky, ale i nad zprávou, že bílý vznešený fumu poctil jeho krajinu návštěvou. A tak ihned vydal rozkaz, aby se celý jeho dvůr připravil k návštěvě bílého pohlavára, který je velkým kouzelníkem a kromě toho i majitelem velikého kusu soli, mnoha závitů mosazného drátu a čarodějných přístrojů, v nichž se může černý člověk zhlížet jako ve vodě, jimiž může rozdělávat oheň a jimiž může vysílat kulky z prstů. Za tyto čarodějné přístroje fumu Bubok považoval zrcátka, zápalky a revolver.
"Pospíchal jsem zpátky," končil inženýr Loraine zprávu, "dříve než skončila hostina. Kapitán Chevalier však zůstal, aby drahého Buboka a jeho doprovod vedl. Pospíchal jsem, abychom se včas mohli připravit na příchod hostů, protože hostina je pro fumu Buboka nejdůležitějším politickým činem; a podle toho, jak je fumu spokojen s pohoštěním, vzrůstá jeho důvěra a upevňuje se jeho věrnost."
"Uctíme Jeho černé Veličenstvo jistě dobře," mínil profesor Brunner, "včera jsem zastřelil chocholatku, Dosud jsme z ní snědli jen kýty."
Inženýr se zasmál:
"Jestli nemáme jiné zásoby, pak tedy vzhůru na lov! Chocholatku sní vznešený fumu sám a co potom zbyde na ministry, rádce, čaroděje a na tucet žen?"
"Proboha, vždyť nemáme ani tolik nádob," zvolal ředitel Tellenbourg a ihned zavolal Tydlitáta na poradu.
Když Tydlitát uslyšel o veliké hostině, kterou má připravit pro tolik osob, žravých jako kobylky, roztáhl jen paže a chvíli kroutil hlavou. Ale naštěstí se brzy vzpamatoval a prohlásil:
"Nanoste mi ptáky, antilopy a ryby a já se pokusím, abych to všecko uvařil, upekl a usmažil. Zeleninu a koření si opatřím sám. A kdy vlastně ti vzácní hosté přijdou?"
"To nelze předvídat," odpověděl inženýr Loraine, "buď dnes večer, nebo zítra dopoledne."
Ředitel Tellenbourg se sice domníval, že inženýr přehání, přesto však nemohl nic namítat, když se profesor a Pepík chystali na lov.
Také inženýr tvrdil, že mu stačí, když si dvě hodinky odpočine, a pak že bude schopen jít s profesorem.
A když se lovci skutečně vydali na lov, spatřil inženýr u profesorova boku sekyrku a na Pepíkových ramenou kotouč tenkého provazu. Zeptal se proto profesora, proč tyto věci nesou.
Profesor odpověděl bez vysvětlování:

"Protože se nám to možná hodí."

Řeka, zarostlé břehy, roviny porostlé trávou a křovina-mi jsou pro zvěř místa nejmilejší a nejvhodnější. Zde nachází potravu a může uhasit žízeň. O tom se lovci brzy přesvědčili, neboť sotva ušli několik set kroků, spatřili v korunách stromů, na jesepech řeky, v křovinách a ve vysoké trávě mnoho různých ptáků i čtvernožců, kteří neprojevovali přílišnou plachost.

' Lovci se dohodli, že nebudou lovit zvěř malou, protože, jak prohlásil Pepík, "by marně bouchali a přitom do kuchyně by málo přibývalo".

A tak Pepík napomínal Tygra, aby nechal na pokoji zakrslé chocholatky i ostatní malé plaché čtvernožce á drobné ptáky.

Podle návrhu profesora Brunnera šé lovci neměli příliš
vzdalovat ód řeky, ale naopak měli postupovat po břehu
proti proudu. :

Pepík musel jít mezi profesorem a inženýrem, aby se "nezaběhl", jak pravil opatrný profesor.

Nja pravém břehu řeky se objevovalo víc volného prostoru, který při povodních byl jistě zaplavován. Dravé vlny řeky vymlely za tisíciletí měkké břehy, takže se na některých místech vzdalovaly až na sto metrů, zatímco jinde tvrdé skály vzdorovaly vodě 9 neustoupily, takže lovci je museli obcházet. Pro lov to byla znamenitá místa. Lovci se snadno mohli přiblížit ke zvěři.

Mohutné stromy zapustily kořeny do živné a bahnité země a koruny tak široce rozložily, že pod nimi nerostla tráva ani křoviny, protože se jim nedostávalo slunce. A poněvadž stromy tu stály řídce, lovci snadno postupovali a včas mohli postřehnout zvěř.

Polední horko již pominulo, a tak se obyvatelé pralesa probudili a oddávali se hrám nebo lovu.

Tu Pepíkovu pozornost upoutaly podivné zvuky, jež přicházely od vysokého stromu. Spatřil hejno ptáků šplhajících po kmeni i po větvích. Líbilo se mu jejich modré, kovově lesklé peří s bílými skvrnami.

Profesor Brunner uhodl, co upoutalo chlapcovu pozornost. Pozorněji si prohlédl ptáky a prohlásil:

"Nech toho, Karkulko, to jsou dudci a páchnou právě tak ohavně jako tchoři."

Zatím Tygr, jemuž lesklá modř dudků byla naprosto lhostejná, vyplašil hejno skořicově hnědých ptáků, na je jichž křídlech svítily bílé perličky. Ptáci vzlétli jen na chvilku a brzy mizeli v houštinách. Profesor se jen tázavě ohlédl na Pepíka, a když chlapec zašeptal: "Frankolíni," kývl profesor pochvalně hlavou a řekl:

"Přece je nebudeme pronásledovat my, když mají tolik nepřátel. Loví je orli, sokoli, jestřábi, lišky, ba i hadi. Naštěstí se rychle rozmnožují. Tady v Kongu bys jich napočítal na padesát druhů."

"Ale chutnali nám," dodal Pepík po včerejší zkušenosti.

Inženýr Loraine, který kráčel od řeky nejdále, předešel ostatní, a když se skryl za peň obrovského baobabu, obrátil se a pokynem ruky naznačoval, aby za ním nešli. Pak otevřel pušku a vyměnil nábojnice.

"Pepíku, drž Tygra! Pan inženýr jistě objevil vhodnou zvěř," profesor tiše napomenul chlapce a sám trpělivě čekal na ránu, neboť viděl, jak inženýr zvedá pušku a míří.

Po výstřelu se v úzkém údolí strhla bouře; to hřměla mnohonásobná ozvěna, vyvolaná ranou mezi vysokými břehy. Bylo však podivné, že inženýr zůstal stát za kmenem a neběžel pro úlovek. Patrně chybil. Teprve po několika minutách zdvihl inženýr paži a kýval, aby profesor s Pepíkem šli k němu.

Když oba lovci došli k baobabu, otevřel se před nimi pohled na širokou kotlinu porostlou trávou a křovinami, mezi nimiž se jen řídce vztyčovaly kmeny vysokých stromů. Zde jistě před věky prorazila řeka při velkých vodách stráň, protože vysoký pravý břeh se náhle prohnul až do roviny.

Inženýr Loraine ukazoval na zvíře ležící ve vzdálenosti asi jednoho sta metrů. Přestože je tráva a křoviny zpola zakrývaly, Pepík přece poznal, že je to býk anebo kráva.

Opatrný inženýr vypravoval, že tu překvapil tři kusy a že střelil na největší zvíře. Věděl, že překvapil rodinu buvolce bělořitého, i to, jak zvířata k sobě lnou.a jak mstí smrt svého příslušníka.

"Proto jsem čekal, až se kráva s teletem vzdálí," pravil inženýr a ještě nyní napomínal ostatní k opatrnosti.

Ale Tygr se nedal zadržet a již dorážel na mrtvé zvíře. Z toho lovci usoudili, že kráva s teletem už uprchlá, neboť v opačném případě by se byla již na psa vrhla.

"Vystřelil jsem výbušnou kuli," vysvětloval inženýr Loraine prohlížeje velikého býka, "abych měl jistotu, že mi zvíře neuteče, a aby se dlouho netrápilo."

"Teď máme dost potravy pro deset fumu a jejich dvořany," smál se profesor, "horší to bude s dopravou zvířete k řece."

"Proč bychom je dopravovali k řece?" ptal se inženýr.

"Už včera jsem přemýšlel o tom, jak dopravit větší množství masa k člunu. Sám jsem totiž zkusil, co to je nést úlovek na zádech. A tak jsem vymyslel něco jiného. Uděláme si vor, potom stáhneme z buvolce kůži a vybereme si nejlepší maso, které odneseme k řece," prozrazoval své plány profesor. "Dejme se do práce."

Inženýr schválil výborný plán, vypůjčil si profesorovu sekyrku a kráčel k řece.

Profesor Brunner poradil inženýrovi, aby porazil asi tucet palem, jichž tu kolem dokola hojně rostlo.

"Jsou sice krásné a je jich škoda, ale pro nás jsou v tuto chvíli velmi vhodné," vykládal profesor, "jednak se dají snadno porazit a jednak se znamenitě hodí ke stavbě voru, protože jsou duté."

Zatímco oba muži pilně pracovali, aby přisekali kmefty, a svázali je provazy a liánami, Tygr vyslídil hejno divokých kachen. Vrazil hlavou do Pepíkovy nohy, jako kdyby, mu chtěl říci "pojď", a skočil potom do rákosí.

Ne hejno, ale celé mračno kachen se vzneslo, a když Pepík na ně vypálil obě rány, sesypalo se šest či sedm ptáků, mrtvých nebo raněných, do sítin i do vody a Tygr je horlivě přinášel mladému lovci, který již opět nabíjel pušku..

"Dost, Pepíku, dost," volal inženýr Loraine. "Na lov už není kdy, chceme-li se do západu slunce vrátit ke člunu."

A tak musel Pepík poslechnout. Sebral svůj úlovek' a zanesl jej k voru rozloženému zatím na břehu. Potom všichni pospíchali k zastřelenému buvolci, aby stáhli kůži a vysekali maso.

Oba muži pracovali obratně a Pepík nevěděl, koho má dřív poslechnout, aby tu něco podržel, tu něco odtáhl, tu něco zdvihl nebo podal.

Profesor navrhoval, aby odnesli po kusech jen plece a kýty, avšak inženýr tvrdil, že bude nutné, oby odnesli všecko, co jen zmohou. Ostré lovecké nože a zvlášť profesorova sekyrka jim velmi posloužily, takže po dvou hodinách pilné práce byly plece, kýty, krk i žebra rozsekány a odneseny na vor, kde musel Pepík s Tygrem zatím hlídat, aby některá šelma nepřišla nepozvána k hostině.

Tygr še nasytil na celý týden a s nechutí se teď odvracel od kusů masa rozložených na voru.

Již se stmívalo, když Pepík vystoupil na vor, aby dlouhým bambusovým kmenem řídil jeho směr. Oba muži šli po břehu a lanem uvázaným k voru usměrňovali plavbu. Dbali také o to, aby vor plul bezpečně. Obávali se krokodýlů, jejichž útok na vor by byl osudný nejen pro úlovek, nýbrž i pro Pepíka a Tygra. Pes štěkal, a tak oba lovci měli pušky stále připravené k výstřelu.

Naštěstí v této části řeky krokodýli patrně nebyli, protože břehy tu byly vysoké, proud dosti silný a koryto bez jesepů, tedy nic vhodného pro ohavné ještěry.

Inženýr Loraine občas vystřelil, aby do ležení u člunu oznámil návrat lovců. Jeho výstřely přivolaly ředitele Tel-lenbourga a Tydlitáta, kteří pospíšili lovcům naproti.

Vor šťastně přistál až u člunu. Ředitel Tellenbourg i Tydlitát nevycházeli z údivu nad spoustou masa, které muselo být na noc uklizeno, než je kuchař výpravy zítra připraví k hostině.

Od časného rána celá posádka člunu Belgie pilně pracovala v ležení. Tydlitát sám na všechno prostě nestačil. Na třech ohních se peklo, na plotně, v kotli a na rožni se vařilo a smažilo.

Inženýr Loraine tvrdil, že vytvoří něco, co se bude moci jíst buď jako polévka, anebo jako paprikáš, zatímco profesor sliboval pečené připravené á la Tartar.

Všichni horlivě pracovali. Ani Pepíkovi nezbyla chvilka času, aby se pomazlil se svou milou opičkou, a tak poručil Tygrovi, aby ji hlídal a bavil.

Ředitel Tellenbourg vyhlížel návštěvu polním dalekohledem. Jakmile by návštěvu spatřil, měl se ihned vrátit do člunu a posadit se v plášti a s cylindrem na hlavě na vyvýšené sedadlo, které pro něj vyrobili. Inženýr Loraine tvrdil, že rtťsungu fumu-bílý náčelník, je přece velký a mocný bwana-pán, a proto musí přijmout návštěvu důstojného Buboka ve vznešené poloze.

V deset hodin dopoledne ředitel Tellenbourg spatřil sloupy prachu, z čehož usoudil, že se blíží fumu Bubok se svým průvodem.

A opravdu; po půlhodině doléhal až do ležení dutý zvuk bubnů, jako když se tluče do prázdné dřevěné nádoby.

A tak ředitel Tellenbourg honem pospíchal, aby zaujal místo na vyvýšeném sedadle a rozložil kolem sebe záhyby svého pláště. Vysoký cylindr si prý nasadí, až budou hosté v dohledu.

Inženýr Loraine, profesor Brunner, Tydlitát a Pepík horlivě dokončovali dílo. Pro bělochy, fumu Buboka a jeho nejvznešenější průvodce prostřeli na dvou přisunutých stolech, zatímco pro ostatní dvořany upravovali místo na zemi ve stínu mohutných stromů.

Fumu Bubok patrně využil k pochodu chladnější ranní hodiny, avšak když se objevil v průvodu asi patnácti osob, přesto se leskl potem, jako kdyby se byl právě vykoupal. Jeho zjev ihned získal pozornost. Fumu Bubok byl černý obr, jistě nad dva metry vysoký a úžasně tlustý. Bohaté vyčesané kudrny slepené jakousi hustou šťávou do podoby přilby mu pokrývaly velikou kulatou hlavu, jež důstojně seděla na býčí šíji. Široká ramena, naditá prsa a břicho svislé jako peřina se leskly potem jako vyleštěné mahagonové dřevo; jen dlaně měl suché.

Potřásal rukama bělochů a jeho tukem zarostlá očka i odulé a jako oteklé rty se neustále usmívaly. Oděn byl velmi jednoduše. Spodní prádlo zastupovala jen krátká sukně a svrchní oděv vytvořil kus podezřele čistého kartounu. Cípy látky byly spjaty na levém rameni a ostatek zakrýval záda, část prsou a břicha až ke kolenům.

fteditel Tellenbourg přivítal fumu Buboka vsedě. Avšak po stisknutí rukou vstal a uvedl vzácného hosta k vedlej--šímu sedadlu, totiž k bedně pokryté ubrusem, protože obyčejná židle pohlavárovu tíhu neunesla.

Kapitán Chevalier, který průvod vedl, obratně tlumočil vzájemné pozdravy a ujišťování, jak nesmírně oba pohlaváry těší, že se dnes seznamují. Hned potom došlo i na ostatní veličiny.

Po celou dobu seznamovacího ceremoniálu nepřestali černí hudebníci tlouci do vysokých dřevěných bubnů a foukat do trub vyrobených ze stočené kůry sloupnuté z mladých stromků.

Velmi obřadně a drze se k fumu Bubokovi tlačil neméně vysoký černý chlapík, který na rozdíl od vládce byl hubený jako šindel. Jeho kudrny byly uprostřed rozčísnuty, ztuženy šťávou a nad ohromnými boltci vytvářely dva kuželovité rohy. Hubeňourův kratičký nos byl rozpláclý a obličej mu vodorovně přetínala od ucha k uchu žabí ústa. . A co se dlouhánovi nedostávalo na čele a na nosu, bylo štědře vynahrazeno na bradě, tak protáhlé, že se zdálo, jako kdyby byla upevněna pod ušima na závěsech; a Pepík se opravdu bál, že tomu černému čahounovi dlouhá brada jistě upadne, až závěsy povolí. Kolem boků měl také sukni, avšak na plášť se zřejmě ještě nezmohl.

Dlouhán se postavil za svého náčelníka, a třebaže kapitán horlivě tlumočil proslovy bělochů, čahoun přece s(ále brebentil; patrně upozorňoval Jeho Veličenstvo na věci, které vznešeným krtčím očím mohly ujít.

Ostatní černí členové průvodu, většinou starší muži, si při vzájemných pozdravech s bělochy pokládali ruce na čela i na prsa a velmi ochotně následovali inženýra, který je zval k hostině.

Všecky hrnce, pekáče, talíře i mísy byly plné jídla, a proto ministři a rádcové fumu Buboka rychle usedali na zem a bez

ohledu na svého pána se jali ochutnávat bidia-jídla.

Kapitán Chevalier přivedl s sebou také dva své průvodce, kteří se podle rozkazu vrátili z Bukamy, a ti nyní Tydlitátovi znamenitě pomáhali.

Ředitel Tellenbourg sám vedl vznešeného hosta ke stolu, kam ihned dovlekli bednu, aby si fumu Bubok mohl sednout. Také náčelníkův dlouhý důvěrník musel u stolu usednout, ačkoli se toužebně ohlížel na své druhy, kteří u mís a pekáčů zaujali mnohem pohodlnější "položení" a horlivě a hlučně mlaskali.

Podle inženýrova návodu přinesl Tydlitát nejdříve velkou polévkovou mísu paprikáše a postavil ji se sběračkou před důstojného pana Buboka. Ten, nahlédnuv do mísy, pronesl spokojeně jen jediné slovo - "nyama". A ihned potom uchopil sběračku, otevřel ústa jako vrata a naléval do nich polévku i s kousky masa. Kdyby byli běloši mohli přemoci odpor, museli by přece s obdivem přiznat, jak nejen rumu, nýbrž i jeho hubený důvěrník dovedli jíst. To nebyli lidé, ale dva mlýny, do nichž se stále sypalo a které bez ustání mlely.

Vznešený a mocný důvěrník se totiž bez pozvání zmocnil druhé mísy a veliké lžíce a snažil se svého pána předstihnout.

V několika minutách byly mísy prázdné a pánové je od strčili. Avšak jejich oči se bděle obracely ke kuchyni se zjevnou otázkou, kdy přijde pokračováni.

Náhle fumu spatřil na stole slánku plnou soli. Jeho ohromný obličej zazářil; vznešený monarcha se chrochtavě zasmál, a uchopiv slánku, vysypal trochu soli na důvěrníkovu dlaň. Zbytek si pak vyklopil do úst a blaho-bytně zamlaskal. Musel to být neobyčejný požitek, protože fumu Bubok vylíži tlustým jazykem i dno nádobky.

Nová mísa byla právě tak snadno vyprázdněna jako první. A když Tydlitát nanosil na stoly i pekáče s hroudami pečeného masa, starali se černí hosté jen o to, aby nemuseli příliš daleko sahat. Neštítili se tuku, neodkrajovali šlachy,, nebáli se kostí; jejich mlýny mlely vytrvale a bez obtíží.

Kapitán Chevalier se postaral o palmové víno. A tak, když vznešení hosté snědli již půl buvolce, dopřáli si chvilku oddechu a dlouhými doušky zaháněli žízeň.

Běloši jedli málo, zato bedlivě pozorovali hosty. Byla to opravdu úžasná hostina a pozorovatelé se měli věru nač dívat. Jestli je celý Bubokův národ takhle žravý, pak jej může uživit jen velmi úrodná krajina.

Po dvou hodinách dostihů v jídle se zdálo, že vznešený fumu ochabuje. Avšak pohled na vytrvalého důvěrníka mu dodal nových sil a odvahy. Pečené divoké kachny zmizely, jako když přeletí, a tak došlo i na chocholatku, která poskytla hostům nové rozkoše.

Běloši nevycházeli z údivu, kde to všechno jídlo je. Pepík si dokonce vlezl pod stůl, aby se podíval, nemizí-li jídlo snad tam. Nemohl totiž pochopit, že by ty spousty masa se mohly vejít do hubeného černého čahouna. Ale pod stolem nespatřil nic než zaprášené černé nohy s ohromnými palci.

Když zmizela i chocholatka, odstrčil fumu Bubok mísu i pekáč a prohlásil, že má dost. Usmíval se na ředitele Tellenbourga a kapitán tlumočil, že náčelníkovo zachrochtání znamená projev díků za znamenitou hostinu.

Vznešený panovník se už nedal svést ani vytrvalým důvěrníkem, který nakonec zdvihl pekáč a vypil se zjevnou rozkoší teplou mastnou šťávu. Pak pronesl několikrát "lála", což kapitán přetlumočil jako přání lehnout si.

Vůně donesené kávy a hromádka cukru povzbudily fumu Buboka ještě aspoň na chvilku. Vypil hrnek horké kávy, aniž se opařil, nasypal si hrst cukru do úst a potom, nedbaje na ceremoniál, rázně několikrát říhl a usnul.

V té chvíli, kdy si důvěrník pochutnával na kávě, o níž se domníval, že ji musí vypít z konvice všecku najednou, byl nejvhodnější čas k politickému jednání, protože všecky státní věci vyřizoval za fumu Buboka hubený dlouhán, ministerský předseda a ministr zahraničí v jedné osobě.

Když si nasycený důvěrník položil k nohám silný svitek mosazného drátu, asi dvoukilový kus kuchyňské soli a balík strakatého kalika, poděkoval za vzácné dary a prohlásil, že vznešený fumu Bubok, jeho pán, a všechen jeho národ jsou a budou nejvěrnějšími poddanými štědrých bílých mužů, jimž poroučí veliký bílý fumu tam daleko za mořem.. Pak sliboval, že bude nenávidět Angličany a zažene je z krajiny Ussambi, neboť jeho bojovníci dovedou právě tak udatně bojovat jako zápolit u mís a hrnců.

Vznešený fumu Bubok zatím statečně chrápal a někdy něco zamumlal, což hubený důvěrník prohlašoval za souhlas.

Řediteli Tellenbourgovi běželo o to, aby se dověděl bližší zprávy o fumu Simbovi. Ale opatrný ministr odpovídal na ředitelovy otázky neochotně a tvrdil, že fumu z krajiny Lund osobně nezná a že fumu Simba i jeho poddaní jsou lidé zlí a násilní, s nimiž nelze žít v míru a klidném sousedství.

A protože na důstojného Twigu-žirafu - tak se totiž Bubokův ministr jmenoval - šla také dřímota, běloši ho již neobtěžovali otázkami a uchýlili se do ústraní, aby si za horkých poledních hodin taky odpočinuli.

I ostatní hodovníci, kteří jedli na zemi, usnuli mezi nádobím. Bděl jen jediný mladý černoch a z povinnosti, nebo snad ze záliby, brnkal na dvě struny napjaté na dutém oblouku připevněném na dřevěné nádobě, která patrně sloužila jako rezonanční deska. Nazýval svůj nástroj li-kemba a vyluzoval z něho zvuky jako z citery; ale naštěstí k hudbě nezpíval.

Ten hudební nástroj zajímal přirozeně nejvíce Tydlitáta a Pepíka, hudebníky z povolání; připomněl jim totiž, že už sami dávno nehráli na své oblíbené nástroje!

Fumu Bubok a jeho věrní spali asi dvě hodiny. První se probudil důstojný Twiga a bezohledně vzbudil svého pána a velitele, protože podle ranního ujednání se měl fumu se svým dvorem vrátit na noc do své rezidence.

A poněvadž za dvě hodiny vznešeným hostům vytrá-vilo, podával Tydlitát a jeho dva pomocníci jako odpolední zákusek jen studené řízky masa a jako pamlsek několik silně kořeněných konzervovaných paštik. Tydlitát si tím získal tukem zarostlé srdce fumu Bukoka na věčné časy.

Kdyby byl fumu znal evropské a asijské zvyky, byl by jistě vyznamenal Tydlitáta nějakým řádem. Ale Jeho

Veličenstvo tyto mezinárodní zdvořilosti bohužel neznalo. A tak fumu chytil Tydlitáta tučnými prsty aspoň za uši a dvakrát vpravo a dvakrát vlevo mu otočil hlavu a na důkaz spokojenosti na něho vycenil ohromný chrup. A když zděšený Tydlitát prudce trhl hlavou, vznešeného ., pohlavára to velmi rozesmálo.

fteditel Tellenbourg zatím vyhledal pro fumu Buboka dary. Zavěsil mu na hrdlo šňůru skleněných perel velikosti lískových oříšků, posadil mu na přílbu cylindr a do rukou mu vtiskl dvě krabičky zápalek.

Král Bubok byl nadšen a nevěděl, čemu se má víc obdivovat. Na šíji má náhrdelník, na hlavě černou lesklou trubku jako korunu a v rukou mnoho ohníčků!

Také ostatní členové výpravy dostali dary. zrcátka, svitky mosazného drátu, prázdné láhve a plechovky - pro ně velmi cenné dary -, kaliko a různé drobnosti v pustině velice vzácné.

Fumu Bubok se loučil s mocnými a štědrými bělochy nerad a jen slib, že ho všichni brzy navštíví v Kaniembě, ho potěšil. Sliboval hojnou a dobrou hostinu, jejíž příprava měla trvat dva dny.

Bubeníci již opět zběsile tloukli do bubnů a sbor černých ministrů se dal do zpěvu. Běloši byli překvapeni. Ale kapitán Chevalier byl spokojen a překládal slova písně, kterou černý básník patrně právě složil:

"Bílý fumu je veliký muž jako slon a štědrý jako země po dešti. Nakrmil nás tučným masem, až ochably naše síly, a obdaroval nás vzácnými věcmi. Jeho bílí přátelé jsou také velicí a silní jako lvi a sloni..."

To byla věru největší chvála a důkaz věrného přátelství. Také Tydlitátovi se dostalo pochvaly. Prý je velký kouzelník. Avšak lodní kuchař nešel vyprovázet černé hosty, nýbrž sbíral s Pepíkem nádobí a odnášel je k řece, aby je tam naplnil vodou a nechal odmočit. Umývat je bude až po večeři.

Opička běhala za Pepíkem a snažila se také pomáhat. 'Ale Pepík ji často chytil do náruče a radostně s ní poskakoval. Tvrdil, že opička Jambo je chytřejší a hezčí než celý fumu Bubok a jeho vyčouhlý důvěrník a ministr Twiga.

Když se při večeři tázal ředitel Tellenbourg kapitána Chevaliera, proč dnes nepřišly s fumu Bubokem též jeho ženy, tlumočník odpověděl, že dnešní návštěva byla rázu čistě politického.

"Tento kmen neuznává moudrost žen, a tím se nejvíc liší od kmenů z kraje Lund, kde fumu Simba a jeho mužové podléhají zas až příliš vlivu žen, jak se o tom ostatně brzo přesvědčíme," končil kapitán své vysvětlení.

14. KAPITOLA

ve které se napovídá, že Tellenbourgova výprava jde za jiným cílem, než jaký měl na mysli Herbert Berberak, a popisuje návštěvu bělochů v rezidenci fumu Buboka

Večer po návštěvě fumu Buboká a jeho dvořanů svolá! ředitel Tellenbourg poradu.

Podle mínění kapitána Chevaliera, nejlepšího znalce poměrů v jižním Kongu, bylo možné spolehnout se na fumu Buboka, vlastně na jeho rádce Twígu, protože snadno mohli ukojit jeho lakotnost. Hubený a nenasytný první ministr byl žádostiv rozmanitých věcí, jež vidě! u bílých mužů, ar protože tyto věci - drobné nástroje, hračky a levné šperky - koupili doma za babku, mohli opatrní dárcové po mnoho let udržovat nejen divochovu chtivost, nýbrž i jeho věrnost a oddanost, aniž by bylo potřebí užít moci.

Kongo sice náleží Belgii, avšak opatrná belgická vláda dbá velmi úzkostlivě, aby nemusela užít násilí. Kdyby nebylo hrabivých sousedů, jejichž nekonečná obchodní cha-padla vnikla i do pustin Konga a snaží se ovládnout celý svět, nemuseli by se Belgičané příliš namáhat, aby snadno ovládli obrovské Kongo. Varovný příklad však podávala právě oblast Katanga, bohatá na měď. Její hlavní město, Elisabethville, bylo ještě roku 1910 malou pralesní osadou. Ale v nynější době je to důležité a velké město, v němž žije nad šestnáct set bělochů, a to polovic Angličanů a polovic Belgičanů.

V Katanze se dobývá veliké množství tun mědi za rok" - vedle Chile a Japonska jsou tu nejbohatší doly - a také dost uhlí, avšak všecka měď putuje na jih. Angličané vybudovali z Elisabethvillu k jižnímu pobřeží železnici a velmi dobře soupeří s americkými majiteli měděných dolů.

Prohlásil-li ředitel Tellenbourg, že útěk Herberta Ber-beraka může výpravě jen prospět, měl na zřeteli své vlastní poslání.

Berberak byl tajný vyzvědač anglickýctí podnikatelů a nájemců dolů v Katanze a v Léopoldvillu čekal na belgickou výpravu, o níž došla zpráva do Katangy dříve, než se ředitel Tellenbourg vydal na cestu.

Při plavbě člunu Belgie nabyl Berberak přesvědčení, že ředitel Tellenbourg a jeho druzi byli vysláni belgickou vládou do Katangy jenom na inspekci, která má najít důvody pro zrušení nájemných smluv s Angličany. Proto, jakmile zjistil podrobnosti o domnělém účelu výpravy, zmizel, aby své důležité zprávy rychle donesl do Elisabethvillu a shrábl odměnu.

Ale chytrý Berberak se dal napálit. Účel Tellenbourgovy výpravy byl trochu jiný. Zatímco se angličtí nájemci a podnikatelé horečně snažili odstranit všecky závady a důvody ke zrušení smluv, Tellenbourgova výprava dál klidně pokračovala ve svém poslání. Ředitel ani jeho druzi do Elisabethvillu nijak nepospíchali.

Na poradě bylo ujednáno, že po návštěvě fumu Bubolca v Kaniembě popluje Belgie, pokud to bude jen možné, k jihu. Řeka teď protékala pralesem. Jakmile člun dospěje na místo, kde již nebude dostatek vody, nastanou pro cestovatele největší obtíže.

"Dál půjdeme tedy pěšky," pravil odhodlaný ředitel Tellenbourg,- avšak kapitán Chevalier s tím nesouhlasil.

"Domnívám se, že by nebylo vhodné ani moudré, aby se zástupce bílého krále objevil před fumu Simbou jako pěší cestovatel," prohlásil kapitán. "Ctihodný Twiga se musí postarat o náš dostatečný doprovod a o nosítka pro nás bílé. Takto zde totiž běloši nejčastěji cestují. Čím početnější je safari-karavana, tím větší úctě a obdivu se těší její velitel. Ostatně machele-nosítka jsou dostatečně pohodlná a s jedním pasažérem klusají čtyři nosiči dosti rychle."

"Kde zastihneme fumu Simbu?" zeptal se inženýr Lo-raine.

"To nelze předvídat," odpověděl kapitán. "Naším cílem však bude Kasamba, kde náčelníkova manželka nejraději

prodlévá. V Kasambě se shromáždila všecka krása a moudrost, jež ovládá krajinu Lund i fumu Simbu, třebaže se honosí jménem lva."

Třetího dne časně ráno se ředitel Tellenbourg vydal se svou družinou na cestu, aby oplatil návštěvu Jeho černému Veličenstvu králi Bubokovi.

Stráž nad člunem Belgie byla svěřena dvěma kapitáno vým průvodcům, belgickým vojákům, a proto mohli odejít všichni běloši.

Pepík se nemohl na celý den odloučit od své opičky, a tak ji vzal s sebou; avšak Tygr musel zůstat doma.

Ředitel Tellenbourg poručil Tydlitátovi, aby naplnil batoh několika kusy látek a lacinými šperky, jež chtěl rozdat jako dárky ženám. Avšak Tydlitát nesl ještě jeden dlouhý vak, o němž se ředitel nezmínil. Uposlechl totiž kapitánovy rady, aby s sebou vzal harfu a Pepíkovu kytaru, neboť, jak pravil kapitán Chevalier, "divocha lze okouzlit hudbou jako dítě a vy dva umíte znamenitě hrát".

Podle kapitánovy rady nesli všichni běloši pušky. A protože neměli ani koně, ani povoz, ani nosítka, musel bílý fumu jít pěšky. Budou-li však běloši po cestě lovit, nikdo se pak nepodiví, že přišli pěšky a že se jen "náhodou" zastavili v Kaniembě, aby navštívili fumu Buboka.

Profesor Brunner statečně dýmal z porcelánky a hlasitě se posmíval "diplomatickým intrikám" - tak totiž nazýval kapitánovy návrhy. Avšak musel uznat, že se podobné pošetilé uskoky provozují též v Evropě, aby si diplomati nasypali "písek do očí", jak se říká.

Cesta byla únavná a nudná, a tak si inženýr Loraine krátil dlouhou chvíli lovem. Podařilo se mu zastřelit párek kurovitých ptáků. Rozhodl se, že je daruje černému panu králi.

Unavení běloši museli za poledne odpočívat, a proto dorazili do veliké černošské osady pozdě odpoledne.-

Nevešli tiše jako podezřelí lidé, nýbrž s hudbou. Tydlitát si zavěsil harfu přes rameno a spustil skočnou, přičemž ho Pepík statečně doprovázel na kytaru a ostatní běloši - mimo ředitele Tellenbourga - tvrdili muziku rázným hučením do kroku: "Drum, drum, drumty, drum!"

Ze čtyřbokých i kulovitých chýší vybíhaly černošky
a nahaté břichaté děti, aby se podívaly na nevídané hosty,
zatímco mužové pospíchali k fumuovu "paláci", aby ne
zmeškali uvítání.

A protože fumu Bubok kupodivu zrovna ani nejedl, ani nespal, vyběhl vznešeným návštěvníkům naproti. Byl jen tak,, bez pláště, zato s cylindrem na hlavě. Pospíchal, že předhonil i dlouhonohého Twigu, který byl kdesi zaměstnán přípravou hostiny.

Zakrátko se sběhl celý kmen. Když černí obyvatelé vesnice viděli, jak se jejich fumu a jeho důvěrník vítají s bělochy a jak si všichni vzájemně kladou ruce na ramena a přátelsky se na sebe šklebí, tleskali se širokými dlaněmi do stehen a radostí řvali.

Tellenbourg poplácal nejen plece Jeho Veličenstva, nýbrž i jeho nafouklé břicho.

Co se to však stalo Twigovi, že z ničeho nic začal skákat jako antilopa skákavá a foukat si zuřivě na ruku? Brzy se všecko vysvětlilo. Twiga bez dovolení uchopil profesorovu rozpálenou porcelánku, aby si prohlédl tu podivuhodnou věc, na níž objevil obrázek myslivce se psem.

Profesor se smál a znova podával horkou porcelánku Í ostatním stařešinům, kteří také chtěli užít Twigových rozkoší a potom také tancovali svůj skákavý tanec.

Pepík udělal ohromný dojem zvláště na ženy a děti; a když malí černouškové viděli, že nese na rameni opičku, vraceli se domů. Za chvilku každé dítě přinášelo buď opičku, nebo dva i tři šedivé papoušky. Byly tó zřejmě jejich obvyklé hračky. Jak ale Pepík zděšeně uskakoval, když mu někteří chlapci nabízeli hady výměnou za opičku. A Jambo, jako by to tušil, objal křečovitě Pepíkův krk, přitiskl se k chlapci a žalostně naříkal.

Kapitán zatím žertoval se ženami. Znal jejich řeč a vykládal jim cosi velice žertovného A tak se běloši mohli obdivovat řadám hustých širokých a zdravých zubů, jež se objevovaly při salvách smíchu.

- Mladý inženýr Loraine kriticky zhodnotil, že zdejší ženy nejsou žádné krasavice. Jejich obličeje byly široké, nosy ploské, lícní kosti vysedlé a rty odulé. Ženy a dívky věnovaly patrně největší pozornost svým vlasům, jež smotaly do nejpodivnějších tvarů. Ostroj žen byl velmi jednoduchý. Většinou byly oděny jen v krátkou sukni a patrně jen nejbohatší z nich si ve spěchu přehodily přes ramena kus látky.

Bubokovi poddaní, muži i ženy, byli vesměs bosi, avšak nad kotníky svíraly jejich nohy kroužky z kůže, na nichž byly připevněny zuby nebo ptačí pera.

Kolem fumuova "paláce" - vlastně skupiny velkých chýší vystavěných z kmenů a pokrytých rákosím - se rozkládalo velké udupané prostranství. Bylo patrně také sněmovnou, protože .sem vešel zástup starých černochů a rozsadil se v půlkruhu.

Když se bílí hosté přiblížili, vyšly jim naproti fumuovy ženy. Měl jich asi tucet; avšak jen jedna z nich byla pravá královna a ta měla na sobě nejdelší sukni a na krku se jí leskly perly, které fumu dostal darem od ředitele Tellenbourga.

Ostatní, "vedlejší", královny měly také dlouhé sukně, delší než ženy z lidu, avšak jejich účesy předstihovaly obrazotvornost všech evropských kadeřníků. A že to byly vskutku trvalé ondulace, bylo zřejmé z toho, že ty věže, rohy, parohy, přílby a koruny z vlasů byly tuhé a jako ze smůly.

Běloši pozdravili dámy po evropském způsobu. Snímali tropické přílby a klaněli se, což ženám jistě působilo znamenitou kratochvíli, protože se chechtaly a pitvořily po cizincích.

Chytrý Twiga rychle přerušil vítání a zavedl bílé hosty k jakémusi širokému a dlouhému pódiu, které prohlásil za stůl.

Byl to ovšem stůl jen asi půl metru vysoký, takže se u něho muselo sedět na zemi. Tydlitát. brzy objevil, že stůl byl vyroben z tlustých kmenů, na nichž byly místo prken hustě položeny bambusové tyče a všecko potom přikryto^

širokými lesklými listy.

Hosté byli zde, a protože fumu Bubok považoval jídlo za nejdůležitější úkon, zval je ke stolu a sám usedl první, aby se zbytečně neotálelo.

Ministr Twiga měl plné ruce práce, avšak jakmile usedly ženy za krále, panovníkův rádce a důvěrník zatleskal na znamení, že kuchaři mohou nosit na stůl, a hned potom usedl vedle fumu Buboka.

Dnes běloši obdivovali černochy. Odkudsi z chýše se vyřítili hbití mladíci a přinášeli mísy a pekáče a obratně je rozestavovali na stůl i mezi ženy a staré muže na zem,

V říši fumu Buboka jistě žili dobří hrnčíři. Zdejší hliněné nádoby vynikaly nejen účelností, nýbrž i pěknými tvary. Ba některé mísy a džbány byly ozdobeny vlnovkami a vkusně seskupenými tečkami. Bylo zřejmé, že je dělali praví umělci.'

Černí kuchaři podávali masité pokrmy, pečivo a různé kaše. Běloši marně pátrali po původu některých jídel. Jen kapitán snad věděl, co se mu předkládá k jídlu, ale mlčel, aby snad neprozřetelným slovem nezkazil hodujícím chuť. Palmové víno chutnalo všem. A protože černoši neznali přípitek, napájel se každý podle chuti i mezi jídlem.

Vděčný fumu'nezapomněl na znamenitou hostinu u bělochů, a proto neobyčejně vyznamenal Tydlitáta. Jeho Veličenstvo ohryzalo kost jakéhosi čtyrnožce jen zpolovice a potom ji poslalo po Twigovi Tydlitátovi, aby ji dohryzal. To je u černochů větší čest než Řád podvazkový nebo zlatého rouna.

Naštěstí si tohoto vyznamenání všiml kapitán a rychle vysvětlil Tydlitátovi, že poctu nesmí odmítnout, jinak že by smrtelně urazil nejen fumu, nýbrž celý jeho dvůr.

A tak milý Tydlitát musel kousat a klanět se ctihodnému monarchovi, který se blaženě usmíval.

"Jestli mi pošle ještě jeden hnát, takého s ním praštím," vyhrožoval Tydlítát, což kapitán fumu přeložil trochu jinak. Řekl mu, že kuchař bílého fumu je poctou bez sebe.

Hojnost šťavnatého ovoce, banánů, mandarínek a palmových pupenců zůstala černochy nepovšimnuta, neboť černí hodovníci už nemohli spolknout ani sousto. Zato běloši s chutí pojídali ovoce. Však také při požívání podezřelých lahůdek byli velmi zdrženliví.

Vznešený fumu Bubok se zřejmě vyspal dost za dne, protože po hostině kupodivu neusnul. Mezi hodovníky nastal ruch a běloši pozorovali, že se prostranství naplnilo černým lidem z osady. Muži usedali v kruhu do prvních řad, kdežto ženy stály v pozadí. Také královy ženy vstaly a odešly, odnášejíce si dary, které jim běloši při hostině rozdali.

Ministr Twiga čekal na krátký soumrak; chystal totiž slavnost při pochodních a při velikém táborovém ohni.

U vysoké hranice si muži zapalovali smolné větve a volným krokem je nosili uvnitř kruhu. Tyto hořící louče dávaly tolik světla, že nedorostlý měsíc, který se na dvě hodiny objevil na obloze, zahanbeně odešel za pralesy.

Žádná černošská slavnost není pravou slavností, jestliže se při ní neřeční - a černoši jsou prudcí a vytrvalí řečníci -, jestliže se nenadělá mnoho hluku a jestliže se nepije a netančí do únavy. Všeho- toho se bělochům dostalo vrchovatou měrou.

Národ pil banánové pivo a doprovázel zuřivý tanec mužů a smyslné víření žen nadšenými výkřiky, plnými souhlasu, zájmu a pochvaly. Běloši znali tance černochů, neboť toto "taneční umění" již po léta zamořovalo všecky evropské země, avšak brzo pochopili, jak veliký je rozdíl mezi pravým, původním tancem černochů a mezi pitvornou evropskou napodobeninou. Pro černochy je tanec jednak úkonem náboženským, jednak projevem povahy primitivního národa a jednak prostředkem vybíjení vášní.

V divoké a necivilizované vlasti černochů je tento tanec velmi přirozený, má svůj význam a neuráží. Tanečník a tanečnice zapomínají sami na sebe a poddávají se zrychlovanému rytmu "hudby", která nezná melodii ani harmonii tónů.

Když se tanečníci tak unavili, že padli na zem, požádal fumu Bubok mistra Tydlitáta a Pepíka, aby teď zas oni zahráli. A běloši museli uznat zdvořilost černochů, kteří pozorně vyslechli několik různých, hbitě odbrnkaných písniček, ačkoli bylo zřejmé, že se jim výkony "vlastní kapely" líbí lépe. Kňouravá evropská hudba se jim zdála příliš krotká, tichá a chladná.

Bylo již po půlnoci, když se běloši vydali na zpáteční pochod ke člunu. Všichni uznávali, že putování za chladu noci je pohodlnější než za parného dne.

Fumu Bubok a zvláště hubený Twiga zvali ovšem bílé hosty, aby zůstali, a nabízeli jim prostorné a čisté chýše. Ale ředitel Tellenbourg Twigovi vysvětlil, že brzy musí podniknout dalekou cestu do Lundu. Slíbil však. že běloši zůstanou ještě dlouho ve spojení s laskavými hostiteli a že je přijdou opět navštívit.

Celá obec vyprovázela bílé hosty. Mladí černoši nesli zásobu smolných větví, aby bělochům posvítili na cestu. Průvod uzavíralo několik nosičů, kteří nesli dary, jimiž fumu Bubok obdaroval bělochy. V pěkných hliněných nádobách nesli ledviny, prsa a kýty - což je povinná daň poddaných králi -, jazyky a palmové víno, ananasy, kořeny kasavy na mouku a krásné banány.

Za hodinu po východu slunce došel průvod k řece a ředitel Tellenbourg nezapomněl znovu obdarovat černé průvodce a nosiče solí, lahvemi, mosazným drátem a různými drobnostmi. Fumu Bubokovi pak ještě poslal červenou látku a vysokou hůl s mosaznou koulí, kdežto Twigovi vybral pás pobitý plechovými' ozdobami a ověšený čtyřmi sumkami. V jedné sumce bylo zrcátko, ve druhé krabička sirek, ve třetí kovová píšťalka a ve čtvrté kousek čokolády.

Výměnou darů bylo přátelství utuženo a věrnost zpečetěna, neboť i v Africe se osvědčuje stará pravda, že "každá ruka krásná, která dává".

15. KAPITOLA

v níž se vypravuje o Pepíkově dobrodružství s levhartem, které mu málem přišlo draho

fteditel Tellenbourg doufal, že získá přátelství a oddanost i fumu Simby, vládce oblasti Lundu, jako získal fumu Buboka a jeho poddané. Pamětliv rad kapitána Chevaliera, konal různé přípravy.

Odeslal zprávu ministrovi do Belgie, a to tak, že k železničnímu mostu vypravil kapitána Chevaliera s jeho dvěma

vojáky. Kapitán - na zvláštní, umluvené znamení zastavil vlak a odevzdal ředitelův dopis poštovnímu úřed-: níkovi.

Když se kapitán Chevalier šťastně vrátil z této výpravy, musel znova navštívit fumu Buboka, aby si od něho vyžádal průvodce a nosiče, kteří měli rozmnožit safari bílého fumu a donést bělochy ke králi Simbovi.

Na výpravě do Kaniemby provázeli kapitána jen profesor Brunner a Pepík.

Profesor Brunner si přál poznat nejen život, obyčeje a mravy černochů, nýbrž chtěl i zvědět, které rostliny a která zvířata pěstují, jak obdělávají půdu a která řemesla provozují.

Že Pepík uvítal profesorovo pozvání s jásotem, je samozřejmé, ale přece jenom neodcházel bez obav a starostí o opičku a Tygra. Desetkrát prosil tatínka, aby na ně nezapomněl, ba odvážil se poprosit i inženýra Loraina. aby otci tyto dobrovolně přijaté povinnosti často připomínal.

Dvě pušky, dva pásy s nábojnicemi, batohy s řízky sušeného masa, suchary, pytlík tabáku, krabičky zápalek, kapesní nože a porcelánka, to bylo zhruba vše, co s sebou profesor s Pepíkem vzali.

Profesor ovšem zastrčil do kapes ještě plechové krabice a lahvičky se čpavkem; přírodozpytec nikdy neví, co se může přihodit.

Kapitánu Chevalierovi stačila silná hůl. revolver a malý batoh; zato si však naplnil kapsy cigaretami a polní láhev koňakem.

Vyšli před svítáním a slíbili, že se vrátí buď v noci, nebo až druhého dne ráno a že budou opatrní.

Nejobtížnější částí cesty bylo stoupání od řeky na vysokou náhorní rovinu. Stráně porostlé křovinami a místy též vysokými stromy nebyly sice příliš příkré, avšak nohy chodců se často smekaly. A tak se naši přátelé museli chytat kmenů, aby nesklouzli a nesjeli po hladké půdě až tam, odkud se před desíti minutami vyšplhali.

Profesor zastrčil porcelánku do kapsy a oháněl se dlouhou troubelí jako šavlí, kdykoli musel proniknout hustým podrostem.

Na pozorování stromů, keřů, ptáků a čtvernohých zvířat nebylo kdy, ačkoli rozmanité zvuky prozrazovaly, že je časné jitro již také probudilo.

Stoupání trvalo skoro hodinu, a když profesor dospěl až k vrcholu stráně, odkud se rozevíral široký a daleký rozhled po rovině porostlé trávou, křovinami a skupinami vysokých stromů, usadil se pod strom a opřel se zády o kmen, aby si mohl pohodlně nacpat porcelánku a posilnit se na další pochod.

Kapitán Chevalier sice prohlásil, že na odpočinek je příliš brzy a že nohy na pochodu tím více bolí, čím častě ji poutník vsedě odpočívá. Avšak sám si přece také sedl a otevřel pouzdro na cigarety. Profesorův příklad ho sved!, aby se také hned po ránu oddal nikotinu.

A protože Pepík ráno málo snídal, vyhledal si v batohu tvrdé suchary a zkoušel na nich sílu svých pěkných zubů.

Naši přátelé odpočívali tiše. Tu se náhle v korunách blízkých stromů ozval křik a skřek, jako když se havran zlobí, a skutečně hned potom vyletěli z husté koruny dva černí ptáci s dlouhými krky a zahnutými zobáky.

Profesor i kapitán se zasmáli, když viděli, jak Pepík vyskočil a sáhl po pušce.

"Jen seď, Karkulko," pravil profesor, "jsou to jen havrani tlustozobí a nestojí za ránu. Pravý lovec je nenávidí, protože svým protivným skřehotáním zaplaší všechnu zvěř."

"Seděli nejspíš někde nablízku, a když si nás důkladně prohlédli, varovali ostatní zvěř před nepřítelem," dodal kapitán Chevalier, aby také dokázal, že zná havrany tlustozobé i jejich zvědavost a opatrnost. "Ale pojďme už. máme daleký cíl."

Profesorova předpověď se splnila. Ačkoli naši přátelé ušli travinami skoro kilometr cesty, nikde nespatřili větší zvěř, ba ani ptáky; všecko se skrylo.

Avšak brzy potom chlapcovy bystré oči přece objevily; krásného ptáka se sytě zeleným lesklým hřbetem a modrým břichem. Leskl se všecek měděným nádechem, a když vzlétl a třepetal krátkými namodralými křídly, mohl jej Pepík snadno sestřelit. Ale varovný profesorův hlas ho zarazil:

"Nestřílej, Karkulko, je to leskoptev kovová, všude tak hojná, že ji ulovíme kdykoli. Nebudeme přece nosit úlovek několik hodin!"

Avšak mírumilovný profesor sám vystřelil, když před ním vyletělo hejno ptáků velikosti kavek. Profesor spokojeně zdvihl úlovek a na omluvu vykládal, že potřebuje tohoto ptáka do své sbírky.

"Je to vlha nachová," pravil, "nazvaná podle šarlatově červeného zbarvení. Tito ptáci žijí v zemních norách a živí se nejen hmyzem, ale i malými hádky."

Profesor zabalil vlhu do papíru a uložil ji do batohu.

Po chvíli pozornost chodců upoutal flétnovými zvuky
párek ptáků svrchu černých a vespod bílých a s tmavo-
červenou hrudí. .

Profesor Brunner je určil jako ťuhýky.

A když naši přátelé došli ke kvetoucímu divokému oranžovníku, spatřili hejno medosavek, ptáčků podobných jihoamerickým kolibříkům. Medosavky vybíraly dlouhými šídlovitými zobáčky z květů drobounký hmyz.

Bzučely tu též maličké včelky a nad keři se kolébali motýli kovově lesklých barev.

Dnes nemohl mladý přírodozpytec Pepík ulovit ani jediného motýla. Neměl síťku. A když přece šťastně při-klopil tropickou přilbu na některý ten lesklý skvost, zajatec mu uprchl, protože přílba k zemi nepřilehla.

Profesor nachytal asi půl tuctu zeleně se lesknoucích* včelek a uvěznil je v krabici.

Kapitán Chevalier pobízel ke spěchu, dokud sluneční paprsky nemilosrdně nebodají a nepraží, a sliboval, že svým druhům dopřeje vydatný odpočinek, až dojdou ke vzdálenému háji, kde je voda a kde se budou moci po několik hodin oddávat přírodozpytným rozkoším.

Pevné stavby termitů v podobě širokých a nevysokých" kuželů poskytly profesorovi příležitost, aby se rozhovořil.

Dokazoval právě, že termiti' nejsou mravenci, když tu znenadání naši přátelé vyplašili z houštiny keřů veliké zvíře s mohutnými rohy. Profesor litoval, že jsou příliš vzdáleni od lidských obydlí a že by tak daleko nemohli nést ulovené zvíře.

"Nesmíme zbytečně střílet," napomínal sám sebe, "ačkoli se nám často nenaskytne příležitost k takové šťastné ráně na Grantovu gazelu jako právě nyní."

Pepíkovi bylo divné, proč profesor nazývá některá zvířata antilopami a jiná gazelami, ačkoli oba druhy jsou si podobné tvarem hlavy a těla, tenkýma pružnýma nožkama i způsobem života.

Profesor mu vysvětlil, že gazely tvoří zvláštní skupinu mezi antilopami. Jsou to štíhlá, středně velká zvířata s lyrovitými, kroužkovanými rohy.

Kolem desáté hodiny dopoledne se profesor velmi důrazně dožadoval odpočinku, ani ne tolik pro sebe jako pro Pepíka, neboť pozoroval, že chlapec je tak unaven, že ho již nezajímá ani okolí.

"Ještě čtvrt hodiny, nejvýš dvacet minut," odpovídal kapitán. "Vidíte přece tamhletu houštinu ? Nejsou to keře, ale vrcholky stromů. Za čtvrt hodiny dojdeme k velké proláklině, v jejímž středu se nalézá jezírko s pitnou vodou a chládkem pod košatými stromy. Tam se utáboříme po dobu poledního horka."

Tento slib vzpružil síly poutníků. Hned rázněji vykročili a po čtvrthodině vskutku došli k proláklině. Vypadalo to tu, jako kdyby se kus roviny propadl a tak se vytvořila obrovská mísa, asi dvacet metrů hluboká. Stěny této mísy byly místy příkré, místys však povlovně klesaly, avšak dno i stráně byly porostlé vysokými stromy rostoucími buď osaměle, anebo ve skupinách.

Uprostřed prolákliny se rozkládal háj. Tam měla být také voda.

Pepík poznával trnovníky, stromy ebenovité a landolfie, avšak neznal mnohé palmy, zakrslé nebo vysoké a štíhlé s řasnatými chocholy. Tady vznikla v travnaté stepi oáza, k níž pospíchávali nejen domorodci, ale všichni živočichové stepi, jež trápila žízeň.

Proto kapitán varoval své druhy, aby nepospíchali k jezírku neopatrně. Snadno by mohli vyrušit některého žíznivce, a z takového náhodného vyrušení vznikají pak nemilé mrzutosti.

To znamenalo, že se z přírodozpytců stali ihned lovci a profesor s Pepíkem si přichystali pušky k výstřelu. Také kapitán otevřel pouzdro, aby ve chvilce nebezpečí měl ihned po ruce svůj revolver.

Množství šedých papoušků s červenými ocásky šplhalo a poskakovalo po krajních stromech, a profesor prohlásil, že v blízkosti jistě rostou jejich oblíbené stromy, palmy olejové, o čemž se záhy přesvědčil. Vypravoval o papouščích, že hnízdi a přespávají v dutinách stromů. Pepíkovi se vybavila vzpomínka na papoušky dětí, které viděl v sídle fumu Buboka. Profesor potvrdil, že šedí papousci se dají nejen snadno ochočit, ale že jsou i velmi učenliví, oddaní a že rozmarně žvatlají slova, která se jim několikrát opakují.

Ve stínu stromu odpočívalo hejno perliček, ale jakmile se lovci přiblížili, vyplašeně se rozběhly do stepi.

Lovci opatrně sestupovali se stráně. Jak teď Pepík litoval, že s sebou nevzali Tygra. Jistě by byl zvětřil každou šelmu na dálku.

Sešli již na dno prolákliny, když náhle uslyšeli prskání a zlostné zavrčení. A než mohli nalézt rozhněvaného původce, skočilo mourovaté zvíře přes křoví, a když doběhlo k silnému kmenu košatého stromu, vydrápalo se po něm tak rychle, že profesor nemohl ani zalícit.

"To je nějaká velká šelma," pravil, "patrně jsme ji vyrušili na číhané nebo už při hodování. Rád bych měl její kožišinu."

To Pepíkovi stačilo. Rychle obešel strom a snažil se vypátrat chytrou šelmu v koruně stromu. Zahlédl ji přitisknutou ke kmenu.

Protože ale byla příliš vysoko a z tohoto úhlu byl výstřel nejistý, couval Pepík pozpátku, aby šelmu lépe viděl.

Oba muži se zalíbením hleděli na mladého a opatrného lovce. Vtom však kapitán vyrazil bezděčný výkřik a profesor vypálil ze své těžké pušky.

Avšak běda! Pepík zmizel v trávě a nad ním metal kozelce krásný skvrnitý levhart.

Kapitán i profesor se rozběhli současně. Chevalier byl rychlejší. Když doběhl k šelmě dostatečně blízko, dvakrát vystřelil z revolveru.

Ale to už přiběhl i udýchaný profesor. Uviděl zabitého levharta a chlapce ležícího v trávě a bledého jako mrtvola.

"Ach, Karkulko, milý Karkulko!" vykřikl zděšeně a poklekl k Pepíkovi, zatímco kapitán se namáhal, aby páchnoucí mrtvou šelmu odtáhl.

Profesor se chtěl nejprve přesvědčit, zda chlapec, který nejevil známek života, nekrvácel. A tak rychle přejížděl obratnýma rukama po Pepíkových končetinách i po žebrech. Pak nadzdvihl chlapci hlavu a pravil:

"Není raněn, jenom omdlel."

Avšak již tu byl kapitán se svou polní lahví. A když profesor pozdvihl chlapcovu hlavu, kapitán se snažil nalít Pepíkovi do úst trochu koňaku.

"Odnesme chlapce k. vodě," rozhodl profesor, "pohled na levharta by ho znova poděsil."

Kapitán souhlasil a sám Pepíka zdvihl, zatímco profesor sebral chlapcovu pušku a batoh. Kráčel před kapitánem a bystře se rozhlížel, není-li nablízku ještě jiná nebezpečná šelma. Nic ale neobjevil. Byla-li tu předtím nějaká šelma, jistě se uklidila, když uslyšela střelbu. A tak oba mužové došli šťastně k jezírku. Kapitán složil své břímě ns břeh bez křovin, kde byl volný přístup k vodě.

Stačila přílba studené vody, aby se Pepík vzpamatoval. Ale profesor nelenil a vyléval vodu na Pepíkovu hlavu, i když už chlapec otevřel oči a vyjeveně hleděl na své spolucestovatele.

Nevěděl, co se přihodilo, a jen se upamatoval, že když couval, udeřilo ho něco do týlu, ale že neví, co a proč.

"To se občas v životě stává, Karkulko, že člověk dostane znenadání záhlavek, až se s ním svět zatočí. Ale ukaž přece,

kam jsi ten nenadálý pozdrav dostal?"

Chlapcovo zátylí bylo sice jen nepatrně oteklé, zato ale patrně velice citlivé, neboť Pepík zasyčel bolestí při pouhém pohlazení.

Teď už nebyl důvod, proč by se Pepík, který se již zotavil a liboval si, jak mu studená voda chutná, neměl dovědět o nebezpečí, jemuž jen o vlásek unikl.

Kapitán dovedl událost správně osvětlit:

"Pepíka zachránil váš mistrovský výstřel, pane profesore. Když jsem doběhl k levhartovi, poznal jsem, že má přeraženou páteř. Proto sebou tak zmítal a nemohl se zvednout. Kule ho zastihla v okamžiku, když povolila pružná "pera" v jeho těle. Rána ve hřbetě byla ostruhou a bolest prodloužila zamýšlený skok, jako ostruha nebo bičík prodlouží skok koně. Šelma přeletěla předkem Pepíka, avšak zadní tlapa ho v letu srazila k zemi. Kdyby byla šelma neměla prostřelenou páteř, bylo hy se. Pepíkovi dařilo zle."

"O to jste se zas postaral vy, pane kapitáne, aby šelma už nevstala," řekl profesor a mírně odstrkoval Pepíka, který se mu věšel na krk a děkoval mu za svůj život:

"Až se to tatínek doví, pane profesore .. ."

"Hlouposti, Karkulko, Manneken se nesmí nic dovědět, vždyť jsem mu přece slíbil, že tě budu hlídat."

Pepík děkoval i kapitánovi, ale ten také odmítl díky a pravil:

"Pamatuj si, Pepíku, že v nebezpečných krajinách platí mezi přáteli jen jedno pravidlo: Co ty dnes mně, to já zítra tobě. Tady by i největší sobec poznal, že bez obětavosti a soudržnosti by dlouho neobstál."

Profesor využil odpočinku nejen k tomu, aby se najedl a napil, nýbrž aby stáhl i kožku z vlhy a spratek opět uložil do batohu; maso však hodil do jezírka. Zavlnění ní vody v místě, kam ptačí tělo dopadlo, prozradilo, že i tam čekal kdosi hladový a varoval tak moudrého člověka, aby neopatrně nevlezl do vody. Přesto si všichni naši přátelé vykoupali aspoň nohy; a když se tak příjemně osvěžili, vydali se opět na pochod.

Než vyšli z prolákliny, vzbudil jejich obdiv ohromný baobab, jehož rozsochaté vodorovné větve nesly jen řídké chomáče listí. Proto mohli naši přátelé pozorovat na větvi černohnědého ptáka s bílým kostřcem. Byl velký asi jako naše kukačka.

"Dobře si, Karkulko, všimni toho neposedy," upozorňoval chlapce profesor "je to medozvěstka křiklavá. Její potravou je včelí vosk. Aby ho získala, přivádí medozvěstki lidi k příbytkům divokých včel. Lidé vyberou včelám med a medozvěstka, tento podivuhodný pták, pak hoduje na voskových plástvích."

Odpolední hodiny bývají v Africe vždycky velmi horké. Sluneční paprsky sice již mírní svou palčivost, avšak vyhřátá půda vrací horko k obloze a ubohý člověk pak kráčí mezi dvěma pecemi.

Není proto divu, že naši přátelé nepomýšleli na lov a jen vytrvale kráčeli k cíli. Teprve když už se v dohledu objevily chýše Kaniemby, opláchli si všichni vodou, kterou si nesli v lahvích, ruce i obličeje a takto osvěženř statečně vešli do osady.

Příchod bílých lovců vzbudil ve vesnici živý zájem. A tak než došli k náčelníkově chýši, provázel je zástup dětí, žen i povalečů, jež najdeme nejen všude v Evropě, ale i v horkém Kongu.

Fumu Bubok ještě spal. Avšak ministr Twiga bděl a po radostném uvítání - neboť tušil, že v batohu bude pro něho dárek - uvedl bělochy do chladné chýše, aby si odpočinuli.

Naši cestovatelé odmítli občerstvení, avšak slíbili, že se zúčastní večeře. To Twigovi stačilo ke spokojenosti, a tak bílé hosty opustil.

16. KAPITOLA

která líčí, jak Pepík baví v Kaniembě černošské děti a jak získá Bubokův zájem o létající balónky

Běloši byli rádi, že se večerní hostiny zúčastnil jen ctihodný Twiga. Fumu Bubok večeři zaspal, zmožen větší dávkou palmového vína. Toho dne totiž věrní poddaní odváděli daň z vína. A protože fumu Bubok měl strach, aby ho poddaní nešidili nějakou bryndou, pil a ochutnával, až se zpil jak starozákonní Noe, o němž ovšem vznešený fumu neměl ani potuchy.

Ačkoli profesor Brunner uměl správně vyslovit mnoho svahilských slov a rozuměl jim, přece shledal, že nerozumí ničemu ? toho, co pan Twiga s kapitánem drmolili. Každý černošský kmen totiž mluví jiným nářečím, často i sousednímu kmeni naprosto nesrozumitelným. Jen slova znamenající jídlo jako: nayma-maso, potio-pokrm z luštěnin nebo z mouky, magi-voda a několik jiných - například bwana-pán - jsou srozumitelná skoro všem kmenům Svahilců. Chýše, ve které běloši přespali, byla čistá a poměrně vzdušná, lože, vystlaná travinami a pokrytá lehkou rohoží ze sítin, byla měkká a v nízkých lenoškách, které dal Twiga přinést, se odpočívalo pohodlně, protože proutí, z něhož byly upleteny, bylo pružné a vláčné. Po nějaké ozdobě stěn nebylo ani stopy, zato koše v koutech byly hezké a řemeslně dobře upleteny.

Obrácené koše posloužily u snídaně jako stolky. Zkušený kapitán naštěstí nezapomněl na čaj a na malý samovar. Věděl, že černoši snídají jen ovoce.

Časně ráno kapitán uvítal Twigu. Když pak s černým ministrem odcházel k Jeho Veličenstvu, doporučoval svým bílým druhům, aby si zatím prohlédli osadu.

Ctihodný Twiga jim chtěl opatřit průvodce. Avšak když mu kapitán vysvětlil, že by mu běloši stejně nerozuměli, odešel s Chevalierem, neboť zaslechl zvuk bubnu, který ohlašoval osadě, že se vznešený náčelník ráčil probudit a že bude snídat.

Profesor a Pepík vyšli spěšně z chýše. A protože měli strach, že budou pozváni k snídani, prchali uličkami mezi* chatrčemi domorodců k řece. Doufali, že v její blízkosti najdou pole, na nichž černoši pěstují různé plodiny.

S jakou rozkoší Pepík naslouchal kdákání slepic. Teprve teď si uvědomil, že při probuzení to nebyl klam, když uslyšel vzdálené kokrhání kohoutů.

Mezi chýšemi pobíhali psi, malá, žlutavě hnědá a hubená zvířata, která však na cizince neštěkala, ale jenom bázlivě před nimi utíkala.

"Tygr by tyhle ubožáky utloukl prackami," tvrdil Pepík, a když hodil do dvorku před psa kus sucharu, strážce domu utekl.

Jako většina divošských osad byla i Kaniemba ohrazena živým plotem z keřů, které zvláště v době dešťů objímaly osadu jako květinový věnec.

Když profesor s Pepíkem, provázeni houfem nahých černých dětí, došli k řece, spatřili na stromech jakési veliké ptačí budky, o nichž profesor tvrdil, že jsou to příbytky duší zemřelých.

Profesorova naděje nebyla zklamána. Po obou březích" řeky se prostírala políčka domorodců. Půda sice nebyla dobře obdělána, ale přesto se tu výborně dařilo rozmanitým plodinám.

Tu a tam zahlédli černošské ženy. Přivstaly si, aby na políčkách okopaly rostliny anebo sebraly plodiny na oběd. Rostly tu keře manioku, banánovníky a jamy.

Na políčkách u řeky pěstovali černoši taky taro a na suchých místech durhu, jejíž vysoká stébla vlála jako rákosí rozkolébané ranním větříkem.

Na vodě Pepík spatřil hejna ochočených kachen. A když zpod břehu vyskočilo stádko kničících prasat a rozběhlo se do políček, oba běloši usoudili, že se občanům Kaniem-by daří dobře a že se fumu Bubok nemusí obávat nedostatku.

Tu a tam stály nad řekou nakloněné stromy a Pepík se velmi podivil, když na nich zahlédl velké hnědé nebojácné ptáky, podle zevnějšku dravce.

"To jsou luňáci," pravil profesor, když si je zblízka prohlédl. "Čekají tu, až se osada probudí, a pak zhltnou všecko, co domorodci vyhodí z chýší. Tihle ptáci sledují i supy nebo orly a dojedí všecko, co jim silnější dravci po hostině zanechají."

Černošské děti, které naše přátele sledovaly, nedotíraly a Pepík je se zalíbením pozoroval. Pohled na dítě je vždycky příjemný, ať je černé nebo bílé. Že nesou v náručích opičky, nebo že za nimi poskakují šedí papoušci, tomu se Pepík nedivil. Avšak dnes opět spatřil, jak si některé děti hrají s hady a ještěrkami, a ptal se proto profesora, ne-jsou-li tyto "hračky" nebezpečné. Ale profesor se smál a tvrdil, že evropské děti si hrávají s hračkami mnohem nebezpečnějšími, jako například s praky nebo vzduchovkami.

Na březích řeky právě kvetly velké trsy jakýchsi kytek všech barev. A když si Pepík natrhal kytici modrých, červených a bílých květů a nesl ji s patrným potěšením, černošské děti z toho byly jako u vytržení. Ačkoli černoši milují barevné peří ptáků a zastrkují si je do hustých kudrnatých vlasů, květinami se nezdobí.

Po dvouhodinové potulce mezi políčky a po březích nevelké a mírné řeky vraceli se profesor s Pepíkem do chýše, kam se brzy potom vrátil i kapitán.

Byl očitě velmi spokojen s výsledkem jednání. A když profesorovi vyřídil pozvání vznešeného vladaře k obědu, prohlásil, že se odpoledne vydají na cestu ke člunu.

Profesor se uvelebil do nízké lenošky, nacpal si znova porcelánku a oddával se oblíbenému požitku. Zato kapitán, převrátiv koš, horlivě na něm cosi zapisoval do tlustého zápisníku.

A protože Pepík nebyl unaven, naplnil si kapsy různými cetkami a hračkami a vyšel z chýše.

Za malou chvíli se k němu opět seběhlo hejno dětí. Nyní, když tu nebyl nablízku velký běloch, byly při tulně jší. A což teprve, když Pepík usedl na zem do stínu, vytáhl foukací harmoniku a vyloudil z ní přelíbezné zvuky!

Děti usedaly kolem a mnohé z nich vztahovaly černé ručky, aby se bázlivě dotkly bělochova šatu. .

Pepík ovšem nedovedl jejich řeč a nemohl se s nimi do-, mluvit, avšak když zahrál na harmoniku a potom ji podal břichatému kloučkovi, jehož černé oči jako trnky jenjen hořely touhou a chtivostí, dětí pochopily, že tento mladý běloch to s nimi myslí dobře. A proto hned přilezly blíže a kruh se velmi zúžil.

Čiperný hoch nadmul tváře a potom foukl!

Pepík spatřil jen bělma a řádky zubů v kulatých černých obličejích, neboť vřískavý zvuk, jehož původcem byl jejích kamarád, způsobil hotové vytržení.

Ale mladý bílý cizinec je už opět lákal novou báječnou věcí. Ta sice nevřískala, zato cinkala a leskla se jako sluníčko ve vodě. Ten zázrak - skleněný zvoneček - dostala ostýchavá dívčinka a pádila s ním domů.

A tak překvapení stíhalo překvapení. Bělochovy kapsy byly nevyčerpatelné. Objevilo se zrcátko, v němž bylo možno zřít černou hlavičku jiného děvčátka, i když za zrcátkem nic nebylo! Nebyl to div?

Objevily se šňůrky červených, modrých a žlutých korálků, které tak příjemně chladily na krku! A což teprve, když mladý běloch rozdával lesklé knoflíky s dírkami nebo oušky, kapesníčky s obrázky hrajících si dětí, papírové čapky a skákající žabky!

Nejkrásnější věci přišly ovšem až naposledy. Bílý chlapec hladce umetl udupanou zem a roztáčel na ní čamrdy a dřevěné i plechové vlky, úžasně se točící a vrčící.

Černošské děti se sice nebály hadů a ještěrek, zato vrčící a rejdící vlk jim naháněl strach a jen velcí hoši se odvážili na něj sáhnout. Dalo to mnoho práce, než je Pepík naučil navinovat na vlka motouz a potom trhnout, aby se hračka roztančila.

Nejšťastnější byly ty děti, které dostaly píšťalky a frkačky. Avšak běda, po hodině zvučela celá osada různými zvuky jako kdysi u nás o pouti.

Pepík připravoval poslední překvapení. Chtěl totiž černošským dětem ukázat, jak se napouští papírový balónek. Když ale právě zapálil kousek vaty napojené lihem, přicházel pro bělochy vznešený fumu Bubok s průvodem rádců, aby své hosty uvedl k slavnostní tabuli. Líh vzplanul skoro neviditelným plamenem a horký vzduch nadmul papírový balónek, který chvilku kolísal a potom zvolna stoupal.

Vznešený fumu a jeho průvodci se chvilku dívali na ten zázrak, avšak v okamžiku, když černý monarcha po balónku

sáhl, balónek poskočil a rychle unikal. A teď se před Pepíkovými zraky zjevilo vzácné divadlo, na které potom často se smíchem vzpomínal.

V jediném okamžiku se všech černochů zmocnila ne obyčejná touha po balónku a vznešení mužové, zapomenu vše na svou důstojnost, vztahovali paže a vyskakovali jako kobylky luční, aby tu neobyčejnou hračku zachytili.

A protože nikdo nedbal na druha, šlapali si po nohou a vel mi komicky hopsali, a dokonce už dva z nich se svalili na zem.

Netečný balónek však vystupoval výš a výše a unikl nejen černým rukám, nýbrž i udiveným zrakům.

První slova fumu Buboka, jimiž poctil dospělé bělochy, tlumočila přání, aby mu darovali "létající pytlíky". A když mu je kapitán slíbil a ještě dodal, že mu přidá prskavky, jež po zapálení vylétnou do výše a tam vystřelí, projevil fumu Bubok nejvyšší spokojenost a honem určil tři muže, kteří měli bělochy doprovodit ke člunu Belgie a přinést mu ty báječné věci.

Oběd byl opět hojný a hlučný a skončil nemírným pitím.

Černoši jsou nejen rození řečníci, nýbrž i znamenití lháři, a proto se ochotně smáli líčení zápasu bělochů s levhartem v prolákline. Považovali celé vyprávění za příjemnou lež. Ale kapitán trval na své výpovědi a vybídl mladé lovce, aby si došli pro kůži nenáviděného nepřítele.

Po obědě, když fumu Bubok opět usnul, vydali se běloši na zpáteční cestu. Doprovázeli je nejen náčelníkovi posli, nýbrž až k prolákline i čtyři mladíci ozbrojení luky, šípy a kopími jako na válečné výpravě.

V osadě běloši odmítli placky i maso, zato si batohy naplnili šťavnatým ovocem. Pak kráčeli tak statečně, že černoši museli klusat, aby jim stačili.

Do večera dospěla výprava k prolákline. Když se přiblížila k prvním stromům, černoši upozorňovali bělochy na krásné, avšak velmi plaché opice. Bělochům se však přece podařilo spatřit sametově černé tvory s bílými pásky na čelech. Šíje, brady a hrdla opic svítily stříbrošedě a zdálo se, jako by tyto opice, veliké asi jako ovčácký pes, nosily na sobě pláště, jež vytvářely dlouhé chlupy rostoucí jim na bocích.

Profesor prohlásil, že jsou to guerezy a že patří k nejkrásnějším africkým druhům opic.

Konečně výprava došla až k zabitému levhartovi. Mladí černoši se na něj vrhli s jásotem.

Běloši se víc nezdržovali. Pospíchali, neboť cesta byla daleká. A protože se značně ochladilo, nepociťovali členové výpravy ani únavu. Věděli, že ležení dostihnou až po půlnoci. A poněvadž nocleh pod širým nebem v pustině byl nebezpečný, nezbývalo, než aby vytrvale kráčeli.

Africké pustiny jsou i za dne smutné, avšak v noci, když osamělá luna vysílá bílé světlo na zamlklou zemi, bělochu se zdá, že kráčí po nesmírném hřbitově plném vzdechů, kvílení a bloudících stínů.

Ráz smutných afrických pustin se projevuje i v jeho obyvatelích. Jsou vskutku jako děti, avšak děti zakřiknuté, vlídné i surové, bezstarostné i lstivé, hřmotně veselé i mračně zádumčivé - právě jako jejich neumělé písně, hrubé, zato však podmaňující nezbadatelným smutkem.

17. KAPITOLA

v níž se vypravuje, jak Pepík poprvé spatřil žirafy a pakoně a jak byl jimi trochu poplašen, i o tom, jak poprvé uslyšel krále zvířat -- Iva

Když profesor Brunner, kapitán Chevalier, Pepík a černí průvodci doklopýtali do ležení, bděl jen Tydlitát a Tygr. Od Tydlitáta se dověděli, že člun Belgie je připraven, aby časně ráno mohl odplout.

Unavení členové výpravy ulehli na palubě, zatímco černí průvodci si pod stromy rozdělali oheň a sesedli se k němu. Černoch dovede spát vsedě; složí lokty a hlavu na zdvižená kolena a za chvilku neví o světě.

Časně ráno inženýr Loraine spáče probudil. A když profesor odevzdal černým průvodcům půl tuctu rudých balónků z hedvábného papíru, hrst prskavek a lahvičku lihu pro fumu Buboka, vybídl je Tydlitát, aby počkali na snídani.

Pro bělochy uvařil Tydlitát k snídani čaj, kávu a vejce, kdežto pro černé hosty v kotli ukuchtil potio, jež bylo černochům milejší než "teplá voda".

Hned po snídani se černí poslové vydali k osadě, zatímco Belgie vyplula proti proudu řeky.

Podle kapitánova mínění budou moci plout proti proudu ještě asi dvacet, nejvýš třicet kilometrů. Avšak i to byla výhoda. Pak řediteli oznámil, že nosiči a průvodci, které fumu Bubok vyslal, dojdou na určené místo nejpozději zítra k^ečeru. Nemohou zabloudit, protože kapitán požádal, aby se karavana dala podél řeky proti proudu a šla za člunem, který ji nejspíš předjede.

Kapitán Chevalier se sám chopil kormidla a zkušeným okem dohadoval nejhlubší části říčního koryta.

Řeka přicházela z pralesa, a protože se její břehy sblížily, plula Belgie ve stínu a běloši si mohli z paluby pohodlně prohlížet prales.

Ačkoli tu rostou mohutné a vysoké stromy s rozložitými korunami nebo palmy s vlasatými hlavami, ačkoli zde bují liány a šplhají až do korun, ačkoli tu svítí bílé a žluté květy a jako plamínky hoří květy ohnivě červené, ačkoli tu pokřikují papoušci a v korunách stromů poskakují opi ce, přece se africký prales liší od pralesů jihoamerických, bohatších, světlejších a krásnějších. Africké planiny a travnaté stepi jsou stejně smutné jako africké pralesy.

Motýli tu mají většinou tmavé barvy, stromy lesklé tuhé listy a v podrostu převládá modř. Křik ptáků je ostrý a skřeky opic rezavé. V tajemných pralesních doupatech nebo ve skalních slujích přebývá levhart i lev, slon, gorila, divoká kočka, po stromech šplhají nestydatí paviáni a silní šimpanzi, ve vodách žije mnoho krokodýlů a převaluje se zavalitý hroch a nad pralesy se vznášejí jestřábi, supi a statní orli. Nikde není tolik mravenců a stonožek, štírů a pavouků jako

zde a moskyti s mouchami tse-tse zmnožují trýzeň cestovatele k nesnesení.

Z toho všeho je zřejmé, že se v afrických pralesních pustinách může udržet naživu jen statečný muž, který chladnokrevně odolává nebezpečím, nemocem a bez újmy na zdraví snáší rozdíl mezi palčivě horkými dny a studenými nocemi.

A přestože členové belgické výpravy měli všecky tyto žádoucí vlastnosti, přece všichni osmahli a zhubli tak, že by je evropští přátelé a známí sotva poznali. Afrika vybírá od Evropanů přísně tuhou daň a není zaslíbenou zemí pro zhýčkané jedince, ztřeštěné po dobrodružstvích.

Členové belgické výpravy přijali na sebe veliký a obtížný úkol a statečně kráčeli k cíli. Ale přesto ani jediný -" nich by nezapřel radostné vzrušení, kdyby se Belgie vracela po proudu!

Pepík se mazlil s opičkou. Jambo mu žaloval, jak se mu stýskalo. Žárlivý Tygr seděl na zadku a prosebně hleděl do chlapcových očí. Žadonil, aby ho Pepíkova ruka taky pohladila po moudré hlavě. Zapomínal-li Pepík na tento projev přátelství, když učil opičku, upomínal ho Tygr krátkým štěknutím anebo vecpal svou hlavu mezi chlapcova kolena či pod paži. Nic dobrého tím však nezískal, protože Pepíka okamžitě napadlo, aby naučil Jamba jezdit a Tygr pak musel dělat jezdeckého koně.

Jambo se učil velmi snadno a rychle a obzvláště vynikal v tělocviku. Na hrazdě nebo na větvi podepřené o vesla byl obdivuhodný. Uměl se houpat, sklopka byla pro něj hračkou a veletoč rozkoší.

Za to dostával sladký čaj nebo kávu, což obojí Jambo mlsal velmi rád. Potom se dlouho utíral a čistil. Spatřil-li hada nebo krokodýla, přímo se zděsil. Pak skočil Pepíkovi do náruče a zoufale se k němu tiskl.

Jambo už slyšel na svoje jméno, a zavolal-li jej někdo, ochotně ihned přiběhl. Spřátelil se se všemi bělochy, avšak nejvíc miloval Pepíka. Na Tygra pohlížel zvysoka jako na tvora podřízeného. Ale když mu bylo zima, nepohrdl Tygrovou kožišinou a lehl si psovi na krk, což rozumný hafan trpělivě snášel.

Při plavbě pralesem pozoroval profesor Brunner bystře oba břehy a upozorňoval spolucestující na zvláštní stromy; i zvířata. Vzpomněl si dokonce i na svůj fotoaparát a fotografoval všecko, co shledal pozoruhodným. Velmi se radoval, když zachytil obrázek černého ptáka s pomerančově žlutým obojkem a s dlouhým těžkým chvostem. Tvrdil, že je to sameček vdovky rajské, jednoho z nejhezčích afrických ptáků.

Plavba člunu se stávala obtížnější a nedlouho před po lednem kapitán Chevalier prohlásil, že není radno, aby člun plul dále, protože by snadno mohl narazit na mělčinu. A poněvadž prales na březích již velmi prořídl, rozhodl se ředitel Tellenbourg po krátké poradě s ostatními členy výpravy, že zde Belgie zakotví na delší dobu.

Karavana vyslaná fumu Bubokem se dosud neobjevila, a tak běloši vyšli na levý břeh řeky, aby vyhledali vhodné místo pro táboření.

Skupiny vysokých košatých stromů, pod nimiž nebylo mnoho podrostu, nabízely bělochům ochrannou střechu proti palčivým slunečním paprskům i nahodilým náhlým dešťům.

A tak se všichni dali rychle do práce. Nejprve museli vyčistit dostatečně široké prostranství pod stromy. Kapitán a inženýr prošlehali dlouhými pruty traviny a keře, aby vypudili hady a drobné čtyřnohé živočichy. Pak prohlédli zem, není-li tu shromaždiště mravenců, v Africe tak hojných. Oba belgičtí vojáci vysekávali křoviny a požalL trávu, aby tam nemilí návštěvníci nenašli v noci úkryt.

Profesor s Pepíkem zas prohlíželi koruny stromů, ne- • jsou-li sídlem opic, neboť vřeštivé stádo není dobrým a příjemným sousedem, zvláště večer a ráno.

Nejvíce práce měl však Tydlitát, který vynášel z člunu nejrozmanitější věci na pevnou zem, kde chtěl ve stínu stromů prostřít k obědu.

Po obědě postavili belgičtí vojáci pod kapitánovým dozorem dva stany a upravili pro Tydlitáta ohniště, nad nímž se dal otáčet rožeň.

Protože opatrnost velela, aby běloši prozkoumali okolí, vydali se všichni mladí lidé pod profesorovým vůdcovstvím na lov. Budou přece potřebovat čerstvé maso nejen pro bělochy, ale i pro černochy, kteří přijdou jistě hla-. doví, neboť černoch maso může jíst kdykoli.

Taky Tygr se směl zúčastnit lovu a projevoval svou radost hlučným štěkotem, za nějž se mu dostalo zatím jen výhrůžky a důrazného napomenutí.

První úlovek získal profesor. Byl však oceněn pohrdli-vými, i když zatajenými úšklebky, protože pták velikosti hrdličky nesliboval valnou pochoutku.

Ale profesor ptáka přesto velice pečlivě uložil do batohu a jen Pepíkovi prozradil, že zastřelil tohoto lelka dlouho-perého proto, že je to vzácný pták s ocasními pery vlajícími jako stuhy.

Po půlhodince se lovci přesvědčili, že prales končí a že za ním se prostírá travnatá rovina.

Pepíkovy radostné výkřiky a Tygrův štěkot upozornily lovce na stádo žiraf, které chlapec a jistě také pes viděli poprvé v. životě.

Zvířata, vzdálená asi dvě stě kroků, nejevila bázně. Vůdce stáda ovšem větřil s hlavou vysoko zdviženou, kdežto ostatní kusy okusovaly haluze keřů a nízkých stromů. Pepíkovi se líbil jejich světle hnědý, velkými tmavšími skvrnami posetý šat. Avšak když se Tygr rozběhl ke stádu, Pepík se smál, až se mu slzy z očí koulely. To skoky žiraf ho tak rozveselily.

Žirafa je zvíře spíše podivné než krásné. Malá hlava s výčnělky a boltci na nepoměrně dlouhém krku, sražený z^dek, nestejně dlouhé páry nohou a směšný ocásek tvoří podivný celek, nepodobný ani ušlechtilému koni, ani leh konohým gazelám. Huba žirafy se podobá tlamě velblouda, avšak její pohyblivý jazyk je potažený gumovitě tuhou pokožkou, aby jej nezranily trny, když zvíře okusuje leto-rosty akácií.

Když žirafa běží, dopadají zadní kopýtka do šlépějí předních nohou, takže se zvíře obloukovitě ohýbá a jeho dlouhý krk s malou hlavou se nezvykle klátí.

"To by byl špatný jezdecký kůň, viď, Karkulko," pravil profesor a srdečně se zasmál, "na jeho břbetě by se neudržel ani Jambo."

Tygr se vrátil s nepořízenou. S vyplazeným jazykem přiběhl k fepíkovi. Avšak chlapci připadalo, jako by se pes legračnímu útěku žiraf taky smál.

Horlivý myslivec inženýr Loraine navrhoval, aby se lovci rozdělili.

"Takhle bychom neulevili nic," pravil nazlobeně, "smíchem byste zaplašili zvěř na hodinu cesty. Pan procesor, Pepík a Tygr půjdou k západu kolem pralesa, kdežto já s kapitánem projdeme obloukem traviny a sejdeme se u skupiny stromů, kterou tamhle vidíte."

Všichni s jeho návrhem souhlasili. A protože bylo času dost, profesor se zatím posadil na padlý kmen, aby si zakouřil z porcelánky, než mladí lovci zajdou dosti daleko do travin. Jejich cesta obloukem v travinách byla mnohem delší, a proto musel profesor s Pepíkem počkat, aby své druhy příliš nepředběhli.

Pepík a Tygr netrpělivě přecházeli, a když poodešli asi na padesát kroků, profesor spatřil, jak Pepík zdvihá pušku a míří do koruny stromu.

Dříve než profesor vstal, houkla rána a Tygr skočil do podrostu. Chlapcův jásot prozrazoval, že rána byla dobrá. A po chvilce pospíchal Pepík za Tygrem, který už nesl v hubě ptáka velikosti bažanta. Oba s ním pak běželi k profesorovi.

"Dej sem, dej," křičel Pepík na psa, avšak profesor již chytil Tygra za uši a vytrhl mu ptáka z tlamy.

"Je to turako bělolící, Karkulko," volal vstříc běžícímu chlapci, "a bude dobrý jako bažant."

Pepík se nemohl na svůj úlovek dost vynadívat. A měl proč. Příroda obdařila turaka nejživějšími barvami. V peří má purpurové barvivo zvané turacin, které obsahuje malé procento mědi a ve vodě se rozpouští. Koupelí však barva peří nijak netrpí.

Pyšný Pepík nechtěl ptáka uložit do batohu a po vzoru myslivců si zaklesl jeho hlavu se žlutým silným zobákem do kličky a zavěsil si úlovek k pasu.

Profesor připomenul Pepíkovi, že již ulovili podobného ptáka s peřím nachovým a fialovým, a učelivý žák si vzpomněl, že to byl banánovee chocholatý.

Tygr už zas lovil na svou pěst a křik "těrek, těrek, tere-
tete" byl lovcům již znám. Profesor proto rychle zastrčil
porcelánku do kapsy a pospíchal za Tygrem, aby pes příliš
nerozehnal hejno perliček. Přišel však přece pozdě. Hejno
se rozběhlo do travin, ale dvě pošetilé perličky poplašené
vyletěly na strom a domnívaly se, že jsou tam v bezpečí.
Neuletěly, ani když Pepík s profesorem došli ke stromu.
Po krátkém dorozumění lovců houkly dvě rány skoro sou
časně a obě perličky spadly. ,

"To nám bude stačit," mínil profesor, když svázal nohy perliček a přehodil si ptáky přes rameno, jednoho na prsa a druhého na záda, "teď ať dokáží mladí pánové, že taky dovedou střílet."

Sotva profesor s Pepíkem ušli dalších sto kroků, ozvaly se z travin rány pušek. Avšak ani profesor, ani Pepík lovce nespatřili. Zřejmě zašli za křoviny a zmizeli, jako kdyby se v travinách potopili.

Profesor již o lov nedbal. Přehodil si pušku přes levé rameno a bdě] pouze nad Pepíkem, který obcházel stromy a hledal vhodnou zvěř. Viděl sice četné papoušky a různé drobné ptáky, ale ti se nehodili do kuchyně, a tak se jim jen obdivoval.

Ani ehocholatky mu nestály za ránu.

Náhle však Pepík uskočil za tlustý kmen stromu. Uslyšel koňský dupot v cvalu. Z nedaleké houštiny, do níž Tygr dorážel, vyrazila veliká zvířata s tuřími hlavami, koňskými krky, býčími trupy á dlouhými bílými ohony.

Pepík začal zvířata počítat a napočítal jich sedm nebo osm. Ale pohled na mohutné hlavy s rohy zahnutými dopředu a vzhůru mu nahnal tolik strachu, že zapomněl na pušku i na další počítání zvířat. Zvědavý a drzý Tygr odletěl od houštiny & kňučel.

Také profesor včas uskočil za strom, avšak radoval se z vzácné náhody, jež mu umožnila spatřit již velmi vzácné pakoně běloocasé, kteří tryskem uháněli do travin.

Dupot kopyt již zanikl, když se Pepík odtrhl od kmene a pospíchal k profesorovi. Za ním kulhal Tygr.

"Stádo býků," bylo všecko, co mohl Pepík říci na omluvu svého zděšení.

"Byli to pakoně," opravil profesor Pepíkovo mínění, "a lituji, že jsem neměl připravený fotoaparát. Ale co se stalo Tygrovi, Karkulko?"

Teprve nyní se Pepík rozběhl k Tygrovi. Objal ho kolem krku a vyptával se, co mu ta divoká zvířata udělala. Tygr však jen zdvihl přední pravou nohu a žalostně zakňučel.

Mezitím přiběhl k psovi i profesor. Ohmatal Tygrovi nohu a shledal, že pes dostal ránu do plece:

"Některé zvíře Tygra koplo," pravil profesor, "ještě štěstí, že ho nenabralo na rohy. To by už nedýchal."

Pes však dýchal, a to velmi prudce a vyplazoval jazyk, jako kdyby se ho chtěl zbavit. Avšak když mu Pepík nalil z polní láhve trochu vody na plec. Tygr žádal, aby mu dal raději napít, třeba jen z Slaní.

Po čtvrthodině došli lovci s kulhajícím Tygrem ke skupině stromů, kde měli čekat na své druhy.

Skupina akácií stlala stín na nevelké travnaté prostran
ství obklopené keři, na nichž dozrávaly ledvinovité pecko-
vice, které profesor prohlásil za jedlé.

"Je to mango," tvrdil, "Karkulko, jez bez obav, nakyslá a nasládlá šťáva tě občerství."

Mango sice občerstvilo oba lovce, nikoli však Tygra. Á tak pes dostal tedy jako náhradu k pití vodu a profesor mu

přiložil na plec obklad, který vyrobil z vody a hlíny. Dokud obklad chladil, Tygr si liboval a spokojeně ve stínu mručel.

Neúnavný profesor již opět nastrčil porcelánku na trou-bel a s chutí si zapálil. Neodpočíval nečinně; jeho bystré zraky zkoumaly okolí.

Po chvilce upozornil Pepíka na prchajícího hada, který se obratně sesmekl z uschlé větve, a krátce nato smetl do lahvičky brouka, jehož objevil na kůře kmenu.

Pepík se podivil, že zde v Kongu spatřil nad keři poletující známé motýly: otakárky a junošíky ohnivých barev. Také zpěv ptáka, který usedl v koruně, mu připadal povědomý, a když mu profesor řekl, že je to příbuzný našeho drozda, snažil se chlapec, aby ptáka v koruně zahlédl.

Z hloubi pralesa se ozývalo kukání a profesor tvrdil, že tu žije kukačka zlatá a že by nebylo divu, kdyby někdy uslyšeli skřivanovitou kalandru zpěvnou. Její písničky, i když nejsou tak dlouhé a tak líbezné, přece připomenou zpěv našeho jarního zpěváčka skřivana.

Než mladí lovci došli ke skupině stromů, profesor s Pepíkem si již odpočinuli a Tygr se trochu prospal. Zato lovci byli zpoceni a unaveni. Přinesli totiž nejen tři ptáky, nýbrž na silné větvi i velké zvíře se svázanýma nohama. Řádně se pronesli, protože přímorožec šavlorohý, jejž ulovili, jistě vážil šestnáct až osmnáct kilogramů.

Hlava krásného zvířete podobného statnému srnci byla ozdobena dlouhými rohy, šavlovitě prohnutými. Srst pří-morožce byla tuhá, hustá a lesklá.

Oba mladí lovci byli velmi unaveni. A jakmile shodili s ramen břemeno a odložili pušky, padli na zem a rychle oddechovali.

Slunce se již sklonilo nízko k obzoru, avšak lovci toho nedbali. Až si odpočinou a posilní se ze zásob, které si přinesli v batozích, vydají se za večerního chladu ke člunu. Zabloudit nemohou; půjdou podél pralesa a snadno dorazí do ležení, kam je Tygr dovede.

Psovi se dařilo již mnohem lépe, což dokazoval znamenitou chutí k jídlu. Loudil na lovcích a ti se s ním ochotně dělili o sousta.

Když si mladí lovci konečně trochu odpočinuli, vypravovali, že v travinách je hotový ráj pro lovce i pro přírodozpytce a že by tu chtěli prožít několik neděl.

Profesor však nezapomněl na svou povinnost a pobízel druhy k návratu.

Všichni lovci byli obtíženi, a tak kráčeli zvolna a obezřetně se rozhlíželi. V afrických pustinách není radno nebýt neustále ve střehu.

Vzduch se velmi ochladil, obloha mezitím potemněla a hvězdy, jimž byla svěřena noční stráž, zaujaly svá místa nepozorovaně. Čím více se v pralese tmělo, tím jasněji zářily nad travinatou rovinou.

Noční zvířata se probouzela a tlumené zívání se měnilo ve vytí, štěkot, skřehot a dunivý řev. Velicí letouni tiše a rychle kroužili ve vzduchu, můry dorážely na bílé helmy lovců a komáři pištěli a lepili se na tváře i na ruce.

Avšak znenáhla utichl všechen hluk, řev i nářek a velebná noc zdvihala své žezlo výš a výš a velela klid a ticho. Jen šelest trávy, praskot větviček a tajemné pralesy provázely rychle kráčející lovce.

Náhle se celý průvod zastavil jako na povel. Z dálky se ozval podivný zvuk jako dušené "gru-gru" a potom zavládlo opět ticho.

"Lev," řekl kapitán tiše a dodal,_"ale je daleko..."

Potom opět všichni vyšli a bezděčně přidali do kroku. Po čtvrthodině Tygr zaštěkal a rozběhl se vlevo; však již nebylo potřebí jeho vedení. Plamen velkého ohně zvěstoval blízký cíl.

Kolem ohně sedělo na zemi mnoho černochů a mezi nimi se procházeli muži s kotlíky a mísami v rukou.

Bylo zřejmé, že výprava fumu Buboka již došla do tábora a že Tydlitát a belgičtí vojáci roznášejí večeři.

18. KAPITOLA

ve které se popisuje cesta do Kasamby a audience u vznešené choti náčelníka fumu Simby

Podle podrobných map ředitel Tellenbourg odhadl, že těch sto dvacet kilometrů, které karavana musí ujít pěšky do Kasamby, si vyžádá pět až šest dnů. Ba kapitán Chevalier radil, aby počítal raději o den nebo dva více, vzhledem k neschůdnosti cesty a taky vzhledem k tomu, že černoši nechodí rádi rychle.

A pokud se výprava nezdrží v sídle fumu Simby déle, než bude potřebí k odpočinku, uplyne jistě šestnáct dní, než se běloši vrátí opět ke člunu. Proto bylo žádoucí, aby po tuto dobu některý z bělochů střežil člun. Při návštěvě fumu Buboka hlídali člun belgičtí vojáci, avšak na dobu tak dlouhou, jíž je třeba k návštěvě Kasamby, bylo třeba hlídače naprosto spolehlivého, a tak ředitel Tellenbourg zvolil pro tento úkol nejen oba dřívější hlídače, ale i Tyd-litáta.

Pepík si mohl vybrat. Nikdo ho nenutil do daleké cesty, ani mu nebránil, avšak brzy vyšlo najevo, že se profesor Brunher s Pepíkem již domluvili o chlapcově účasti na výpravě. Pepík ovšem musel opustit Tygra i Jamba, avšak hodný tatínek mu slíbil, že o ně bude pečovat.

Tydlitát se s Pepíkem loučil nerad, ale důvěřoval profesorovi a těšilo ho, že vědec si chlapce oblíbil a stále vyhledává příležitost, aby vtipného hocha poučil. Jako starostlivý otec Tydlitát sice uznával, že na dlouhé cestě pralesy -i travinami může chlapci hrozit mnohé nebezpečí, avšak i ležení, ba i pobyt na člunu houpajícím se na africké řece není naprosto bezpečný. Na to ale statečný muž nemyslí a ani nesmí myslet, neboť proto je muž, aby ze zkušenosti nebezpečí předvídal a aby bystrostí ducha a obratností i silou těla je přemáhal.

Vůdce černochů, veliký a silný chlapík, vychvaloval pohodlná machele-nosítka a sílu a vytrvalost nosičů. Přitom ukazoval na svá široká prsa a dodával: "Kujombe." Patrně si přál, aby běloši věděli, jak mu mají říkat.

Kapitán Chevalier, inženýr Loraine i ředitel Tellenbourg pilně pracovali od časného jitra. Bylo nutné, aby s sebou vzali velmi mnohé věci: stany, prádlo, zbraně, střelivo, různé přístroje, léky a obvazy, ale i dary a velmi mnoho bidia.

Šlo také o to, aby břemena byla stejnoměrně rozdělena, aby někteří nosiči nebyli přetíženi. Černoch je spokojený,

dostává-li dostatečné množství jídla a dopřeje-li se mu dostatek odpočinku. Jakmile je však nespokojený, nikdo ho nemůže byť seberozumnějšími důvody přemluvit k činnosti. A dá-li se přinutit k práci násilím, při nejbližší příležitosti uteče. To -všecko kapitán dobře věděl, a proto dbal o rozumnou kázeň.

Po hojné a dobré snídani se karavana vydala na cestu k jihozápadu. Běloši: neusedli do nosítek, nýbrž kráčeli v čele výpravy.

Pepík se dlouho loučil s tatínkem a s Tygrem a opičku Jambo musel vložit otci do náruče, aby mohl utéci za profesorem, který zatím nesl obě pušky a porcelánku.

"Tvoříme zadní voj, Karkulko," pravil profesor, když k němu Pepík konečně doběhl, "a tak nemůžeme zabloudit. Povede nás příliš znatelná stopa - povyk, který působí naši černí průvodci."

Profesor nezapomněl na síťku, krabice a. lahvičky. Ne-mohl-li lovit puškou, lovil aspoň síťkou. Na vycházkách už chytil mnoho brouků, much, můr a motýlů, jejichž jména sám ani neznal. A tak se těšil, že si je určí, až se vrátí domů do Belgie, ba plánoval, že některé bude muset teprve pokřtít jako jedince nově objevené.

Dokud kráčela karavana pralesem za ranního chladu, ubíhaly hodiny příjemně - zvláště pro Pepíka a profesora. Na sta různých stromů a keřů, čtyřnohých zvířat a ptáků nabízelo zrakům poutníků nejrozkošnější divadlo, jehož uspořádání profesor většinou znal.

Zato pozdější pochod travinami a obcházení trnitých křovin chodce unavovaly právě tak jako palčivé sluneční paprsky. Proto všichni členové výpravy, bílí i černí, uvítali povel k odpočinku ve stínu baobabu. Stál jako vládce v travnaté rovině a doširoka rozpřahoval mohutná ramena.

Černoch spojuje odpočinek nerozlučně s jídlem. A proto brzy zaplály ohně, nad něž zavěsili kotle, aby si uvařili nezbytné bidio. Chutnalo jim znamenitě; však také běloši neskrblili omastkem ani solí.

Po obědě si černoch nejraději na několik hodin zdřímne, avšak ve čtyři hodiny odpoledne Kujombe nemilosrdně budil spáče a domlouval bělochům, aby usedli do nosítek. A tak i Pepíka v pohodlné machele zdvihli dva černoši. A potom karavana vyrazila klusem kupředu.

Kujombe věru nepřechválil své nosiče. Až do západu slunce skutečně klusali. A zatímco belgičtí vojáci stavěli stany a běloši dohlíželi na břemena, která sem černí nosiči přinesli, chystali .černí kuchaři večeři, totiž obvyklé bidio, k němuž ředitel Tellenbourg přidal řízky sušeného masa z antilopy.

A protože se karavana od řeky neodchýlila, nebyl nedostatek čerstvé vody. Černoši ji ještě za dne nasbírali do pórovitých hliněných džbánů, v nichž se voda odpařováním ochlazovala.

V noci spali běloši pod stany, kdežto černoši si nanosili trávu a ulehli na ni. Bylo to nezbytné, protože v noci sé zde země velmi ochlazuje.

Stráže udržovaly ohně po celou noc. Jednak kvůli teplu a jednak kvůli tomu, aby plameny zahnaly divou zvěř. Levhart se ovšem nedá. ohněm zaplašit, zato lev se ohni vyhne vždyckv.

Druhý den pospíchala karavana opět k jihu. Nasyceni černoši šli ochotně, a když kapitán Chevalier a inženýr ulovili antilopu pro černé průvodce a několik perliček pro bělochy, přidali černoši do kroku. Už se těšili na odpoči-: nek i na čerstvé maso.

Ani třetího, ani čtvrtého dne se nepřihodilo nic zvláštního, co by černochy vzrušilo. Jen bělochům poskytovalo cestování mnoho rozkoší. Zajímaly je nejen nové krajiny zvláštního a nevídaného rázu, nýbrž i lesy a traviny, v nichž žila četná a pozoruhodná zvířata. Stáda zeber a pakoňů, lehkonohé antilopy, rodiny opic, hejna papoušků, rozkošné barvy strdimilů, křiky, štěbetání a pískoť různého drobného ptactva poskytovaly zajímavé divadlo a kvetoucí keře nebo lahodné ovoce stromů občerstvovaly oči i vyschlá hrdla poutníků.

Kapitánovy obavy se naštěstí nevyplnily. A tak už pátého dne ráno vedl Kujombe karavanu přímo k západu a tvrdil, že dopoledne dorazí do Kasamby. (

Kolem desáté hodiny dopoledne se v dohledu objevily řady stromů a křovinaté ploty. A tu kapitán rozkázal, aby se karavana zformovala do čťyřstupů. Všichni běloši usedli do nosítek a na Kujombeovo znamení spustili dva černí bubeníci hlučný pochod, pro uši Evropanů nijak příjemný.

Jakmile prošla cizí safari bránou prosékanou v živém plotu, vyšli jí vstříc muži ozbrojení kopími, luky a šípy.

A poněvadž Kujombe byl právě tak výborný řečník jako vůdce, brzy přesvědčil vzletnými slovy strážce, že se fumu Simbovi návštěvou bělochů dostává veliké pocty a poskytuje se mu vzácná příležitost, aby mohl pozdravit věhlasné bílé posly nejvyššího fumu ze zámoří - belgického krále.

Fumu Simba věděl o blížící se karavaně již od včerejška, neboť jeho zvědové, byť je karavana nepostřehla, přinesli do Kasamby zprávy o počtu bělochů i jejich černých průvodců.

Také tu stály chýše z proutí v řadách. Ulice byly široké a rostly v nich palmy, patrně úmyslně zde vysázené do stromořadí. Fumuův "palác", čtyři veliké chýše uzavírající zahradu, stál uprostřed veliké osady.

Stromy na ulici a zahrada y osadě prozrazovaly vliv Evropanů, a že těmi "laskavými" Evropany byli Angličané, mohli běloši ihned poznat podle obleků mužů i žen.

Muži byli oděni jeh do krátkých spodků, zato všecky ženy nosily místo zástěr bohaté sukně a jejich ramena i hrdla byla štědře ozdobena plechovými náramky, skleněnými perlami a rudými korálky.

Teprve když karavana došla k paláci, vystoupil z průčelní chýše fumu Simba se třemi rádci, aby uvítal posly .velikého fumu ze zámoří.

Ředitel Tellenbourg a ostatní běloši přijímali pozdravy V nosítkách, a teprve po uvítám, jež proslovil jeden z náčelníkových rádců, z machele vystoupili.

Kapitán Chevalier, jediný schopný tlumočník, promluvil několik bělochům nesrozumitelných vět. Avšak bílí poslové přece jen uhodli, že mluví o nejvyšším fumu a o vzácné návštěvě, protože nejen fumu- Simba, nýbrž i jeho rádcové zdvihali paže a několikráte si kladli ruce na čelo a na prsa.

Potom kapitán Chevalier tlumočil bělochům, že jsou velmi vítáni, že fumu Simba a jeho lidé nabízejí vzácným hostům k dispozici královský palác a všecko, co je v něm. Kapitán však dodal, aby běloši do chýše ještě nevcházeli, a znova cosi drmolil, dívaje se náčelníkovi do očí.

Fumu Simba náhle zrozpačitěl, ale posléze souhlasil s přáním bělochů, jež patrně neočekával.

Kapitán totiž řekl, že běloši použijí Simbova pohostinství, ale že si přejí nejdřív pozdravit jeho vznešenou manželku. A to bylo právě to, co Simbu tak překvapilo. Avšak chytrý kapitán věděl, kdo vlastně vládne nad mohutným kmenem i nad udatným fumu. ,

Jeden z fumuových rádců rychle odešel a vrátil se te
prve po chvíli se zprávou, že vznešená Simbabibi bílé
hosty očekává.

Fumu Simba vedl cizince sám. Prošli první chýší, jejíž okna byla zastřena zeleným mušelínem, pak zahradou, v níž kvetly krásné keře i byliny, až vešli do protější chýše, patrně do ženského paláce, neboť jim vyšlo vstříc šest mladých žen oděných nejen sukněmi, ale i blůzkami bez rukávů a se slaměnými sandály na bosých nohou.

Paní Simbabibi seděla na proutěné lenošce, opírala se lokty o opěradla a jaksi se celá vyklonila hostům vstříc.

Lišil-li se fumu Simba od svých ebenově černých poddaných barvou pleti, protože byl všecek spíše šedivý než černý, lišila se od nich Simbabibi tím více, neboť její pleť byla jen snědá.

Fumu Simba byl asi padesátník, avšak jeho vznešená manželka byla jistě o patnáct až dvacet let mladší. Rozevřené, rudě zbarvené Simbabibiny rty nemohly zakrýt řady krásných bílých zubů. Její oči zářily jako broušené beryly zasazené v modravém bělmu.

Dvě mladé černošky stojící u jejích boků dbaly, aby, sklady roucha' panovnice se neporušily. Jedna z nich ovívala Její Veličenstvo vějířem z nádherných pštrosích per, zatímco druhá držela v ruce hliněnou, pestře pomalovanou __ dýmku na půlmetrovém prohnutém troubeli. Profesorova' porcelánka by se musela před velikostí a ozdobností této dýmky pěkně schovat.

S údivem hleděli běloši na černé Veličenstvo oděné aspoň do pěti sukní, z nichž spodní byla nejdelší a svrchní nejkratší. Všech pět sukní se lišilo barvami, a Pepík si ihned dobře uvědomil, že královna Simbabibi je pestřejší než papoušek anebo vlha, protože vznešená panovnice spojovala vedle sebe nejkřiklavější barvy.

Kterými cestami zabloudila do nitra Afriky tyrolská šněrovačka s fábory, bylo vskutku záhadou; avšak přesto svírala hruď černé vládkyně.

Nejvíce péče věnují černošské ženy úpravě vlasů. A tak i královna Simbabibi se honosila úplnou věží z vlasů, v níž uprostřed bylo jakési hnízdo vystlané umělými květinami, v jejichž středu seděl vycpaný ptáček.

Korále na krku a náramky na pažích doplňovaly ústroj dámy, která čekala, až ji cizí poslové pozdraví. Věděla, že jako vznešená paní musí čekat na projev úcty, než se milostivě sníží, aby zdvořilými slovy a úsměvem odpověděla.

A tak běloši sňali tropické přílby a poklonili se, čemuž vnesená Simbabibi zajisté rozuměla, a když kapitán Chevalier promluvil několik slov, odšvitořilo Její černé Veličenstvo nejen po francouzsku: Bon jour-dobrý den, nýbrž i po anglicku: How dou you dou?-Jak se máte?

Když kapitán královnu ujistil, že výprava měla vskutku dobrý den a že se všem poutníkům daří výborně, prosila vládkyně hosty, aby si odpočinuli a poctili ji přítomností při hostině.

Tím byla audience skončena. Běloši, včetně Pepíka, si všimli, že z černých mužů ani jeden nepronesl při audienci jediné slovíčko.

V připravené chýši čekalo na bělochy nové překvapení: v chladných a vzdušných místnostech našli veliké nádoby s vodou. Bylo zřejmé, že u dvora fumu Simby dobře vědí, že běloši se po cestě rádi myjí.

Kapitán se taky dověděl, že do oběda chybí nejméně dvě hodiny, a proto požádal fumu Simbu o dovolení, aby si směli prohlédnout osadu.

A sám fumu se nabídl, že bude průvodcem hostů, ale jen po osadě, kde budou kráčet ve stínu stromů. Nedoporučoval" totiž, aby vyšli z osady na planiny, kde vládne právě palčivé vedro.

Zdejší chýše, většinou kulovité a pokryté palmovými listy, rákosím nebo slámou durhy, byly menší než chýše v Kaniembě a u každé z nich stál jakýsi přístavek na kůlech, kde hospodyně vařily a muži vykonávali různé práce při opravě zbraní, stahování kožišin z úlovků anebo jen ve stínu odpočívali.

Poddaní fumu Simby byli lidé silní, dobře rostlí a sebevědomí. Bylo zřejmé, že tito lovci předstihli tělesně i duševně Bubokovy zemědělce. Směle pohlíželi na bělochy a z úsklebků žen mohli bílí cestovatelé poznat, že si u nich nezískali důvěru ani úctu.

Kdyby ochotný a zdvořilý fumu neujišťoval bělochy o své upřímné a uctivé oddanosti, naši přátelé by se snadno jistě přesvědčili, že jsou zde nevítanými hosty.

Náhle bělochy polekal protivný a nanejvýš drsný křik. Fumu Simba hosty poučil, že ten křik přichází ze pštrosí farmv.

A když ředitel Tellenbourg vyslovil podiv nad tím, že černoši pěstují pštrosy v ohradách, dověděl se, že fumu Simba má mnoho bílých přátel, od nichž se přiučil mnohému užitečnému. Tlumočník kapitán k tomu dodal, že tito fumuovi bílí přátelé jsou Angličané. Hojnost laciných látek, domácího nářadí, jako seker, pilek, kleští, nůžek a nožíků, dosvědčovaly, že Angličané poskytovali zdejším domorodcům nejen rady, nýbrž že je zlákali i dary. Fumu Simba se například pochlubil, že vlastní dvě lovecké pušky a revolver!

Pepík náhle vyběhl s křikem z uličky, kam se dal zlákat houfkem dětí, a když se ho profesor tázal, čeho se tak polekal, chlapec rozčileně vypravoval, že pod kůlnou spatřil nahého, strašně oteklého a bezvládného muže. Profesor poodešel, aby zjistil, čeho se Pepík tak polekal, avšak ihned Se vrátil a pospíchal za ostatními.

A když se k němu dosud vyjevený chlapec přitlačil, řekl mu profesor tiše:

"Neboj se, Karkulko. S nemocným člověkem musíme mít spíše útrpnost než pociťovat k němu odpor. Ten člověk je stižen nemocí zvanou elefantiáza."

"Já jsem si myslel," dumal Pepík, "že černoši, kteří stále žijí na čerstvém vzduchu a ve volné přírodě, jsou neobyčejně zdraví."

"Nemoci pronásledují lidi všude," odpověděl profesor, "s neštovicemi a jinými onemocněními se setkáš všude. V ledových krajinách třeba s kurdějemi, tady zas se spa-vou nemocí a malárií. Bacily nakažlivých nemocí poletují vzduchem, ale roznáší je také hmyz; mouchy tse-tse a moskyti nejčastěji."

Fumu Simba dovedl bílé hosty k zahradám, kde běloši obdivovali nejen papaje, nýbrž i kávovníky, kakaovníky, ananasovníky a známé taro.

Také potom při hostině nevycházeli běloši z údivu, když jim byly předloženy košíky s pomeranči a vinnými hrozny.

Hostina, k níž bílí cestovatelé zasedli asi po třech hodinách, poskytovala mnohá překvapení. Jedním z nictí bylo, že se sedělo na nízkých stoličkách u nízkých stolů a před řadou mís. V čele dlouhého stolu seděla vznešená Simbabibi a vedle ní po pravici a po levici vždy tři ženy. Teprve potom seděli hosté a tabuli uzavíral ctihodný Simba se dvěma pobočníky.

Nadvláda ženy tu byla velice zřejmá. Pan fumu se sice nafukoval, hlučně mluvil a smál se, avšak bystrému pozorovateli přesto neušlo, že se občas podíval na svou neocenitelnou manželku a že stačilo jen kyselé stažení jejích' rtů, aby ihned ztratil výbornou náladu a ztichl.

Hostům bylo ponecháno na vůli, aby si brali z mís, co se jim zamlouvalo. Ležely tu lžíce i nože, jen na vidličky dvorní dodavatel patrně zapomněl anebo je dosud neobjednal. Na mísách ležely kousky zvěřiny, uzené jazyky, Iv dviny, mozečky a půlky drobných ptáků.

Jakmile hosté odsunuli mísy, kuchaři přinášeli opět jiné nádoby se zadělávanými pokrmy a s omáčkami tak kořeněnými, že běloši se neodvážili podruhé je okusit.

Když se na stole objevilo pečivo a ovoce, hosté uhodli, že se hostina chýlí ke konci. A byli rádi, protože trvala dlouho a všichni se již dávno nasytili. Zato když zavoněla káva, kterou kuchaři přinášeli v hrnečkách, všichni po ní radostně sáhli.

Vznešená Simbabibi a její společnice však pily čaj. Tím byl vliv Angličanů potvrzen ještě více.

Po hodině odešla Simbabibi do své rezidence a vyzvala ředitele Tellenbourga a kapitána Chevaliera, aby ji vyprovodili. Pana manžela však nepozvala.

Chytrá vládkyně věděla, že bílí mužové nepřišli z dalekých zámořských krajin jenom proto, aby poobědvali u dvora fumu Simby, a tak poskytla poslům příležitost, aby se svého poselství zhostili.

Fumu Simba zatím vybídl ostatní hosty, aby si prohlédli pštrosí farmu. A protože se ochladilo, byla k tomu vhodná příležitost.

Inženýr Loraine, profesor Brunner a Pepík šli rádi. Dlouhé hodiny seděli se skrčenýma nohama pod nízkým stolem, a tak si je rádi protáhli v chůzi.

Za rozsáhlou osadou spatřili běloši ohrady pro dobytek. A protože se již večer snášel do kraje, zaháněli pastýři do ohrad stáda ovcí. Jinde přežvykovaly na zemi postlané trávou ležící krávy. Teprve v nejzazší ohradě spatřili bílí cestovatelé veliké ptáky na vysokých lysých nohou a s dlouhými holými krky. Někteří pštrosi už seděli na zemi takovým podivuhodným způsobem, zatímco jiní dosud pobíhali se zdviženými malými hlavami a protivně křičeli.

Fumu Simba znovu vděčně vzpomínal na radu bílých přátel, aby si zařídil pštrosí farmu, neboť Angličané rádi kupují pštrosí pera a dobře je platí. Náklady na zřízení farmy byly dosti značné, protože v Lundu pštrosi na svobodě nežijí. A tak museli být ptáci chyceni daleko na východě a jejich doprava sem si vyžádala mnoho času, práce a bidia pro lovce i honce.

Pepík by byl rád věděl, kdy a jak domorodci pštrosy "škubají", ale tolik z domácí řeči neuměl ani inženýr, ani profesor, aby se náčelníka na to zeptali. Avšak fumu Simba jim ťo sám ukázal. Zavolal na hlídače, kteří stáli opodál a pohlíželi na bělochy bez zvědavosti, a něco jim poručil.

Hlídači odběhli pod kůlnu a vrátili se s nevelikými houněmi. Pak se pokoušeli některého z největších ptáků chytit. Tím ale vzbouřili všecky ptáky, i ty, kteří už seděli. Strážci však na to nedbali a neustávali v honění* pštrosů, kteří zděšeně pobíhali podél ohrady.

Když takto oběhli asi třikrát nebo čtyřikrát kolem, zastavil se náhle jeden z černochů, a když kolem něho přeběhl statný pštros, hodil mu na hlavu obratně houni. A div divoucí! Pták skočil vpravo, pak vlevo a zastavil se. Tma ho tak překvapila, že se dal pokojně vést k fumu Simbovi.

Fumu pečlivě prohlížel krásná pera a zko'umal, jsou-li "zralá", dají-li se lehce vytrhnout, nebo nedozrálá, která se pak musí uříznout ostrým nožíkem. Nakonec náčelník uřízl tři pera a každému bělochovi jedno podal.

Jakmile hlídač strhl pštrosovi houni s hlavy, pták se rozběhl k ostatním bez lítosti, že byl oloupen o. svou okrasu.

Obdarovaní běloši se vraceli k osadě. Přemýšleli, jak a čím by se nejlépe odvděčili štědrému pohlavárovi.

Jaké ale bylo jejich překvapení, když mezi prvními chýšemi uslyšeli hudbu, skutečnou evropskou hudbu!

Fumu Simba se překvapení bělochů srdečně zasmál a přímo namáhavě vyslovil jedinké slovo:

"Gra-mo-fon!"

"Ó ti chytří Angličané!" zvolal inženýr a profesor se smíchem dodával:

"Paní královna patrně hostí belgické vyslance anglickou hymnou! To je ale podařený žert!"

"Žert" se skutečně podařil! Důkazem toho bylo chování ředitele Tellenbourga, když se s kapitánem Chevalierem vrátili do chýše, v níž měli běloši nocovat. A těch "žertů" bylo patrně mnohem více, protože ředitel dlouho přecházel po udupané zemi a občas vyrážel nelichotivé věty:

"Ó ti nenasytní kramáři, ti úskoční kejklíři, ti nesvě-domití vysávači!" A aby se posluchači netrápili nesprávnými

dohady, koho má na mysli, ředitel dodával: "0 ti prohnaní Angličané! Není na světě země, kterou by se nesnažili vysát. Neberou sice národům řeč, náboženství, zvyky a obyčeje, ale dokonale odčerpávají jejich bohatství do svých nenasytných pokladen a přitom se vychloubají, že v rozšiřování civilizace předstihují hrubé a hrabivé Němce. "My nenosíme v jedné ruce bibli a ve druhé meč," říkají, "ale ... ale... dokonalý vysavač," .dodává vtipný pozorovatel, a Angličanům pak dochází vtip, takže nemohou odporovat."

Ostatní členové výpravy pohlíželi na ředitele Tellenbourga mlčky. Uhodli již, že jednání s chytrou Simbabibi neproběhlo tak, jak si ředitel přál.

Teprve když ředitel Tellenbourg odešel na krátkou procházku, aby se uklidnil kapitán Chevalier který při jednání se Simbabibi působil jako tlumočník, podrobně vypravoval o průběhu audience u Simbovy manželky.

"Je to mazaná, úskočná, a přece statečná žena," pravil mezi jiným kapitán. "Předstírá věrnost a oddanost belgické vládě, ale obezřetně vidí všecky její chyby a nedostatky. Neřekla zjevně, že belgická vláda je chabá a že její úředníci nejsou nadáni skoro žádnou pravomocí a že je vláda často nechává dlouho na holičkách, protože příliš ráda naslouchá donašečům, avšak přece nepokrytě paní Simbabibi obdivuje organizaci anglických podnikatelů a obchodníků i jejich rozumný postup. Anglická vláda totiž podporuje své příslušníky nejen štědře, ale i včas. A tak nám Simbabibi sice mnoho slíbila, avšak ředitel Tellenbourg se zřejmě právem obává, že nesplní nic a že je a zůstane nespolehlivá."

"Ale co fumu Simba, udatný lev," zvolal profesor ironicky, "ten nám přece zůstane věrný!"

"Ano, věrný své chytré manželce, protože je zde pátým kolem u vozu jako všichni muži. Tady vládnou ženy--diplomatky a posílají své muže, aby zbraní vybojo-váli anebo ubránili to, co ženy ujednaly," skončil kapi-< tán trpce.

"Objevili snad Angličané Kongo, že o ně tak stojí ?"-tázal se nezkušený Pepík učeného profesora.

Profesor zabafal a potom se smíchem odpověděl:

"Nikoli, milý Karkulko, první běloši, kteří přistáli u bře hů Konga a vnikli do země, byli Portugalci. Už roku 1482 Diego Cáo pronikl proti proudu Konga až do Matadi, a první konžtí černoši byli přivezeni do Lisabonu r. 1530. Tenkrát vybrali plavci jen černé jinochy a svěřili je evropským kněžím na vychování."

"Záviděníhodné štěstí!" vzdychl si inženýr.

"Ale Kongo patří Belgii," odvážil se namítnout Pepík.

"To je pravda," souhlasil profesor, "ale teprve od roku 1885, když náš král Leopold II., spíš<> jako obchodník než jako panovník, zde založil samostatný stát Kongo. A roku 1908 převzala naše vláda Belgické Kongo jako zámořskou osadu, která se po versailleském míru rozšířila ještě o kraje Burundi a Rwanda z bývalé Německé východní Afriky. Nyní je Kongo osmdesátkrát větší než Belgie, avšak žije tu nejvýše dvacet miliónů černých obyvatel a asi deset tisíc bělochů: Belgičanů, Angličanů, Němců a Francouzů."

"Cožpak Angličane jsou všude?" tázal se Pepík s nevolí.

"Jen se, Karkulko, podívej na mapu světa. Není snad světadíl, kam by Angličané jako kolonizátoři nepronikli. Najdeš je v Asii, Africe. Americe i v Austrálii."

Ředitelův návrat přerušil rozmluvu. Tellenbourg oznámil svým přátelům, že se rozhodl zkrátit zdejší návštěvu a již zítra se vydat na pochod ke člunu.

Nikdo se neodvážil odporovat, naopak všichni běloši by byli nejraději odešli ihned. Tady nenašli tak upřímné přátelství jako u fumu Buboka.

Avšak příštího dne přece neodešli. Hostitelé namítali, že nemohou hosty propustit bez hostiny na rozloučenou. A paní Simbabibi ještě jednou pozvala ředitele Tellenbourga k sobě a znovu ho ujišťovala o své věrnosti k belgické vládě. Darovala bílým poslům i velikému fumu v zámoří mnoho krásných pštrosích per, výrobky hrnčířské i košikářské a na důkaz, jak obratní jsou její kováři, i okované pštrosí vejce!

Také ředitel Tellenbourg zanechal pro fumu Simbu a jeho vznešenou choť i její rádkyně dary; avšak na jejich neupřímné díky nečekal.

A tak teprve třetího dne vyšli nasycení a odpočinutí Bubokovi černoši v čele s vůdcem Kujombem a křepče nesli bělochy v nosítkách. Fumu Simba a jeho důvěrníci bílé hosty vyprovodili. Zato lid projevil pozoruhodnou ne-tečnost. Jen několik břichatých chlapců a hubených psů vyběhlo z chýší, avšak nedošli ani na konec obce. . A jako evropské monarchy velice mrzí, když národ při jejich spatření nejásá, tak také tento tichý odchod bělochů musel ředitele Tellenbourga mrzet, protože věděl, že' zde nepochodil.

Neunaví-li se černoši cestou a nesleví-li mnoho z rychlosti, vykoná karavana zpáteční pochod za čtyři dny, protože se vracela po stopě dosud nezahlazené.

Při prvním noclehu vzrušil výpravu řev lva, který se nebezpečně přiblížil k táboru. Avšak vysoké plameny ohně a křik černochů šelmu přece jen zahnaly, a tak za hodinu zavládlo nad ležením opět mrtvé ticho.

19. KAPITOLA

v níž se líčí podivuhodné setkání se stádem slonů, útěk na strom a šťastný návrat ke člunu

Druhého dne šli běloši pěšky. Bylo svěží ráno, sluneční paprsky dosud nevypily rosu třpytící se na stvolech a listech. Běloši usoudili, že musí být nablízku jezírko nebo potok, protože v suchých pustinách Afriky rosa nepadá.

Kapitán a profesor slíbili, že se poohlédnou po čerstvém mase, no a Pepík šel přirozeně s nimi. Slíbili, že budou postupovat po levém boku karavany a že se za hodinu opět k výpravě připojí.

Sotva poodešli na dvě stě kroků, zkřížila jim cestu divoká kočka a zavedla je k nebezpečnému místu.

Pepík, který ji spatřil první a vypálil na ni v běhu, ji hanebně chybil. Postrašená šelma prchala vlnitými skoky, až

doběhla k mohutnému stromu. Dříve než lovci za ní přiběhli, vyšplhala do koruny. Avšak ani tam se necítila v bezpečí, a tak skákala z koruny na korunu a velmi rychle prchala.

Horliví lovci běželi za ní. Ale po pětiminutovém běhu nemohli dále. Do cesty se jim postavila houština bambusových palem.

"Tady musí kočka seskočit na zem," zvolal kapitán, a vytáhnuv tesák, sekal vpravo vlevo a klestil si tak průchod. Brzy však ustal a vrátil se všecek rozčilen k druhům prodírajícím se za ním.

"Pojďte, ale potichu," šeptal, "uvidíte divadlo, jaké se vám často nenaskytne."

Profesor a Pepík se tiše kradli za kapitánem, který jen opatrně ohýbal pružné kmeny, nyní již prořídlé. A potom, skrčiv se, ukázal druhům, aby se také přikrčili.

"Naštěstí máme dobrý vítr," šeptal, "a tak nevyrušíme panstvo z lázně."

Profesor s Pepíkem zírali kapitánovi přes ramena a zatajili dech. V bahnitém jezírku obrostlém sítinami a rákosím se koupalo stádo asi třiceti afrických slonů. Ačkoli afričtí sloni jsou menší než sloni indičtí, přece ohromili zraky diváků velikostí těl a boltců.

Africký slon je nevrlý a nedá se tak snadno zkrotit jako jeho indický příbuzný. Zvláště nebezpečný je člověku slon samotář. Byl-li podrážděn nebo poplašen, slepě útočí na protivníka a rozšlape pak s úžasnou zuřivostí nejen keře a stromky, nýbrž i nepřítele.

Koupající se zvířata netušila blízkost lidí a oddávala se rozkoši z koupele. Někteří sloni nabírali choboty vodu a stříkali ji nejen na sebe, ale i na druhy, zatímco jiní se váleli v bahnité vodě nebo se třeli choboty na bocích a čile přitom mrskali směšnými ocásky.

Lovci se na to divadlo dívali jen několik minut. Když totiž kapitán spatřil, že se největší sloň chystá opustit lázeň, přiměl profesora a Pepíka k rychlému odchodu.

Nejprve se všichni kradli pozpátku; jakmile však vyrazil z houštiny, dal se kapitán do cvalu a pobízel ostatní, aby běželi za ním ke skupině tlustých stromů. A když profesor s Pepíkem k němu doběhli, řekl jim:

"Nemůžeme předvídat, kam se teď sloni půjdou napást, a běda nám, kdybychom jim vběhli do cesty. Dají-li se naším směrem, budeme mít dost času, abychom se zachránili v korunách těchto mohutných stromů, avšak půjdou-li jinudy, bude to pro nás lepší."

"A co když narazí na karavanu?" ptal se Pepík rozechvěně.

"Tam je příliš mnoho lidí pohromadě a těm se sloni raději vyhnou, nebudou-li zbytečně podrážděni. Zkušený vůdce to jistě ví."

Praskot větví, dupot těžkých nohou a chrochtavé zvuky zvěstovaly, že se sloni blíží.

Statečný Pepík nečekal a vyšvihl se na nízkou větev, odkud už byl vzestup ke koruně snadný. Ale ani kapitán s profesorem nelenili a tiše pobízeli Pepíka, aby vylezl co nejvýš a udělal jim místo.

Této opatrnosti snad ani nebylo třeba. Stádo šlo volně a páslo se na letorostech křovin a stromků asi sto metrů jižněji. Lidský pach zřejmě nepostřehlo. Se zaujetím pohlíželi lovci na pozvolný pochod obrů, kteří pouhým šlápnutím zničili veliký keř a choboty lámali vršky vysokých stromů, jako kdyby kráčeli rákosím. Choboty svinovali větve a listí v chumáče a podávali si je do žvýkajících tlam.

Když sloni zašli asi dvě stě metrů, zdvihl nejsilnější a největší samec chobot a zatroubil na znamení nebezpečí. Patrně zjistil cosi podezřelého. Avšak očka slonů nevypátrala lidi na stromě. A tak po chvíli stádo zmizelo za hradbou pralesa.

Teprve po čtvrthodině slezli lovci ze stromu a bez úlovku pospíchali za karavanou. Utěšovali se, že do večera najdou dost lovné zvěře a libovali si, že spatřili vskutku zajímavé a rozčilující divadlo.

Divoká kočka jim sice unikla, avšak odpoledne zastřelil kapitán párek těchto malých, velmi krvežíznivých šelem a daroval obě kožišiny profesorovi.

Zbytek cesty vykonali černoši podivuhodně rychle. Už pospíchali domů. ....

V době návštěvy bílých cestovatelů u fumu Simby ne-prožil Tydlitát u člunu nic zvláštního. Když se karavana vrátila, slíbil sice letmo inženýru Lorainovi, že mu něco poví a ukáže, ale pak na to jaksi zapomněl. Bylo potřeba, aby pro všecky uvařil večeři. Naštěstí měl dosti čerstvého masa, neboť oba belgičtí vojáci denně vycházeli z dlouhé chvíle na lov.a vždycky přinášeli frankolíny, perličky anebo antilopy,

Tydlitát, náruživý rybář, zkoušel taky své štěstí s udicí. Ale tento způsob lovu byl zdlouhavý, a tak mu vojáci upletli z proutí vrše, do nichž ryby vpluly samy, avšak potom nemohly ven.

Tydlitát shledal, že takovéhle rybaření není' sice tak zábavné jako chytání na udici, že však je jistější a výnosnější.

Rybu chycenou na udici museli sníst brzy; zato ryby ve vrších byly jako v zásobárně a stále čerstvé čekaly, jen až je kuchař bude potřebovat.

, Pepík seděl na palubě a levicí objímal Tygra a pravicí Jamba. Opice kvičela radostí, hladila Pepíka paličkou a olizovala mu tváře.

Tydlitát na zvířata žaloval, že nechtěla dva dny po odchodu výpravy jíst a že je musel zavřít, aby neutekla do pralesa za Pepíkem.

Oba "sirotci" rozuměli Tydlitátově pomluvě a nyní svou řečí vypravovali Pepíkovi, jak se jim stýskalo 9 jak jsou írádi, že jejich pán je zas s nimi.

Pepík jim slibovali že je už neopustí a že jim přinese několik malých přátel, které mu slíbil Kujombe. Chlapec totiž zatoužil po šedých papouščích; avšak chtěl ptáky mladé, aby je mohl naučit žvatlat.

Kujomhe souhlasil, aby si černí nosiči u člunu trochu odpočinuli a vděčně přijal mnohé dary pro sebe i pro fumu

Búboka a ministra Twigu, jimž měl kromě toho vyřídit pozvání, aby král a jeho dvořan brzy opět navštívili výpravu.

Také nosiči dostali vzácné dary. Tydlitát se zbavil všech plechovek, prázdných lahví, korkových zátek, zbytečných sklenic od zavařenin a jiných drobností. A když inženýr rozdal černochům kotouče mosazného drátu, hrudky soli a kusy kartounu, zavládla v táboře všeobecná radost a spokojenost.

Kujombe sice nechápal, co si fumuovy ženy počnou s hřebínky, kartáčky a voňavým mýdlem, ale inženýr a kapitán ho ujistili, že si s tím budou vědět rady.

20. KAPITOLA
v níž se vypravuje o Jambově příchylnosti a o Tydlitátově podivuhodném nálezu

Příštího dne odešli černí průvodci směrem ke Kaniembě a po jejich odchodu svolal ředitel bělochy k poradě.

Vyslovil přesvědčení, že Bubok je velmi spolehlivý, zatímco vznešená Simbabibi a její lid jsou potměšilci nebezpeční pro belgickou vládu, nebezpečnější o to, že sousedí s Katangou.

"Musíme je hlídat," končil ředitel, "avšak nesmíme vzbudit podezření, že se jich bojíme a že jim nedůvěřujeme. Ale jak Angličanům překazit jejich podvratné dílo?"

Odpověď na tuto otázku byla nesnadná, a proto ředitel dopřál rádcům času, aby mohli přemýšlet.

"Je nezbytné, abych navštívil Elisabethville," pravil ředitel po chvíli, "a potvrdil Berberakovy zprávy, že mne belgická vláda poslala na inspekci. Proto se Belgie zítra obrátí a dopraví nás po proudu až k železničnímu mostu. Do Elisabethvillu mě doprovodí jen kapitán Chevalier. Ostatní pánové počkají na náš brzký návrat."

Tím byla porada skončena.

A opět nastalo stěhování nejrůznějších věcí na palubu Člunu.

V jednu chvíli se přitočil Tydlitát k inženýrovi a chtěl mu cosi říci. Ale naneštěstí zrovna volal ředitel Tellen-bourg a přísně poroučel kuchaři, aby všecko připravil k časnému odplutí.

Tydlitát přesto chvíli otálel, avšak potom pohodil hlavou a zabručel:

"Tedy až později. Možná že to bude lepší, jestli jsem se zmýlil..."

Časně ráno se Tydlitát loučil dlouhým hvizdem píšťaly s krajinou, v níž se mu velmi líbilo nejen pro okolní krásy, nýbrž i pro hojnost zvěře a ryb.

Naši přátelé snídali na palubě za plavby. Člun, jako kdyby si byl také odpočinul, hnal se nyní mezi zelenými břehy po proudu rychleji, a voda, rozrytá ostrým kýlem, bublala a šuměla, otírajíc se o boky plavidla.

Pepík se zas mazlil s Tygrem a Jambem a poučoval je o všem, co se jako velezajímavé divadlo objevovalo a měnilo před jejich zraky. Pes i opice s rozkoší naslouchali
jeho hlasu a blahem se zachvívali pod chlapcovýma hladí
címa rukama.

Nenapravitelní lovci ani na zpáteční cestě neodolali a vystoupili z člunu, aby si zalovili. Přinesli nejen zvěř a ovoce, nýbrž i mladé výhonky palem, aby si zpestřili obědy a večeře.

Cesta uběhla bez nehody a zvláštních příhod - nebot ani častou střelbu třaskavými kulemi na dotěrné krokodýly nikdo za zvláštní příhodu nepovažoval - a Belgie přistála nedaleko železničního mostu. Kapitán Chevalier, ihned pospíšil, aby nad mostem upevnil smluvené znamení nro strojvůdce vlaku.

Než slunce zapadlo, ohlašoval vzdálený hluk, že od se-, věru přijíždí vlak a skřípot kol a hvizd parní píšťaly zvěstovaly, že strojvůdce znamení spatřil.

Ředitel Tellenbourg vstoupil s kapitánem do vagónu, a než se zvědavé černé obecenstvo přihrnulo k oknům a vystrčilo kudrnaté hlavy, aby se dozvědělo, proč se vlak zastavil, ozval se opět hvizd a vlak se zas rozjel.

Po ředitelově a kapitánově odjezdu se profesor a inženýr opět zařídili po svém. Nyní je nikdo nebude napomínat, aby den co den nelovili zvěř, nechytali ptáky, hmyz a ryby. A protože do čtení knih se jim nechtělo a dlouhou chvílí by se byli ukousali, rozhodli se, že si zaloví.

Pepík s lovem samozřejmě souhlasil a Tygr taky. Avšak" Jambo tak dlouho prosil, aby ho Pepík vzal s sebou, až milý chlapec svolil. A protože se obával, že mu Jambo v lese uteče, chtěl opičce uvázat na obojek řetízek. Ale Jambo objal chlapcův krk a s odporem odmítal obojek i řetízek tak dlouho, až je důvěřivý Pepík odhodil. A nebyl zklamán. Dokud lovci kráčeli, Jambo neopustil ramen svého pána. Zato při odpočinku najednou seskočil na zem, chviličku se procházel a náhle skočil...

Než se Pepík vzpamatoval, vyběhl Jambo po kmeni a zmizel v koruně.

"Jambo, milý Jambo, můj miláčku, vrať se," volal Pepík zoufale a běhal, pod stromy, ale marně.

"Jako kdybys pustil ptáka z klece," pravil inženýr, "tvůj falešný Jambo okusil svobodu a už se nevrátí."

A potom Pepík, ten statečný Pepík, který by se postavil proti strašnému levhartovi, se dal do pláče a plakal usedavě jako dítě, když ztratí nebo rozbije milou hračku.

"Neplač, Karkulko," těšil profesor chlapce, "je nii div-rté, že ti Jambo utekl, ale chytíme ti jinou opičku a vděčnější."

Pepík však vrtěl hlavou á tvrdil, že v ohromných pralesích Konga je jen jeden Jambo a tomu že není rovného.

Žalem schvácen usedl a potom se položil obličejem k zemi. Nechťěl se dívat na stromy, které zlákaly .lamba k útěku.

Tygr pochopil chlapcovu bolest. Lehl si k Pepíkovi a kňučel, když viděl, jak se chlapcova ramena zachvívají vzlykotem.

Náhle umlkly hlasy mužů a Pepík pocítil, že mu jakási
drobounká ruka zdvihá hlavu a druhá že mu vsouvá pod

bradu veliký pomeranč. Skokem byl Pepík na nohou a uchopil do náruče Jamba. který mu stíral slzy a sám měl také na krajíčku. /

"Jambo, můj zlatý, drahý Jambo, ty ses vrátil? Ty ses vrátil ke mně? Máš mě přece trochu rád?"

"To přece vidíš." pravil profesor a dojatě se usmíval. "Jambo běhal po stromech, aby ti přinesl pochoutku a tys myslel . ."

Pepík neslyšel, nic ho nezajímalo, jen když měl svého Jamba. Nakonec musel zakročit Tygr. Štěkotem a trkáním hlavou se taky domáhal Pepíkovy lásky a pozornosti.

Potom ještě dvakrát utekl Jambo na stromy a přinesl chlapci jednou papaje a podruhé dvě ptačí vajíčka, která Pepík odmítl. Domlouval opičce, aby mu vajíčka už víckrát nenosila.

Profesor chytil motýly a brouky, o jejichž jménech by] na pochybách; zato ihned poznal inženýrovy-úlovky a prohlásil, že jsou to leskoptve a jeřábi.

Když se lovci vraceli ke člunu, upozornil je profesor na palmy olejové, z jejichž plodů, podobných švestkám, se tlačí olej.

"Pro vývoz olejů to je nejdůležitější strom v Kongu," vykládal profesor, "ale k jídlu ty švestky bohužel nejsou."

Když lovci zatoužili po zvěřině, chodíval Tydlitát s nimi. Belgičtí vojáci se zas osvědčili nejen jako stopaři, nýbrž i jako nosiči.

A tak dny ubíhaly velmi rychle. Lovci je raději ani nepočítali a na ředitelův návrat nemysleli.

Jednou po obědě si Tydlitát na něco vzpomněl a odběhl na člun. Když se vrátil, položil před profesora a inženýra podivné kameny.

Oba muži si je pečlivě prohlíželi a potěžkávali, až konečně skoro- současně vyhrkli: "Zlato!"

"Kde jste to sebral, Mannekene?" zvolal profesor, zatímco inženýr drolil sekerkou kameny na prášek a potom běžel pro mikroskop.

"Když jste odešli do Kasamby," vysvětloval Tydlitát, "měl jsem dost času na toulky po okolí. Belgičtí vojáci se honili za zvěří, já však jako rybář jsem chodil po březích anebo jsem se brouzdal mělčinami. Odvážil jsem se daleko proti proudu, až skoro k pramenům řeky ve skálách, á tu jsem jednou spatřil v písku jesepu drobounké lístečky a žlutou krupičku. Pátral jsem, odkud voda tento podivný písek přinesla, a našel jsem drolivé skalní břehy, z nichž jsem tyto kousky urval. A to je všecko. Taky mám tu hrst písku," končil svou zprávu Tydlitát a vytáhl z kapsy papírový karnout plný šedohnědého písku, v němž svítily lesklé jiskřičky, a vysypal písek na profesorovu dlaň.

Inženýr Loraine se vracel a jásal:

"Tydlitáte, našel jste zlato, krásné zlato! A jestli je naleziště bohaté, budete i vy brzy bohatý!"

"Eh, což já, pane inženýre, ale Pepíkovi bych přál, aby se mu dařilo lip než mně," odpověděl Tydlitát upřímně.

"Hohoho! Milý Mannekene, Pepík ještě mnoho zkusí, než bude bohatý," smál se profesor hlučně.

"Jak to? Proč by zkoušel?" ptal se Tydlitát starostlivě. - "Protože se bude musit mnoho učit, Mannekene. Bohatý člověk bez hlubokého vzdělání by nedovedl bohatství řádně využít a byl by nebezpečný lidské společnosti."

Tydlitát to hned nepochopil, avšak vznětlivý inženýr přerušil toto všeobecné rozjímání naléhavými otázkami, kde Tydlitát zlato našel. Chtěl také vědět, jak tam vypadá krajina a zdali je nablízku dosti vody a jaký je její spád.

"Těžba zlata z písku je velmi snadná," vykládal pozorným posluchačům, "písek se sype do koryt, kterými se prohání voda Těžká zrnéčka zlata se zachycují na hrubých prknech koryta, kdežto lehčí částečky odplývají, strhovány tekoucí vodou."

Oba vědci, profesor a inženýr, projevovali neobyčejné rozčilení a byli by se nejraději ihned vydali na výzkumnou výpravu do krajiny, kterou nedávno docela rádi opustili.

Je vskutku pozoruhodné, jak dráž divě působí zlato i na rozumné a zámožné lidi. Zato tím podivnější bylo, že chudý Tydlitát zůstával naprosto klidný. Na inženýrovy výčitky, proč mu neřekl o svém zvláštním nálezu hned v ležení, odpovídal rozvážný Tydlitát, že se o to několikrát marně pokoušel, ale že v tom spěchu na to nezbyl čas.

"Zlato tam leží už celá tisíciletí," pravil rozvážně profesor, "a počká na nás, než se k němu vrátýne. Musíme tu zůstat, dokud se nevrátí ředitel Tellenbourp a nerozhodne, co dále počít."

Inženýr Loraine jen nerad uznal pravdu profesorových slov. A tak musel čekat, ačkoli by se byl raději vydal na cestu k jihu třeba pěšky.

Ředitel Tellenbourg se vrátil s kapitánem Chevalierem teprve za osm dní. Vlak se opět zastavil výjimečně za mostem, aby vládní zmocněnci mohli vystoupit.

Tellenbourg se vrátil z Elisabethvillu nespokojený. Na vlastní oči se přesvědčil o ohromném nerostném bohatství, které Angličané vyváželi z katanžských dolů do Port Elizabethu a odtud do Anglie.

Herbert Berberak vykonal své zrádné dílo velmi spolehlivě, takže kutací společnosti byly již dávno připraveny na ředitelovu návštěvu, a Tellenbourg nenašel příčiny, aby mohly být zrušeny smlouvy, pro Angličany tak výhodné.

Když však vůdce výpravy vyslechl inženýrovy a profesorovy zprávy o Tydlitátově nálezu, zarděl se náhle a potom opět velmi zbledl.

Jeho výprava z Belgie do Konga, která až dosud nepřinesla žádoucí výsledky, takže řediteli hrozila nemilost ministra a nedůvěra belgické vlády, mohla být přece jenom korunována úspěchem.

Inženýrovo rozčilení nakazilo nejen ředitele, nýbrž i kapitána Chevaliera. A tak udivený Tydlitát odnášel se stolu mísy skoro plné, protože "panstvo" ze samého vzrušení zapomínalo na jídlo.

"Belgie se musí ihned zas vydat zpátky proti proudu!" zněly ředitelovy rozkazy. "A popluje i v noci."

A tak opět nastalo horečné stěhování všech věcí na palubu člunu a sám kapitán usedl ke kormidlu. Nemohl se dočkat, až zarachotí motor.

Cesta proti proudu byla vykonána velmi rychle. A bylo podivné, že ani jindy tak horliví lovci nepožádali o přistání, aby opatřili výpravě čerstvé maso.

Bývalé ležení, z něhož karavana vyšla do Kasamby, pozdravili cestovatelé hlučným hurá! Avšak Belgie se tu nezastavila, nýbrž plula ještě několik kilometrů k jihu, až tření dna o písek varovalo plavce, aby se o další plavbu nepokoušeli.

Ředitel Tellenbourg, inženýr, profesor a kapitán nedbali na horko a nutili Tydlitáta, aby je vedl ke šťastnému je-sepu, kde nalezl zlatonosný písek. Oběma belgickým vojákům bylo poručeno, aby hlídali člun, protože i Pepík se svými přáteli - Jambem a Tygrem - se přidali k výpravě.

Asi šest kilometrů od zakotvené Belgie poznal Tydlitát jesep, a jakmile na něj ukázal jako na šťastné naleziště, vběhli všichni běloši v botách do mělké vody, aby se přesvědčili, kolik je tu zlatonosného nánosu.

Ředitel Tellenbourg nabral první hrst, a když ji potěžkal a polozavřenou pěst ponořil do úzkého proudu řeky a znova pohlédl na dlaň, zhluboka si oddechl.

Nebylo pochyby, zlato zde bylo!

Nyní běželo o to, aby odborníci prohlédli lůno. A tak je Tydlitát opět vedl. Snadno našel kamenité stráně, na něž se ředitel, inženýr i kapitán vrhli jako supi. Klekali, lezli jako ještěrky, prohlíželi zvětralou skálu lupami a zkoušeli na dlaních válet kuličky rtuti v zlatonosném prachu.

Profesor Brunner s Pepíkem zatím vylezli až na.vrchol. Skalnatá krajina jim totiž slibovala nové rostliny a nové zvířectvo. Profesor upozorňoval Pepíka na zvláštní horské liány, které vytvořily na suchých skálách kulovité kmeny s postranními výhonky. Na spleti lián zjistili jakousi voskovou pokrývku a na větvích trny.

Profesor tu chytil tři otakárky a dva veliké okáče, a Pepík se honil za zelenými a rudými svižníky. neobyčejné velikosti a krásného kovového lesku

Rostly tu zakrslé vějířníky a profesor ukázal Pepíkovi, když prosekl kmen, že tato palma obsahuje ságo. Nedovolil však, aby mladý lovec sestřelil z útesu velkého hnědého ptáka, patrně dravce, o němž prohlásil, že je to jestřáb. Sám však přec neodolal lovecké vášni a poručil, aby Pepík zadržel Tygra, a usedl na skalní výstupek.

Teprve po dlouhé chvíli se ozval výstřel z pušky, který Pepíka tak překvapil, že vyskočil a pustil Tygra. Pes se hnal k profesorovi. Chlapec ještě včas zahlédl chomáček modravého dýmu. Rozběhl se za psem a zastihl profesora, jak svazoval nožky zastřeleného zvířete.

"Vypadá sice jako kamzík," pravil profesor, zdvihaje úlovek na ramena, "ale je to skálolez. Jeho maso je však lepší než maso kamzíka."

Lovci se vraceli k řece a sestupovali po stráni, kde geologové dosud ťukali, hrabali a zkoumali, takže neviděli ani štědrou úrodu mandarínek, žlutších a sladších než zlato. Zato profesor a Pepík nebyli tak pošetilí, a tak trhali šťavnaté plody a ukládali je do batohů.

"Tady se asi budeme častěji stýkat s nemilými sousedy," pravil profesor, "protože kopce a skály jsou vlastně pravým domovem lva i levharta. Musím upozornit hledače zlata, aby nevycházeli bez kulovnic. Takový osleoený hledač zlata vleze šelmě až do tlamy."

Teprve blížící se večer přinutil hledače zlata k návratu ke člunu, kde se museli spokojit studenou večeří. A tak zvláště mandarínky všem přišly k chuti.

Všichni účastníci výpravy spali na člunu, protože profesor i kapitán důrazně varovali před šelmami. A řev šelem, rušící noční ticho, potvrzoval, jak nutná je zde opatrnost.

Ředitel Tellenbourg s inženýrem Lorainem a kapitánem prozkoumali ve třech dnech podrobně okolí a přesvědčili se, že Tydlitát objevil vskutku bohaté naleziště zlata. Zatímco zkušení členové výpravy pátrali po zlatě, procházeli belgičtí vojáci a profesor s Pepíkem okolí a zaháněli šelmy, které by chtěly projevit chuť přiblížit se k nalezišti.

Za dne vyspávají šelmy obyčejně ve slujích a teprve večer odbíhají do rovin na lov. Avšak levhart je připraven k vraždě vždycky, a zdejší pestrá půda se výborně hodí k jeho kožišině. Lovec ho často ani nepostřehne, ačkoli číhá jen několik kroků od něho.

Profesor našel stopy šelem, a když o nich pověděl mladým lovcům, vydali se inženýr a kapitán na čekanou. Vrá tiii se však s prázdnou. Ve tmě sice šelmy slyšeli, avšak neviděli je dosti zřetelně, aby na ně mohli střelit.

"Opatříme si ovce nebo kozy," sliboval kapitán, "fumu Bubok jich má celá stáda, a potom jistě dostaneme lva i levharta."

Pepík nepochopil, nač kapitán potřebuje kozu nebo ovci k lovu šelem; když mu však profesor vysvětlil, že lovec uváže ubohé zvíře ke stromu a čeká v úkrytu, až ovce bekotem přiláká šelmu, chlapec se odvrátil s nevolí. Tento způsob lovu se mu naprosto nelíbil.

Nakonec profesor přece jenom zastřelil levharta, když se šelma vykradla z houštiny, aby se v řece napila. Ale výbušná kule pokazila kožešinu. A tak vojáci odtáhli páchnoucí šelmu daleko a ponechali ji supům a tisícům mravenců, kteří zdechlinu rozeberou za několik hodin ...

Tak se příroda stará, aby mrtvoly nehnily a neotravovaly vzduch. Supi a mravenci jsou neúnavné zdravotní stráže v horkých krajinách.

21. KAPITOLA

v níž se přátelé loučí a je popsán šťastný návrat některých členů výpravy do Belgie a je potvrzeno, že dobrý konec korunuje dílo

Ředitel Tellenbourg byl nyní velmi spokojen. Na poradě vyslovil Tydlitátovi díky za belgickou vládu.

"Ovšem díky by nevyvážily vaši zásluhu, milý Tydlitáte. Dostanete však podíl, se kterým budete jistě spokojen."

"Myslete na Pepíka, pane řediteli, já se nějak už protluču." odpověděl skromný Tydlitát.

"Ovšemže na něho myslím," pravil ředitel. "Pepík a pan profesor Brunner se vrátí do Belgie se mnou. Profesor Brunner se postará, aby se Pepíkovi dostalo ve školách náležitého vzdělání. Vám, Tydlitáte, ponechávám na vůli, abyste se rozhodl, přejete-li si zůstat zde s inženýrem Lorainem jako podílník a dozorce, anebo se vrátit s Pepíkem do Belgie jako soukromník s dobrými příjmy."

"Dovolte, pane řediteli, abych se nemusel hned rozhodnout," odpověděl Tydlitát, "chci se nejdřív poradit s Pepíkem."

Ředitel souhlasil a Tydlitát šel hledat syna. Našel Ho odpočívajícího kuesi ve stínu a mazlícího se s oddanými miláčky.

Ředitel Tellenbourg zatím uděloval další rozkazy:

"Kapitán Chevalier zde zůstane jako vojenský zástupce a organizátor ozbrojených čet z mužstva fumu Buboka. Oba belgičtí vojáci mu budou jako poddůstojníci pomáhat, dokud nepošlu z Belgie více schopných lidí, důkladně vyzbrojených potřebnými nástroji.

A nyní, pánové, ponecháme zdejší poklady vašemu dozoru. Ale ještě vás prosím, abyste nás doprovodili po člunu k železničnímu mostu, kde nastoupíme do vlaku. Belgii ponechávám zde. Bude vám nejbezpečnějším útulkem, než přijedou dělníci z Belgie a postaví pro vás pohodlné domy."

Tydlitát se nemohl rozhodnout. Nevěděl, zda má zůstať, anebo odjet s Pepíkem do Belgie. Stejně po Belgii nijak' netoužil, zato se mu stýskalo po domovině, po Čechách*. Nyní, když bude mít dost peněz, proč by nemohl krásně žít v některém okresním městě - a Tydlitát věděl, ve kterém! - a Pepík tam pohodlně studovat. Viděli by se den co den a spali by pod jednou střechou noc co noc a v bezpečí. To byl velmi lákavý sen.

Avšak profesor Brunner tyto sny zaháněl a radil Tyd-litátovi, aby zůstal v Africe. Sliboval, že se o Pepíka postará a že bude řídit jeho studia.

"Vás by, Mannekene, utrápila dlouhá chvíle. Jste statný muž a rád pracujete. Hlídejte zde a rozmnožujte svůj majetek pro syna. Za dva roky vás zde s Pepíkem o prázdninách navštívíme a zatoužíte-li pak přece po odpočinku, vrátíte se s námi do Belgie."

Pepíkovi bylo při představě, že se má s otcem rozloučit, krušno a prosil tatínka, aby s ním jel domů do Belgie, neboť sám uznával, že se toho musí mnoho naučit, aby dohonil inženýra Loraina a kapitána.

Tydlitát se nakonec rozhodl, že zůstane aspoň dva roky v Africe. Poznal, že si to přeje nejen ředitel Tellenbourg, ale zejména inženýr Loraine.

Poslední večer před příjezdem vlaku se čeští vystěho-valci loučili obzvláště dojemně. Nemluvili, zato spolu hráli na harfu a na kytaru mnoho a mnoho písní. A protože všecky byly smutné, tázali se Belgičané, kde se tolika melancholickým písničkám naučili. A tu Tydlitát odpověděli

"Jsou to naše národní, české písně. Čech ve svých písních spíše pláče než se raduje. Naučil jsem Pepíka mateřské řeči a těmto písním, aby nikdy nezapomněl, že je dítětem českých rodičů a že sám je Čech."

"Výborně," souhlasili posluchači, "tak a nejinak to má být vždycky a všude. Kdo nemiluje svůj rodný jazyk, nemůže milovat a vážit si cizího."

"Pepíku, Karkulko, budeš mě učit česky," prohlásil profesor Brunner, "když pro nic jiného, tedy pro ty krásné písničky, jimž bych chtěl rozumět."

Pozdě v noci vstupovali ředitel Tellenbourg, profesor
a Pepík do vlaku - a Jambo s Tygrem s nimi! Jich se
ovšem nikdo neptal, zůstanou-li v Africe, a bylo by to
stejně marné, protože skočili do vozu zároveň se svým
pánem.

Stateční muži nepláčí zjevně; avšak potají prolité upřímné slzy počítají andělé ...

ZÁVĚR

V Banáne zastihl ředitel Tellenbourg šťastně parník a vrátil se bez nehody a rychle s věrnými druhy do Evropy.

Po příjezdu do Belgie poslal ministrovi podrobnou písemnou zprávu, kterou vypracoval už na parníku, a potom" trpělivě vyčkával, až ho ministr pozve k rozhovoru.

Profesor Brunner a Pepík se s ředitelem Tellenbourgem rozloučili, neboť chtěli odjet do profesorova sídla v blízkosti Gentu. Tady profesor zpracuje všecky vědecké materiály, které si přivezl z Konga. A Pepík mu bude pomáhat, dokud nezačne chodit do školy.

"Ne sbohem, ale na shledanou," pravil ředitel Tellen bourg, když se na nádraží loučil š profesorem a Pepíkem, přijedu se brzy podívat, jak prospíváš, Pepíku, a jak se daří Jambovi a Tygrovi," ještě dodal a pohladil přitom chlapce po hlavě.

"Budete vždycky vítán," odpověděl profesor Brunner a zadýmal z porcelánky jako parník při odjezdu. A když je ředitel opustil, řekl ještě Pepíkovi: "Musel jsem se vrátit domů, Karkulko, protože mi už docházel tabák, ale brzy se zas podíváme za tatínkem."

Pepíkovi se při těch slovech zalily oči slzami. Když ho ale Tygr udeřil hlavou do boku a Jambo mu sevřel krk prackami, Pepík odhodlaně zdvihl hlavu.

Za čtrnáct dní se ředitel Tellenbourg dočkal ministrovy odpovědi a pospíšil do Bruselu na ministerstvo.

V ministrově kuřáckém salónku popíjeli dva pánové kávu a kouřili výborné doutníky.

Ministr se usmíval a ředitel Tellenbourg tušil, o čem bude řeč.

"Všecky vaše návrhy, pane řediteli," pravil ministr, oklepávaje popel do malachitové misky, "jsme uznali za výborné. Rýžoviště zlata na řece Lubilashi jsou bohatá a nahradí nám ztrátu mědi, než vyprší doba smluv s Angličany a než budeme měď dobývat pro sebe."

Ředitel Tellenbourg se mlčky uklonil, neboť ministr patrně dosud nedomluvil.

"S radostí vám, pane řediteli, tlumočím uznání ministerské rady, která ocenila vaše návrhy na zřízení vojenských pracovních čet. Major Chevalier se výborně osvědčil jako organizátor a rozmnožil setninu bílých vojáků o tři setniny domorodců z Bubokových lidí, a správce rýžovišť, inženýr Loraine, zaměstnává vojáky jako zdatné kovkopy. Aspoň si každý bude myslet, že jsme vybudovali v pustině vojenskou posádku, a ne rýžoviště zlata."

Ředitel Tellenbourg se usmál a řekl:

"Děkuji vám, pane ministře, za uznání mých nepatrných zásluh. Jsem však přesvědčen, že anglická kutací společnost má dosti berberaků, kteří vyzkoumají pravý stav."

"Avšak i tak jsme dosáhli znamenitého cíle," odpověděl ministr vesele. "Ale teď mi, pane řediteli, vypravujte, co víte o svých společnících z výpravy?"

"Včera jsem dostal dopis od profesora Brunnera, který vaší zásluhou, pane ministře, bude přednášet o svých afrických zkušenostech na universitě. V dopise mi profesor oznamuje, že se 0 příštích prázdninách chystá k nové výpravě do Konga. Miluje svého svěřence a chce patrné splnit chlapcovu přirozenou touhu po otci, který zůstal na rýžovišti."

"Ach, výborný Tydlitát!" zvolal ministr á dodal: "Závidím profesoru Brunnerovi jeho odvahu a horlivost. Tito mužové vědy jsou skuteční hrdinové, a jak se domnívám, půjde chlapec v jeho šlépějích, což?"

"Nepochybně. Profesor se o chlápci zmiňuje velmi pochvalně," souhlasil ředitel a vstával, protože pochopil, že již nesmí ministra zdržovat.

"Ještě okamžik, pane řediteli," pravil ministr a položil ruku na Tellenbourgovo rameno. "Jeho Veličenstvo král uznal vaše zásluhy a přeje si, abyste mu vypravoval o dobrodružstvích zažitých v Kongu. Blahopřeji vám, pane řediteli, již nyní. Nepochybuji, že král dovede náležitě odměnit muže, který nedbal na útrapy cesty ani na nebezpečí při důležitém poslání ve prospěch vlasti..."